

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

A.M.: Ε2018317

ΤΙΤΛΟΣ

Υποτιτλισμός για Κ/κωφούς και βαρήκοους της ελληνικής ταινίας
«Περιμένοντας τη Νονά»

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βιλελμίνη Σωσώνη (επιβλέπουσα καθηγήτρια)

Γιώργος Κεντρωτής

Σωτήρης Λίβας

ΚΕΡΚΥΡΑ

2020-2021

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
Ευχαριστίες.....	6

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή.....	7
1.1 Δομή της εργασίας και λόγος επιλογής της.....	7

-Α. ΜΕΡΟΣ-

Κεφάλαιο 2: Υπότιτλοι.....	9
2.1 Αρχείο υποτίτλων στα ελληνικά.....	9

-Β. ΜΕΡΟΣ-

Κεφάλαιο 3: Ορισμός, Δικαιώματα και Νομοθεσία.....	110
3.1 Ορισμός Κ/κωφών- Βαρήκοων/ Κλειστοί Υπότιτλοι.....	110
3.2 Ιστορική Αναδρομή- Τι συμβαίνει στην Ευρώπη;.....	111
3.3 Τι συμβαίνει στην Ελλάδα;.....	115
3.4 Νομοθεσία- Δικαιώματα Κ/κωφών και Βαρήκοων.....	116
3.5 Πώς αισθάνονται οι ίδιοι;.....	119

Κεφάλαιο 4: Θεωρία σχετικά με τους υποτίτλους.....	120
4.1 Η ανάγκη δημιουργίας των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους.....	120
4.2 Τα κοινά χαρακτηριστικά με τους διαγλωσσικούς υποτίτλους.....	121
4.3 Τι οφείλει να προσέξει ο υποτιτλιστής;.....	122
4.4 Αναγνωστική ικανότητα: Ταχύτητα και ρυθμός εναλλαγής.....	123
4.5 Ο παράγοντας του χρώματος στους υποτίτλους.....	126
4.6 Ήχος και μουσική.....	127

Κεφάλαιο 5: Η ταινία «Περιμένοντας τη Νονά».....	131
5.1 Αναφορικά με την ταινία.....	131
5.2 Υπότιτλοι και οι κανόνες που εφαρμόστηκαν.....	132
5.3 Προβλήματα κατά τη δημιουργία των υποτίτλων.....	133
Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα.....	137
6.1 Συμπεράσματα- Επίλογος.....	137
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	139

Περίληψη

Διανύοντας τη δεύτερη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα σαφώς είμαστε όλο και περισσότερο εκτεθειμένοι σε πληθώρα πληροφοριών. Τα μέσα μαζικής μετάδοσης, έντυπα και ηλεκτρονικά, αποτελούν τη βασική πηγή ενημέρωσης και ψυχαγωγίας των πολιτών. Ταυτόχρονα η παραγωγή ταινιών στις μέρες μας γίνεται όλο και πιο μαζική και όλα αυτά επιφέρουν έντονες αλλαγές στον μεταφραστικό κλάδο. Τα γεγονότα αυτά συμβάλλουν στη ραγδαία ανάπτυξη και μελέτη της οπτικοακουστικής μετάφρασης και καθιστούν ως επιτακτική την ανάγκη της χρήσης των υποτίτλων. Πέραν της διαγλωσσικής μετάφρασης και της απόδοσης ενός μηνύματος από μια ξένη γλώσσα στη μητρική του απευθυνόμενου κοινού ο μεταφραστής- υποτιτλιστής καλείται να καλύψει μια ευρεία γκάμα ανθρώπων με διαφορετικές ανάγκες. Τα μέλη της κοινωνίας διαφέρουν και το ίδιο οι απαιτήσεις τους. Ένα ποσοστό του απευθυνόμενου κοινού αποτελείται από Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα των οποίων η ενημέρωση οφείλει να προσφέρεται απρόσκοπτα και χωρίς κωλύματα εφόσον ζούμε σε μια σύγχρονη κοινωνία που παλεύει για την ισότιμη μεταχείριση όλων των μελών της. Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στους υποτίτλους για Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα. Το θεωρητικό μέρος αναπτύσσει κυρίως τις ισχύουσες θεωρίες και έρευνες για τη δημιουργία των υποτίτλων, αλλά συγχρόνως κάνει μνεία στα δικαιώματα, στη νομοθεσία και στην αντιμετώπιση των ατόμων αυτών από την κοινωνία. Στο θεωρητικό μέρος διατίθεται επιπλέον μια σύντομη ιστορική αναδρομή όπου εξετάζεται το πώς και από ποιες χώρες ξεκίνησε η ανάγκη δημιουργίας των αντίστοιχων υποτίτλων. Στο πρακτικό μέρος παρατίθενται οι υπότιτλοι για την ελληνική ταινία «Περιμένοντας τη Νονά». Η εργασία κλείνει με τα προβλήματα που ανέκυψαν κατά την έρευνα και την περάτωσή της και με τα αντίστοιχα συμπεράσματα που προέκυψαν.

Λέξεις κλειδιά: οπτικοακουστική μετάφραση, υποτιτλισμός, υποτιτλισμός για Κ/κωφούς και βαρήκοους, Κ/κωφοί και βαρήκοοι, αναγνωστική ικανότητα, μουσική, ήχος

Abstract

The 21st century could be described as the era in which people are mostly exposed to overabundance of information. Mass media, including both printed and electronic ones, are generally perceived as the main source of information and entertainment nowadays. At the same time, film production and industry are increasing. This has a great impact on translation studies, as it coincides with the rapid development and need for surveys on audiovisual translation. In view of the above, there is an urgent commitment of research to be focused on the process and the product of subtitling. Except for the demanding job of interlingual translation and the struggle that subtitlers face to convey messages from a foreign language to the target one, they are also called to cover the various needs of a multifaceted society and they should also always bear in their minds that people differ and so do their demands. A great percentage of the target audience consists of D/deaf and hard of hearing people who have the same rights to the unimpeded access to information, since we all live in a modern society that strives to offer equal treatment to all its members. The present dissertation focuses on the subtitling for the D/deaf and the hard of hearing. The theoretical framework is based on the current research concerning the process of creating subtitles and simultaneously develops and analyses the rights of D/deaf and hard of hearing people, the relevant state legislation and their access to information and entertainment. Moreover, a historical overview is attempted. The dissertation also consists of the subtitling for the D/deaf and the hard of hearing of the Greek film “Περιμένοντας τη Νανά” and a discussion of all the challenges and problems faced. Conclusions are also listed in the end of the paper.

Keywords: audiovisual translation, subtitling, subtitling for the D/deaf and hard of hearing, D/deaf and hard of hearing, reading skills, music, sound

Ευχαριστίες

Ως την ελάχιστη δυνατή μνεία, σε αυτό το σημείο θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους όσους συνέβαλλαν στην εκπόνηση της εργασίας.

Αρχικά, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κα Βιλεμίνη Σωσώνη, για την επιστημονική καθοδήγηση που μου παρείχε, για τις εποικοδομητικές υποδείξεις, για τη συνεχή βοήθεια με την αποστολή συμπληρωματικού υλικού και ερευνών, για την επιμονή, τη συμπαράσταση, τη συνεχή ψυχολογική υποστήριξη και το ενδιαφέρον που επέδειξε από την αρχή ως το τέλος της εργασίας. Επιθυμώ επιπλέον να ευχαριστήσω και τους άλλους δύο καθηγητές της Επιτροπής τον κύριο Γεώργιο Κεντρωτή και τον κύριο Σωτήρη Λίβα που διάβασαν αλλά και βαθμολόγησαν την εργασία μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω στη συμφοιτήτριά και φίλη μου Πελαγία Ράπτη που καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας με ενθάρρυνε ψυχολογικά, αλλά και για την ανεκτίμητη βοήθειά της, καθώς διάβασε το τελικό αποτέλεσμα της εργασίας και προέβη στη διόρθωση και επιμέλειά της.

Ακόμα θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, τη μητέρα μου Αικατερίνη, τον θείο μου Πέτρο, τον αδερφό μου Σπύρο και τη νονά μου Κλεονίκη για τη συνεχή ηθική και υλική συμπαράσταση, για τις πολύτιμες συμβουλές και για όσα μου έχουν προσφέρει όλα τα χρόνια της ζωής μου και των σπουδών μου. Οι παρατηρήσεις τους και το ειλικρινές ενδιαφέρον τους συμβάλλουν καθοριστικά στην επίτευξη των προσωπικών μου στόχων.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όλους μου τους φίλους για την αγάπη, την κατανόηση και την υπομονή που επιδεικνύουν συνεχώς και γιατί στάθηκαν πολύτιμοι αρωγοί για την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

1.1 Η δομή της εργασίας και ο λόγος επιλογής της

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος «Επιστήμη της Μετάφρασης» του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου κατά το έτος 2020-2021. Αντικείμενο της είναι ο υποτιτλισμός της ταινίας «Περιμένοντας τη Νονά» για Κ/κωφούς και βαρήκοους, ο σχολιασμός των δυσκολιών που ανέκυψαν και το πώς αντιμετωπίστηκαν αντίστοιχα.

Το ενδιαφέρον μου για το συγκεκριμένο αντικείμενο ξεκίνησε από το πρώτο εξάμηνο του μεταπτυχιακού προγράμματος όπου και διδαχτήκαμε το μάθημα της οπτικοακουστικής μετάφρασης. Μάλιστα κατά το πρώτο εξάμηνο των σπουδών ασχολήθηκα με τον διαγλωσσικό υποτιτλισμό μιας συνέντευξης από τα αγγλικά στα ελληνικά. Το κίνητρο όμως που με οδήγησε να ασχοληθώ με τις υπηρεσίες προσβασιμότητας στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας είναι η βαθιά ανάγκη και επιθυμία να συμβάλλω εμπράκτως, ούτως ώστε αυτά τα άτομα να μπορούν να παρακολουθήσουν τα καλλιτεχνικά δρώμενα χωρίς κάποιο κώλυμα. Η κοινωνική ένταξη των ανθρώπων με αναπηρία θα έπρεπε να αποτελεί μέλημα κάθε ευσυνείδητου πολίτη ούτως ώστε να εξομαλυνθούν οι ανισότητες αναφορικά με τη δυνατότητα παρακολούθησης όχι μόνο του κινηματογράφου αλλά και της τηλεόρασης.

Η καταγραφή των ήχων οι οποίοι δεν γίνονται αντιληπτοί μέσω της ίδιας της εικόνας σίγουρα αποτέλεσαν μια πρόκληση, αλλά ακόμα περισσότερο με προβλημάτισε το πώς θα καταγραφούν και θα προσαρμοστούν οι εκάστοτε διάλογοι δεδομένου ότι η αναγνωστική ικανότητα των Κ/κωφών και βαρήκοων διαφέρει από εκείνη των ακούντων. Επιπλέον, καθώς δεν υπάρχουν αρκετά συγγράμματα και άρθρα πάνω στις υπηρεσίες προσβασιμότητας στα ελληνικά ήθελα να ασχοληθώ με το αντίστοιχο πεδίο και να συμβάλλω στην περαιτέρω μελέτη του.

Αναφορικά με τη δομή της εργασίας, αρχικά παρατίθεται το αρχείο των υποτίτλων. Το θεωρητικό κομμάτι της εργασίας ξεκινά με έναν σύντομο ορισμό των Κ/κωφών και βαρήκοων και στη συνέχεια αναφέρεται το τι συμβαίνει με την κοινότητα των Κ/κωφών και βαρήκοων στον κόσμο και έπειτα στην Ελλάδα. Ύστερα αναλύονται οι θεωρίες με βάση τις οποίες δημιουργούνται οι υπότιτλοι. Ιδιαίτερη έμφαση και ανάλυση στο θεωρητικό κομμάτι της εργασίας δόθηκε στον παράγοντα ήχο και

μουσική και στον τρόπο κατά τον οποίο μεταφέρονται τα ηχητικά μηνύματα στους υποτίτλους. Στη συνέχεια γίνεται μια σύντομη αναφορά στην ίδια την ταινία και στον λόγο επιλογής της και ύστερα παρατίθενται τα προβλήματα που προέκυψαν κατά τον υποτιτλισμό της ταινίας και το πώς επιλύθηκαν με βάση των θεωριών που αναπτύχθηκαν στο θεωρητικό κομμάτι της εργασίας. Ο σχολιασμός των δυσκολιών κλείνει με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα.

-Α. ΜΕΡΟΣ-

Κεφάλαιο 2: Υπότιτλοι

2.1 Αρχείο υποτίτλων στα ελληνικά

- 1
00:00:16,952 --> 00:00:20,770
τραγούδι τίτλων αρχής
- 2
00:00:20,833 --> 00:00:25,271
εύθυμη μουσική
- 3
00:00:25,333 --> 00:00:28,889
<i>♪ Σαν αεράκι ήρθες απαλά... ♪</i>
- 4
00:00:29,571 --> 00:00:33,412
<i>♪ την πόρτα άνοιξες σιγά... ♪</i>
- 5
00:00:33,841 --> 00:00:39,301
<i>♪ μπήκες και φύσηξες δροσιά
στη μοναξιά μου. ♪</i>
- 6
00:00:39,385 --> 00:00:42,409
πιο έντονη μουσική
- 7
00:00:42,508 --> 00:00:46,492
<i>♪ Στου ονείρου όμως το μισό... ♪</i>
- 8
00:00:46,720 --> 00:00:50,605
<i>♪ σειρήνα έγινες κι εγώ... ♪</i>
- 9
00:00:51,196 --> 00:00:58,103
<i>♪ παλεύω για να θυμηθώ
πόσες νύχτες ξαγρυπνούσες. ♪</i>
- 10
00:00:59,037 --> 00:01:02,001
<i>♪ Δίπλα μου. ♪</i>
- 11
00:01:03,799 --> 00:01:08,204
<i>♪ Κι αν με ρωτήσεις πόσο σ'αγαπώ... ♪</i>

12
00:01:08,220 --> 00:01:12,347
<i>♪ θα σου πω πιο πάνω κι απ'τον ουρανό. ♪</i>

13
00:01:12,371 --> 00:01:17,014
<i>♪ Όλα τα 'χω κρατημένα,
τα παλιά κουζινικά σου. ♪</i>

14
00:01:17,039 --> 00:01:21,305
<i>♪ Στο συρτάρι φυλαγμένα,
κάτω απ'τα παράπονά σου. ♪</i>

15
00:01:21,330 --> 00:01:25,388
<i>♪ Το καρό σου φουστάνι,
τον λυγμό, τη χαρά σου. ♪</i>

16
00:01:25,413 --> 00:01:32,306
<i>♪ Στην ντουλάπα κρεμασμένα
είναι ακόμα τ'όνειρά σου, δίπλα μου. ♪</i>

17
00:01:33,283 --> 00:01:39,587
<i>♪ Δίπλα μου, δίπλα μου. ♪</i>

18
00:01:39,846 --> 00:01:43,339
η μουσική υποχωρεί

19
00:01:43,588 --> 00:01:46,388
λαχάνιασμα

20
00:01:46,405 --> 00:01:49,468
Φαίδρα: Το σάντουιτς
θα μου βγει απ'τη μύτη.

21
00:01:49,508 --> 00:01:51,636
Το 'φαγα λαίμαργα.

22
00:01:51,675 --> 00:01:54,374
Άλεξ [με σπαστά ελληνικά]: Ωραία
λέξη.

23
00:01:54,399 --> 00:01:57,473
Όταν δεν ευχαριστιέσαι κάτι,

και το θες πιο πολύ.

24
00:01:57,842 --> 00:01:59,556
Από πού βγαίνει;

25
00:01:59,588 --> 00:02:02,159
[αγανακτισμένα]: Σε λίγο θα ξέρεις
πιο πολλά από μένα.

26
00:02:02,191 --> 00:02:04,391
-Θα δω στο λεξικό.
-Όχι τώρα!

27
00:02:04,806 --> 00:02:07,985
-Ξέρεις τι ώρα είναι;
-Πεντέμιση.

28
00:02:08,010 --> 00:02:10,865
Πέρασε η ώρα,
με περιμένει η μαμά. Αύριο, έτσι;

29
00:02:12,492 --> 00:02:13,929
-Φαίδρα;
-Ναι.

30
00:02:13,977 --> 00:02:16,385
-Στο αεροδρόμιο.
-Ναι, γεια.

31
00:02:17,754 --> 00:02:21,420
μηχανή αυτοκινήτου

32
00:02:21,445 --> 00:02:25,127
λυγμοί

33
00:02:25,152 --> 00:02:28,060
[χαρούμενη μουσική]
Ερμιόνη: <i>Φαίδρα.</i>

34
00:02:28,085 --> 00:02:29,750
Χαρούμενη σε βλέπω.

35
00:02:29,775 --> 00:02:32,651
Ανέλαβα τρίτο πλοίο. Πλήρη ανακαίνιση.

36
00:02:32,676 --> 00:02:35,985
Αφησες τη στεριά και πήγες στα
πλοία;

37
00:02:36,010 --> 00:02:38,370
-Πρόσεξε τ'αρθριτικά σου.
-Φαίδρα!

38
00:02:38,441 --> 00:02:42,600
-Ευτυχώς τα λες μόνο σε μένα.
-Κάνεις λάθος.

39
00:02:42,790 --> 00:02:45,406
-Να πιούμε κάτι;
-Όχι τώρα.

40
00:02:45,481 --> 00:02:48,346
Γιατί τ'αφήνεις όλα για το τέλος;

41
00:02:48,371 --> 00:02:52,068
Είχα να πάω στο πανεπιστήμιο
να συζητήσω για την εργασία.

42
00:02:52,093 --> 00:02:54,266
[ειρωνικά] Η δικαιολογία έτοιμη.

43
00:02:54,303 --> 00:02:57,447
Όσο περνάνε τα χρόνια,
γίνεσαι πιο πολύ φράου.

44
00:02:57,472 --> 00:03:00,072
-Είμαι, μισή.
-Και πας ν'ολοκληρωθείς.

45
00:03:00,334 --> 00:03:04,334
-Πάμε να σε βοηθήσω να πάρεις μαγικό;
-Στο κουβάλημα; Πάμε!

46
00:03:04,389 --> 00:03:06,905
η μουσική υποχωρεί

47
00:03:06,969 --> 00:03:09,906
λυγμός

48
00:03:10,001 --> 00:03:12,938
πιο έντονος λυγμός

49
00:03:14,953 --> 00:03:19,207
[♪] Να φοράς κι αντηλιακό.
Ο ήλιος καίει πολύ εκεί.

50
00:03:19,232 --> 00:03:21,645
Το περιμένω πως και πως.

51
00:03:21,670 --> 00:03:24,111
-Να προσέχεις στο πλοίο.
-Θα'μαι κοντά στα σωσίβια.

52
00:03:24,135 --> 00:03:26,706
-Να'σαι κάτω απ'τα υπόστεγα.
-Ελεος, Ερμιόνη!

53
00:03:26,746 --> 00:03:29,854
-Δεν θέλω μαγικό, θα κάνω γυμνή.
-Τι είπες;

54
00:03:31,484 --> 00:03:33,388
η μουσική υποχωρεί

55
00:03:41,066 --> 00:03:43,590
εκκλησιαστικοί ψαλμοί

56
00:03:43,757 --> 00:03:45,178
έντονος λυγμός

57
00:03:45,241 --> 00:03:50,441
Τι ήταν αυτό, Αγησίλαε;
Ευτυχώς μου το 'πες.

58
00:03:51,400 --> 00:03:53,876
-Ο Ηρακλής;
Αγησίλαος: -Ο φίλος μου.

59
00:03:54,321 --> 00:03:56,852
Έπεσα απ'τα σύννεφα.

60
00:03:56,979 --> 00:04:00,519
Κάτι ζαλάδες είχε, αλλά καλά
ήταν.

61
00:04:00,671 --> 00:04:03,520
-Είχε βρει δουλειά;
-Σκόρπια πράγματα.

62
00:04:03,948 --> 00:04:06,269
-Εσύ;
-Σκόρπια.

63
00:04:06,409 --> 00:04:08,440
Θέλει πολύ ο άνθρωπος;

64
00:04:08,559 --> 00:04:11,520
-Η κοπέλα του, η Ρούλα;
-Δεν μιλάμε.

65
00:04:11,583 --> 00:04:14,044
Ελεипе. Απ'την εφημερίδα το
'μαθα.

66
00:04:14,171 --> 00:04:17,104
Στ'Αγρίνιο ήμουν κι ήρθα.

67
00:04:17,853 --> 00:04:20,591
Βρε τον Ηρακλή.

68
00:04:21,455 --> 00:04:23,091
ψαλμοί κηδείας

69
00:04:23,130 --> 00:04:27,082
-Πάω μέσα, εσύ;
-Δεν θ'αντέξω. Σε λίγο.

70
00:04:30,853 --> 00:04:33,771
ψαλμοί κηδείας

71
00:04:33,893 --> 00:04:40,020
πιο δυνατοί ψαλμοί

72
00:04:44,489 --> 00:04:48,072

[ψιθυριστά] -Δεν είναι αυτός!
-ΤΙ;

73
00:04:48,204 --> 00:04:52,018
Είδες καλά;
Είχε και μουστάκι τελευταία.

74
00:04:52,043 --> 00:04:55,104
Κι αυτός μέσα έχει.
Αλλά δεν είναι ο Ηρακλής.

75
00:04:55,193 --> 00:04:58,060
Συνωνυμία. Αυτός μέσα είναι γέρος.

76
00:04:58,583 --> 00:05:00,384
-Πώς;
-Άσε.

77
00:05:00,646 --> 00:05:05,188
[ψιθυριστά] -Κι έχω πει και σε άλλους.
-Κι εγώ.

78
00:05:06,122 --> 00:05:11,019
μελωδία μπάσου

79
00:05:11,733 --> 00:05:17,788
μουσική από κρουστά

80
00:05:17,963 --> 00:05:24,204
κρουστά και μπάσο

81
00:05:24,288 --> 00:05:25,288
κουδούνι πόρτας

82
00:05:26,431 --> 00:05:27,431
[δυνατά] Ηρακλή!

83
00:05:27,979 --> 00:05:29,379
διπλό κουδούνι πόρτας

84
00:05:31,026 --> 00:05:33,739
[χαρούμενα] Ζεις!

85

00:05:33,804 --> 00:05:37,205
Με κοψοχόλιασες. Νόμιζα ότι
πέθανες!

86
00:05:37,629 --> 00:05:40,073
Ηρακλής: Μια φορά χτύπησες.
Κοιμόμουν!

87
00:05:40,098 --> 00:05:43,907
Απ' το νεκροταφείο έρχομαι.
Τ' ακριβότερο στεφάνι σου πήρα.

88
00:05:43,915 --> 00:05:45,782
Όταν πεθάνεις δεν έχει άλλο.

89
00:05:45,807 --> 00:05:48,660
Φύλαξέ το και πες
να στο φέρουν από μένα.

90
00:05:48,684 --> 00:05:50,536
Άσε τις πλάκες πρωί-πρωί.

91
00:05:50,664 --> 00:05:53,730
Πάμε να κεράσεις μια μπύρα
που 'σαι ζωντανός!

92
00:05:55,672 --> 00:05:57,741
Κάθε μέρα ζω. Πρέπει να κερνάω;

93
00:05:57,766 --> 00:06:01,286
Δεν γίνονται αυτά κάθε μέρα.
Θέλω να 'σαι άρχοντας.

94
00:06:02,072 --> 00:06:06,287
Πας καλά; Με το ζόρι πλήρωσα το
ρεύμα.

95
00:06:06,786 --> 00:06:10,539
[ειρωνικά] Πύθμιση!
Μήπως κοιμάμαι ακόμα;

96
00:06:10,747 --> 00:06:13,147
[αγανακτισμένα] Άσε με, είμαι
πτώμα!

97
00:06:13,485 --> 00:06:16,016
Ετσι νόμιζα.
Είδα τ'όνομά σου στις κηδείες!

98
00:06:16,041 --> 00:06:17,980
[σιγανά] Σίγουρα, κοιμάμαι!

99
00:06:18,005 --> 00:06:20,618
Όλο το βράδυ δούλευα στην
αγορά...

100
00:06:20,643 --> 00:06:22,954
ειλικρινά, ΑΣΕ ΜΕ!

101
00:06:23,101 --> 00:06:25,942
Καταλαβαίνεις
ότι έρχομαι από νεκροταφείο;

102
00:06:25,967 --> 00:06:27,367
Δεν ήσουν εσύ.

103
00:06:27,625 --> 00:06:29,291
[ειρωνικά] Κοίταξες καλά;

104
00:06:29,443 --> 00:06:33,142
-Ναι. Ήταν συνωνυμία.
-Γιατί δεν τηλεφώνησες;

105
00:06:33,167 --> 00:06:36,056
Αν μάθεις ότι
κάποιος πέθανε του τηλεφωνείς;

106
00:06:36,119 --> 00:06:38,674
Κι όμως. Είχα διαβάσει ότι...

107
00:06:39,047 --> 00:06:43,714
είχαν βάλει έναν στο φέρετρο
και ξέχασαν το κινητό στην τσέπη του.

108
00:06:43,739 --> 00:06:46,325
-Αρχισε να χτυπάει στην εκκλησία.
-Το σήκωσε;

109

00:06:46,898 --> 00:06:48,763
Όχι ο ίδιος, ο παπάς.

110
00:06:48,882 --> 00:06:53,455
Κι είπε ότι
ο συνδρομητής είναι απενεργοποιημένος.

111
00:06:54,350 --> 00:06:58,788
δυνατά γέλια

112
00:06:58,945 --> 00:07:01,653
[με λυγμούς] Ηρακλή μου!

113
00:07:01,678 --> 00:07:06,273
Ρούλα [κλαίγοντας]: Ηρακλή μου!

114
00:07:07,900 --> 00:07:10,434
-Τι είναι αυτό;
-Που δεν με πίστευες!

115
00:07:11,864 --> 00:07:15,236
-Ρούλα!
-Φύγε απ'το σπίτι μου!

116
00:07:15,380 --> 00:07:18,015
[νευρικά] -Αρκετά σ'ανέχτηκα.
-Ηρέμησε!

117
00:07:18,040 --> 00:07:20,936
Δεν είμαι το κορίτσι σου.
Μην το ξαναπείς.

118
00:07:20,961 --> 00:07:24,263
-Δεν θα με τρελάνετε!
-Να εξηγήσω. Πάμε μέσα;

119
00:07:24,309 --> 00:07:27,289
ΕΓΩ ΜΕΣΑ, ΕΣΥ ΕΞΩ!

120
00:07:30,467 --> 00:07:33,105
Να μην εμφανιστείς ποτέ ξανά!

121
00:07:33,252 --> 00:07:36,689
Ούτε εσύ, ούτε η σκατόφατσα ο φίλος σου!

122
00:07:36,714 --> 00:07:39,718
-Ρούλα!
-Άσε, κινδυνεύεις!

123
00:07:39,758 --> 00:07:41,019
κλείσιμο πόρτας

124
00:07:41,054 --> 00:07:42,121
Δεν καταλαβαίνω.

125
00:07:42,852 --> 00:07:46,289
Έπεσε το επίπεδο. Δεν
καταλαβαίνεις;

126
00:07:46,314 --> 00:07:48,156
-Μ' έδιωξε.
-Το πιάσες αυτό.

127
00:07:48,249 --> 00:07:50,567
σπάσιμο τζαμαρίας

128
00:07:50,765 --> 00:07:55,419
έντονη μουσική

129
00:07:57,709 --> 00:08:01,688
σειρήνες αστυνομίας

130
00:08:01,718 --> 00:08:05,838
συναγερμός αυτοκινήτου

131
00:08:05,987 --> 00:08:11,021
μουσική καταδίωξης

132
00:08:11,154 --> 00:08:18,052
πιο έντονη μουσική

133
00:08:20,529 --> 00:08:24,059
Ρούλα: Αν σε ξαναδώ, θα σε πυροβολήσω!

134
00:08:24,101 --> 00:08:27,622
Και σένα, και τους δύο!

135

00:08:27,728 --> 00:08:35,237

μουσική καταδίωξης

136

00:08:36,774 --> 00:08:39,774

-Μας πέταξε και πεπόνι!

-Στη ρόδα το βρήκα.

137

00:08:39,863 --> 00:08:41,331

μηχανή αυτοκινήτου

138

00:08:41,356 --> 00:08:42,654

Φύγαμε.

139

00:08:48,498 --> 00:08:51,519

Τι στεναχωριέσαι;

Γλίτωσες απ'τη μέγαιρα.

140

00:08:51,544 --> 00:08:54,345

-Γιατί έμενες εκεί;

-Θα την πλήγωνα αλλιώς.

141

00:08:54,370 --> 00:08:56,737

Ποια; Αυτήν που με είπε

σκατόφατσα;

142

00:08:56,762 --> 00:08:59,679

Εδώ είπε θα μας πυροβολήσει.

Αυτό σε πείραξε;

143

00:08:59,704 --> 00:09:03,458

Για μια αξιοπρέπεια ζούμε.

Πάμε να κεράσεις μπύρες.

144

00:09:03,645 --> 00:09:04,645

Πάλι;

145

00:09:04,670 --> 00:09:07,344

-Γιατί, πήγαμε πριν;

-Πας καλά;

146

00:09:07,369 --> 00:09:10,337

Εεσπιτώθηκα. Είμαι διωγμένος.

147

00:09:10,488 --> 00:09:13,918
Είσαι ελεύθερος. Άσ'το πάνω μου.

148
00:09:14,852 --> 00:09:15,891
Αυτό φοβάμαι.

149
00:09:17,860 --> 00:09:19,805
[φρένα αυτοκινήτου] Σιγά!

150
00:09:19,830 --> 00:09:21,363
Διάλεξε πλοίο και πάμε!

151
00:09:21,938 --> 00:09:25,220
-Δεν τ'αφήνουμε;
-Τώρα, Ηρακλή!

152
00:09:25,261 --> 00:09:27,819
Επαναστάτησε! Καταπιεζόσουν!

153
00:09:28,025 --> 00:09:31,219
-Δεν έχω μια.
-Έχω εγώ 86 ευρώ.

154
00:09:31,476 --> 00:09:35,318
Κατεβαίνουμε στο πρώτο λιμάνι
κι αν τα φάμε, γυρνάμε.

155
00:09:35,364 --> 00:09:38,776
Αν; Μεσοπέλαγα θα μας κατεβάσουν!

156
00:09:38,881 --> 00:09:42,067
σφύριγμα πλοίου

157
00:09:42,875 --> 00:09:45,205
Πάμε σ'ένα καλό νησί.

158
00:09:45,230 --> 00:09:48,986
Όλα καλά είναι. Το κινητό σου.
Το δικό μου!

159
00:09:49,325 --> 00:09:55,985
κινητό

160

00:09:56,656 --> 00:09:57,656
Ναι;

161
00:09:58,570 --> 00:10:00,904
Ελα, θεία... <font
color="#00ffff">όλα καλά.

162
00:10:01,474 --> 00:10:04,068
[στενάχωρη μουσική] ΤΙ;

163
00:10:04,753 --> 00:10:05,953
Ναι;

164
00:10:06,417 --> 00:10:08,350
[στενάχωρη μουσική] Αχ, θεία!

165
00:10:09,387 --> 00:10:13,654
Να 'σαι καλά
που την προσέχεις. Ενημέρωσέ με!

166
00:10:14,585 --> 00:10:18,568
-Τι έγινε;
-Η θεία μου απ'τη Νάξο...

167
00:10:19,295 --> 00:10:22,571
η νονά μου λέει πεθαίνει. Μετράει
ώρες.

168
00:10:22,715 --> 00:10:29,159
-Μην στεναχωριέσαι. Συμβαίνουν
αυτά.
-Την αγαπώ πολύ, αυτή με
μεγάλωσε.

169
00:10:31,088 --> 00:10:33,749
Να δούμε τι ώρα έχει πλοίο για
Νάξο.

170
00:10:33,787 --> 00:10:36,254
-Δεν πέθανε ακόμα.
-Περνάνε οι ώρες!

171
00:10:42,310 --> 00:10:49,496
έντονη μουσική

172
00:10:49,543 --> 00:10:53,503
ροχαλητιά

173
00:10:55,051 --> 00:10:57,339
κύματα

174
00:10:57,376 --> 00:11:02,456
Με το αεροπλάνο καλά.
Τώρα είμαστε έτοιμοι να επιβιβαστούμε.

175
00:11:02,481 --> 00:11:05,387
-Εβαλα αντηλιακό.
-Μπράβο!

176
00:11:05,402 --> 00:11:09,203
Να περάσετε τέλεια.
Να μου τηλεφωνείς, μην σε ξυπνάω.

177
00:11:09,228 --> 00:11:11,753
-Τα 'παμε, φιλιά.
-Φιλιά!

178
00:11:12,339 --> 00:11:16,985
σφύριγμα επιβίβασης

179
00:11:22,641 --> 00:11:27,800
-Συγγενείς έχεις να βολευτούμε;
-Είναι πολύ φιλόξενοι.

180
00:11:27,825 --> 00:11:31,330
-Μην τους γίνουμε βάρος.
-Είμαστε περήφανοι.

181
00:11:31,355 --> 00:11:33,970
Παγκάκια έχει εκεί;

182
00:11:36,291 --> 00:11:40,469
-Εχεις καμία καραμέλα;
-Κάτι έχω.

183
00:11:41,919 --> 00:11:45,119
Η Ρούλα έφερνε τέτοιες.
Απ'το σπίτι τις πήρες;

184
00:11:47,657 --> 00:11:49,520
τρίξιμο καρέκλας

185
00:11:51,471 --> 00:11:55,536
Στ'αεροπλάνα σου φέρνουν φαγητό.
Εδώ γιατί όχι;

186
00:11:58,598 --> 00:12:00,861
-Η νονά πόσο είναι;
-94.

187
00:12:00,910 --> 00:12:04,352
[ειρωνικά] -Καλά.
-Η άλλη πέθανε 105.

188
00:12:04,510 --> 00:12:09,522
-Η δικιά σου μετράει ώρες.
-Ναι, μετράει.

189
00:12:09,557 --> 00:12:14,518
-Ξέρει να μετράει;
-Τι λες; Ήταν δασκάλα.

190
00:12:14,559 --> 00:12:19,122
-Απ'αρχοντική οικογένεια.
-Τι σου 'ναι ο άνθρωπος.

191
00:12:19,169 --> 00:12:21,557
Μεγάλη κουβέντα...

192
00:12:21,804 --> 00:12:23,618
Συγγνώμη!

193
00:12:25,902 --> 00:12:29,275
μουσική

194
00:12:29,307 --> 00:12:31,788
Πάω για κατούρημα, θες κάτι;

195
00:12:31,863 --> 00:12:34,268
Απ'το μπαρ εννοώ.

196
00:12:34,293 --> 00:12:40,030

-Θυμάσαι πώς έφυγες απ'το σπίτι;
-Τα 'χω χαμένα.

197
00:12:41,317 --> 00:12:48,943
μεταλλόφωνο

198
00:13:01,006 --> 00:13:06,689
μουσική

199
00:13:06,864 --> 00:13:12,490
μουσική, κανονάκι και βιολί

200
00:13:19,053 --> 00:13:21,556
[σιγανά] Ευχαριστούμε πολύ!

201
00:13:21,751 --> 00:13:25,712
η μουσική υποχωρεί

202
00:13:25,775 --> 00:13:28,775
κινητό

203
00:13:29,165 --> 00:13:33,269
Μήπως με παρακολουθείς;
Μόλις φτάνω με παίρνεις.

204
00:13:33,474 --> 00:13:36,772
Έτυχε. Πώς ήταν στο πλοίο;

205
00:13:36,831 --> 00:13:40,327
-Καλά. Θα σου στείλω φωτογραφίες.
-Τέλεια.

206
00:13:40,462 --> 00:13:42,521
-Να περνάτε καλά.
-Φιλιά.

207
00:13:42,670 --> 00:13:50,569
μουσική, κανονάκι και βιολί

208
00:13:54,876 --> 00:14:00,043
♪

209

00:14:00,106 --> 00:14:02,852
Πάει η Δήμητρα. Θεός χωρέστην.

210
00:14:02,877 --> 00:14:04,388
Μην βιάζεστε, κυρία.

211
00:14:04,561 --> 00:14:08,721
♪

212
00:14:08,814 --> 00:14:11,421
Αχ, αχ.

213
00:14:12,160 --> 00:14:14,134
σύρσιμο ποδιών

214
00:14:14,159 --> 00:14:17,041
Έγινε μούσκεμα.
Αν στύψεις το σώβρακό μου...

215
00:14:17,066 --> 00:14:20,200
-Πας καλά;
-Καλά δεν πάω, αλλά...

216
00:14:20,256 --> 00:14:24,389
Έχουν σημασία στο τρέξιμο
και στο περπάτημα οι σωστές ανάσες.

217
00:14:25,023 --> 00:14:27,984
Αν όταν κινείσαι,
παίρνεις τις σωστές ανάσες...

218
00:14:28,009 --> 00:14:30,076
πας πιο γρήγορα και πιο μακριά.

219
00:14:30,101 --> 00:14:32,968
Να πάρω βαλίτσα κι εσύ στεφάνι,
πεπόνι;

220
00:14:35,498 --> 00:14:36,498
Ηρακλή;

221
00:14:36,911 --> 00:14:37,911
Ηρακλάκο;

222
00:14:38,260 --> 00:14:39,460
[από μακριά] Εδώ!

223
00:14:40,344 --> 00:14:42,502
-Πού εδώ;
-Εδώ!

224
00:14:43,225 --> 00:14:44,987
[με τρόπο] Μην κινείσαι.

225
00:14:46,114 --> 00:14:48,552
Μην κουνηθείς καθόλου!

226
00:14:49,177 --> 00:14:51,572
Εφερες και το στεφάνι!

227
00:14:51,637 --> 00:14:54,818
Μην κάνεις απότομες κινήσεις.
Το κεφάλι, εδώ.

228
00:14:55,073 --> 00:14:58,038
Δες το δάχτυλό μου.

229
00:14:58,224 --> 00:15:00,357
-Αυτά πόσα είναι;
-Πέντε, πάμε.

230
00:15:00,382 --> 00:15:02,286
Μια χαρά, φύγαμε.

231
00:15:02,637 --> 00:15:04,830
βαριά βήματα

232
00:15:04,855 --> 00:15:07,203
-Αυτό είναι το σπίτι;
-Ναι.

233
00:15:07,433 --> 00:15:09,704
-Τίποτα δεν θυμάσαι;
-Παιδί ήμουν.

234
00:15:10,162 --> 00:15:14,120

Φτιάσαμε. Να 'σαι σοβαρός κι ευπρεπής.

235

00:15:14,695 --> 00:15:16,868
θρόισμα φύλλων

236

00:15:18,757 --> 00:15:21,520
Βασιλική: Φτου να μην σε ματιιάξω!

237

00:15:21,567 --> 00:15:24,567
-Μια χαρά είσαι.
-Έχετε καλή διάθεση γι' αυτό.

238

00:15:24,592 --> 00:15:28,560
Λατρεία σου 'χει η νονά σου.
Καλά έκανες κι ήρθες.

239

00:15:28,615 --> 00:15:32,316
-Μπορώ να την δω;
-Ναι, αλλά δεν θα σε γνωρίσει.

240

00:15:32,352 --> 00:15:36,152
Που και που ανοίγει τα μάτια της,
αλλά δεν καταλαβαίνει.

241

00:15:38,264 --> 00:15:42,791
στενάχωρες νότες πιάνου

242

00:15:42,896 --> 00:15:45,541
θρόισμα φύλλων

243

00:15:45,566 --> 00:15:47,289
τακούνια

244

00:15:47,352 --> 00:15:50,937
-Πώς είναι η Αθήνα;
-Καλά, καλά.

245

00:15:51,296 --> 00:15:55,038
-Από δουλειές καλά;
-Καλά, καλά.

246

00:15:56,034 --> 00:15:58,454

-Πάντα καλά.

-Να 'στε καλά!

247

00:16:01,757 --> 00:16:03,176

Στέλλα: Πέθανε η ...

248

00:16:04,000 --> 00:16:05,800

κυρία Νεκταρία του μπακάλη.

249

00:16:05,825 --> 00:16:08,825

Την βρήκαν στη βεράντα.

Είχε την καρδιά της.

250

00:16:09,344 --> 00:16:13,031

Η Στέλλα φροντίζει τη νονά σου.

251

00:16:13,350 --> 00:16:18,039

-Δεν πιστεύω να πήγατε σε ξενοδοχείο;

-Όχι, δεν προλάβαμε.

252

00:16:20,910 --> 00:16:26,719

εύθυμη μουσική πλήκτρων πιάνου

253

00:16:28,076 --> 00:16:30,569

Θεία [από μακριά]: Βολευτήκατε;

254

00:16:33,609 --> 00:16:37,076

-Ναι, θεία.

-Της νονάς είναι το σπίτι.

255

00:16:37,242 --> 00:16:41,242

Μπορείτε να μείνετε όσο θέλετε.

Μόνο εσένα έχει στον κόσμο.

256

00:16:41,480 --> 00:16:44,471

-Και σύντομα...

-Μακάρι να μην είναι σύντομα.

257

00:16:44,496 --> 00:16:47,067

Να φτάσει τα 125. Ποια 125, τα 145.

258

00:16:47,208 --> 00:16:52,889

Τι καλός που 'σαι.

Σας έφερα ψωμί που σας μύρισε.

259

00:16:54,172 --> 00:16:58,124

Λάδι, τυρί, γεμιστά.

Σας μύρισαν κι αυτά, Αγησίλαε;

260

00:16:58,149 --> 00:17:01,870

-Ευχαριστούμε, έχουμε φάει.
[από μακριά] -Βασιλική!

261

00:17:01,878 --> 00:17:02,878

Έρχομαι!

262

00:17:02,903 --> 00:17:04,903

-Έχει και μπάρμπεκιου.

-Αυτό;

263

00:17:05,316 --> 00:17:09,752

Εκείνο το κτιστό.

Μέχρι εκεί πιάνει το οικόπεδο.

264

00:17:09,777 --> 00:17:12,710

Τα λέμε αύριο.

Στις έντεκα είναι η κηδεία.

265

00:17:13,392 --> 00:17:16,718

-Κάντε τον κόπο.

-Μην ανησυχείς, θεία.

266

00:17:19,812 --> 00:17:24,902

Έχει κι άλλα σπίτια
στη θάλασσα η νονά σου;

267

00:17:25,231 --> 00:17:31,624

Παιδί ήμουν. Ξέρω ότι
έχει πολλά κτήματα.

268

00:17:31,764 --> 00:17:33,697

-Τι είναι αυτό;

-Ψάρι πλακί.

269

00:17:33,779 --> 00:17:35,446

-Να δοκιμάσεις.

-Θέλεις;

270
00:17:37,430 --> 00:17:40,497
-Αυτό είναι φάβα.
-Φάβα.

271
00:17:40,522 --> 00:17:43,094
ειδυλλιακή μουσική τρομπέτας

272
00:17:44,277 --> 00:17:48,626
[ειρωνικά] Έχουμε φάει...
προσβάλλονται εδώ. Γιατί το 'πες;

273
00:17:48,651 --> 00:17:52,038
Σου μυρίζουν όλα.
Αν ήσουν έγκυος, θα 'χες φάει το χωριό.

274
00:17:52,063 --> 00:17:55,214
-Πού το βρήκες;
-Στον καταψύκτη.

275
00:17:55,239 --> 00:17:56,872
-Αδειο το ψυγείο.
-Θα 'χει χαλάσει.

276
00:17:56,897 --> 00:17:59,830
Μια χαρά είναι.
Με ψωμί και τυρί, Ανάσταση.

277
00:17:59,855 --> 00:18:02,988
-Να τσουγκρίσουμε κι αυγό;
-Γιατί γκρινιάζεις;

278
00:18:03,994 --> 00:18:06,893
Εγώ φτιάω που χάσαμε τα γεμιστά;

279
00:18:09,638 --> 00:18:12,999
σιγανή μουσική στο υπόβαθρο

280
00:18:13,487 --> 00:18:16,566
Είσαι μελαγχολική, σκέφτεσαι
συνέχεια.

281
00:18:16,591 --> 00:18:19,622
-Εχω έρθει λίγες φορές.
-Όλα είναι όμορφα...

282
00:18:19,661 --> 00:18:22,486
-εγώ πού είμαι;
-Εδώ είσαι!

283
00:18:24,173 --> 00:18:27,838
Μαζί μου. Συγγνώμη θα το συνηθίσω.
Θα 'μαι όπως πριν.

284
00:18:28,943 --> 00:18:31,927
-Αύριο θα σηκωθώ νωρίς.
-Τρένο θα πάρεις;

285
00:18:31,990 --> 00:18:35,776
Θα πάω τζόκινγκ. Εσύ;

286
00:18:35,855 --> 00:18:39,910
Θα πάω βόλτα να μαζέψω φυτά.

287
00:18:43,244 --> 00:18:47,614
-Η θεία σου έχει αμπέλια;
-Τώρα κάτι θες εσύ.

288
00:18:47,669 --> 00:18:53,553
-Μην έχει δικό της κρασί.
-Δεν θέλω να μας πουν λιγούρια.

289
00:18:53,895 --> 00:18:55,362
Υποτιμάς τους δικούς σου.

290
00:18:56,530 --> 00:18:57,530
ρέψιμο

291
00:18:58,816 --> 00:19:02,554
Είσαι καλά; Θα σε καταλάβουν.

292
00:19:04,952 --> 00:19:11,504
έντονη μουσική

293
00:19:14,202 --> 00:19:17,648
-Πρέπει ν'οργανωθούμε.
-Θα πιούμε εκεί καφέ.

294
00:19:17,797 --> 00:19:21,323
Τι είναι αυτό; Έτσι, φύγαμε.

295
00:19:23,599 --> 00:19:25,666
-Το πουκάμισό μου φοράς;
-Ναι.

296
00:19:26,543 --> 00:19:30,432
σιγανή μουσική στο υπόβαθρο

297
00:19:30,805 --> 00:19:32,972
Φεύγω.

298
00:19:33,280 --> 00:19:37,221
-Τόσο γρήγορα;
-Τόσο καλύτερα για τα φυτιά.

299
00:19:37,964 --> 00:19:40,503
♪

300
00:19:40,503 --> 00:19:42,854
τακούνια

301
00:19:43,300 --> 00:19:49,459
πιο δυνατή μουσική

302
00:19:49,578 --> 00:19:53,689
καμπάνα εκκλησίας

303
00:19:54,324 --> 00:19:57,586
πένθιμη καμπάνα

304
00:19:59,621 --> 00:20:04,321
-Για τη μακαρίτισσα.
-Σας παρακαλώ.

305
00:20:06,930 --> 00:20:09,891
-Δεν έπρεπε να πάρεις τα λεφτά.
-Προσβάλλονται εδώ.

306
00:20:09,978 --> 00:20:13,988

-Να νοικιάζουμε το στεφάνι;
-Δες το ψυγείο μας να καταλάβεις.

307
00:20:32,068 --> 00:20:34,406
[δυνατά] Γεωργία.

308
00:20:37,869 --> 00:20:42,237
τιτίβισμα τζιτζικιών

309
00:20:44,242 --> 00:20:47,235
Το πέταξαν για καμία πλαστικούρα.

310
00:20:49,228 --> 00:20:54,154
θρόισμα φύλλων

311
00:20:55,204 --> 00:20:56,204
κλικ μηχανής

312
00:20:56,251 --> 00:20:59,926
-Να το βάλουμε στο σαλόνι.
-Στην κρεβατοκάμαρα ίσως.

313
00:20:59,957 --> 00:21:03,368
Για πουθενά δεν είναι. Είναι
φαγωμένη.

314
00:21:06,251 --> 00:21:09,289
Ασ'την, χάλια είναι.

315
00:21:12,354 --> 00:21:14,212
κλικ μηχανής

316
00:21:14,402 --> 00:21:18,537
Αντρας [με θυμό] -Εδώ την άφησα.
Γυναίκα [ειρωνικά] -Ναι, ναι.

317
00:21:19,425 --> 00:21:23,121
Αντρας: -Δεν ξέρω πού την άφησα;
Γυναίκα: -Πού είναι;

318
00:21:25,110 --> 00:21:26,110
Να την!

319
00:21:26,793 --> 00:21:28,365
Αντρας: Η εταζέρα.

320
00:21:28,675 --> 00:21:30,808
Γυναικα: Μέχρι εκεί περπάτησε;

321
00:21:31,769 --> 00:21:34,034
Γυναικα: Χαζός είσαι.

322
00:21:38,150 --> 00:21:42,045
-Πού 'σαι;
-Σε χωράφια και φωτογραφίζω.

323
00:21:42,158 --> 00:21:44,671
-Να 'ρθω;
-Δεν είσαι κουρασμένος;

324
00:21:44,696 --> 00:21:47,887
-Στείλε μου πού 'σαι.
-Καλά.

325
00:21:50,736 --> 00:21:55,222
Αν κληρονομήσεις χωράφια,
θέλω να μου νοικιάσεις ένα.

326
00:21:55,577 --> 00:21:58,868
-Είσαι άσχετος.
-Θα μάθω, έχω όρεξη.

327
00:21:59,688 --> 00:22:02,752
Θα σου δίνω την σοδειά
γι'ένα πιάτο φαγητό.

328
00:22:03,331 --> 00:22:06,122
Δεν θέλω, όλα δικά σου.

329
00:22:07,513 --> 00:22:12,552
-Αυτός νομίζει ότι οδηγά
τρακτιέρ;
-Είδες που 'σαι άσχετος;

330
00:22:13,960 --> 00:22:18,206
Νερό ψάχνει.
Όταν το βρει θ'αρχίσει να τρέμει.

331
00:22:18,698 --> 00:22:21,769
τζιτζίκια

332
00:22:22,579 --> 00:22:25,852
Τώρα βρήκε νερό!

333
00:22:36,445 --> 00:22:42,002
επιφωνήματα έντονης έκπληξης

334
00:22:43,060 --> 00:22:47,289
Περίμενε!

335
00:22:52,198 --> 00:22:56,153
Εδώ. Πώς είσαι;

336
00:22:56,889 --> 00:22:59,578
[συλλαβιστά] Νερό, νερό.

337
00:23:00,127 --> 00:23:03,320
Νερό κάτω. Έχω το χάρισμα.

338
00:23:04,532 --> 00:23:09,821
Είσαι σπουδαίος. Έπρεπε να σε
δεις.

339
00:23:10,516 --> 00:23:14,406
Σαν να πιάστηκες από καλώδια της
ΔΕΗ.

340
00:23:14,641 --> 00:23:17,152
δυνατά γέλια

341
00:23:24,130 --> 00:23:26,249
σφυροκόπημα

342
00:23:26,590 --> 00:23:32,221
Στην Αθήνα όταν βρέχει,
περπατάω πάνω απ'τον υπόνομο και τρέμω.

343
00:23:32,694 --> 00:23:36,634
-Δεν το 'χα προσέξει.
-Κυρίως τον χειμώνα!

344
00:23:37,773 --> 00:23:40,839
Τέτοια ικανότητα
πρέπει να την αξιοποιήσεις.

345
00:23:41,701 --> 00:23:44,836
Θα πάω στη Σαχάρα να κάνω οάσεις.

346
00:23:44,987 --> 00:23:48,720
Φοίνικες, συντριβάνια
και μετά ουρά οι καμήλες για νερό.

347
00:23:52,993 --> 00:23:55,137
Κοροϊδεύεις;

348
00:23:55,735 --> 00:24:03,635
μουσική από κανονάκι

349
00:24:04,188 --> 00:24:06,003
♪

350
00:24:06,129 --> 00:24:08,426
κλικ μηχανής

351
00:24:09,154 --> 00:24:12,438
-Σε βρήκα.
-Μάζεψα πολύ υλικό, κοίτα.

352
00:24:16,480 --> 00:24:19,106
Ωραία είναι εδώ.

353
00:24:21,837 --> 00:24:25,758
τζιτζίκια

354
00:24:25,783 --> 00:24:29,650
Να σταματήσουμε.
Αν μας δει κανείς θα μας κυνηγήσει!

355
00:24:29,995 --> 00:24:35,671
Μην φοβάσαι. Απόλαυσέ το.
Το σύκο με ψωμί είναι πλήρες
γεύμα.

356
00:24:37,964 --> 00:24:41,439
σφύριγμα

357
00:24:46,865 --> 00:24:49,019
κρότος

358
00:24:49,277 --> 00:24:51,902
-Θα μας σκοτώσει ένα σύκο.
-Όχι κι ένα.

359
00:24:52,730 --> 00:24:55,288
[από μακριά] Φύγετε!

360
00:24:55,658 --> 00:25:00,036
γρήγορη μουσική καταδίωξης

361
00:25:02,283 --> 00:25:09,337
μουσική και κρότοι

362
00:25:12,470 --> 00:25:20,321
πιο δυνατή μουσική

363
00:25:23,388 --> 00:25:27,585
♪

364
00:25:27,610 --> 00:25:29,497
η μουσική υποχωρεί

365
00:25:32,806 --> 00:25:34,937
Άνδρας: -Σε ξέρω.
-Εμένα;

366
00:25:35,435 --> 00:25:38,635
-Σε ποια πτέρυγα ήσουν;
-Εκατοστή όγδοη μάχης.

367
00:25:38,681 --> 00:25:41,604
-Στη φυλακή εννοώ.
-Σε ποια φυλακή;

368
00:25:41,689 --> 00:25:45,268
-Σκαστοί είστε;

-Όχι, βγήκαμε για λουλούδια.

369

00:25:45,293 --> 00:25:48,053

-Δεν είστε απ'τα κρατητήρια;

-Όχι, απ'το χωριό.

370

00:25:48,105 --> 00:25:50,631

-Γιατί τρέχατε;

-Νομίζαμε ότι κάτι κακό γινόταν.

371

00:25:50,656 --> 00:25:54,640

-Έγινε. Είστε όμηροι.

-Δεν καταλαβαίνω.

372

00:25:54,853 --> 00:25:58,064

-Κάνεις πως δεν καταλαβαίνεις.

-Δεν καταλαβαίνω.

373

00:25:58,500 --> 00:25:59,501

Γερμανός είμαι.

374

00:26:00,044 --> 00:26:05,009

-Μαζί είστε;

-Όχι ένα σύκο έκοψα, δεν το
'φαγα.

375

00:26:05,034 --> 00:26:09,288

-Αλήθεια λέει.

[με θυμό] -Θα μας τρελάνετε;

376

00:26:09,406 --> 00:26:12,485

Και τι ζητάει μαζί μας αυτός;

377

00:26:12,510 --> 00:26:14,777

Εμείς τα κόψαμε και τα φάγαμε
όλα.

378

00:26:14,802 --> 00:26:17,156

Πάμε να φύγουμε. Έλα κι εσύ.

379

00:26:17,181 --> 00:26:20,311

-Κάτσε, κρατάω μαχαίρι.

-Τι κρατάς;

380

00:26:20,648 --> 00:26:23,449
-Κι εμείς κρατάμε.
-Δείξ'το μαχαίρι.

381
00:26:25,925 --> 00:26:28,725
-Τι είπες ότι κρατάς;
-Δείξ'το δικό μας.

382
00:26:29,441 --> 00:26:33,338
-Κάπου μου 'πεσε.
-Αν τους ξεφύγουμε, θα σας αφήσουμε.

383
00:26:33,592 --> 00:26:36,243
Κρατήστε εμάς κι αφήστε τον ξένο.

384
00:26:36,268 --> 00:26:39,409
-Ένα σύκο έκοψε και δεν το 'φαγε.
[δυνατά] -ΣΚΑΣΤΕ!

385
00:26:42,765 --> 00:26:46,664
[οργισμένα] Κι οι πέντε το 'σκασαν;
Δεν είναι δυνατόν...

386
00:26:46,689 --> 00:26:50,974
Ήταν απ'τον Κορυδαλλό. Πώς σου ξέφυγαν;

387
00:26:51,189 --> 00:26:55,126
-Πήγα για τυρόπιτα κι έφυγαν.
-Είσαι καλά;

388
00:26:55,151 --> 00:26:58,617
[οργισμένα]-Τι τυρόπιτα ρε;
-Με γραβιέρα Νάξου.

389
00:27:00,452 --> 00:27:02,389
έντονα βήματα

390
00:27:02,414 --> 00:27:05,280
-Δεν είμαστε μ'αυτούς.
-Είμαστε μόνοι.

391
00:27:05,305 --> 00:27:07,771
Ένα σύκο έκοψα και δεν το 'φαγα.

392

00:27:07,796 --> 00:27:09,872
[οργισμένα] Χωρίς κουβέντες!

393
00:27:11,602 --> 00:27:16,354
-Ένα σύκο...
-Εμείς 40 και τα φάγαμε όλα.

394
00:27:16,379 --> 00:27:19,046
-Θα εξηγήσω.
-Ναι, αφήστε τον.

395
00:27:19,071 --> 00:27:21,740
-Μην σπρώχνετε.
Αστυνομικός: -Πάμε μέσα.

396
00:27:21,873 --> 00:27:27,189
γρήγορη μουσική καταδίωξης

397
00:27:27,214 --> 00:27:34,314
σειρήνες περιπολικού

398
00:27:34,624 --> 00:27:42,440
σειρήνες με μουσική

399
00:27:43,870 --> 00:27:48,336
βέλασμα προβάτου

400
00:27:59,140 --> 00:28:02,312
-Πού 'σαι Άλεξ;
<i>-Νομίζω στη φυλακή.</i>

401
00:28:02,337 --> 00:28:04,838
Για ρώτησε για σιγουριά.

402
00:28:04,863 --> 00:28:09,385
-Τι έκανες;
<i>-Έκοψα ένα σύκο, δεν το
'φαγα.</i>

403
00:28:09,959 --> 00:28:13,062
-Για ένα σύκο;
<i>-Είναι ο νόμος.</i>

404
00:28:13,396 --> 00:28:15,557

Αστυνόμος [απ'το βάθος]: Φέρ'το κινητό!

405

00:28:15,610 --> 00:28:21,953

♪

406

00:28:21,978 --> 00:28:24,924

έντονα βήματα

407

00:28:30,133 --> 00:28:34,633

-Σαν να βγήκε πενθήμερη.

-Πάμε μην μας ξαναμπαγλαρώσουν.

408

00:28:36,078 --> 00:28:40,142

-Θα πάω στην πρεσβεία.

-Ασ'το είμαστε ελεύθεροι.

409

00:28:40,418 --> 00:28:44,687

-Ο φύλακας μ'έπιασε απ'τον λαιμό.

-Απ'το σβέρκο...

410

00:28:44,712 --> 00:28:47,245

-Είπες ότι είσαι Γερμανός;

-Όχι.

411

00:28:47,283 --> 00:28:48,950

-Τότε, γιατί;

-Δεν ξέρω.

412

00:28:49,228 --> 00:28:52,299

-Πάμε να γλεντήσουμε.

-Πάλι;

413

00:28:52,324 --> 00:28:54,887

-Συμβαίνουν συνέχεια χαρμόσυνα.

-Τι να πω.

414

00:28:55,298 --> 00:28:56,298

-Τι;

415

00:28:56,703 --> 00:28:58,370

-Είναι ζωντανός.

-Ποιος;

416

00:28:58,687 --> 00:28:59,687
Εγώ.

417
00:28:59,957 --> 00:29:01,092
Πώς σε λένε;

418
00:29:01,655 --> 00:29:02,655
Αλεξ.

419
00:29:03,282 --> 00:29:06,919
-Αγησίλαος.
-Εμμένα, Ηρακλή.

420
00:29:07,051 --> 00:29:10,766
-Εσύ κοπελιά;
[διστακτικά] -Φωτεινή.

421
00:29:10,805 --> 00:29:14,920
-Ελληνίδα; Μαζεύεις χόρτα;
-Σπουδάζω βοτανολογία.

422
00:29:15,399 --> 00:29:19,281
Θα βρεις πολλά εδώ. Θα σε βοηθήσουμε.

423
00:29:19,383 --> 00:29:22,733
-Ελα, πάμε.
-Πάμε.

424
00:29:22,819 --> 00:29:30,671
μελωδία από κανονάκι και βιολί

425
00:29:31,110 --> 00:29:36,688
♪

426
00:29:36,777 --> 00:29:40,357
κλικ μηχανής, μουσική

427
00:29:40,382 --> 00:29:43,731
-Αγησίλαε, βλέπεις;
-Πάμε.

428
00:29:43,756 --> 00:29:47,970

Θα μας συλλάβουν πάλι.
Εδώ αξίζει, πάμε!

429
00:29:48,888 --> 00:29:55,888
γρήγορη κι έντονη μουσική

430
00:29:56,890 --> 00:30:00,620
♪

431
00:30:01,517 --> 00:30:07,728
έντονη ηλεκτρονική μουσική

432
00:30:08,046 --> 00:30:15,681
♪

433
00:30:15,959 --> 00:30:17,820
Κρύψου!

434
00:30:17,991 --> 00:30:25,698
έντονη ηλεκτρονική μουσική

435
00:30:25,816 --> 00:30:28,321
σκηνοθέτης: ΣΤΟΠ!

436
00:30:28,442 --> 00:30:33,371
-Πού βρέθηκες εσύ μαλάκα;
-Νομίζαμε ότι κινδύνευαν οι
κοπέλες.

437
00:30:33,396 --> 00:30:37,888
-Ηρθαμε για βοήθεια.
[με σπαστά ελληνικά] -Ελάτε το πρωί.

438
00:30:38,131 --> 00:30:40,553
♪

439
00:30:40,578 --> 00:30:45,307
-Θα το πω στην πρεσβεία.
-Ελα μην κάνεις έτσι.

440
00:30:45,594 --> 00:30:48,556
-Με είπε μαλάκα.
-Ευαίσθητος είναι.

441
00:30:48,752 --> 00:30:53,324
Βρήκα κι 'γω μια. Δεν χάθηκε ο
κόσμος.

442
00:30:53,349 --> 00:30:58,455
-Εδώ έτσι λέμε.
-Αυτός δεν είναι απ'εδώ.

443
00:30:58,960 --> 00:31:02,289
-Προσαρμόστηκε.
-Όχι να με πει έτσι.

444
00:31:02,872 --> 00:31:08,122
Δείχνει οικειότητα. Αν σ'έλεγε κύριε
θα 'ταν ψυχρό κι απόμακρο.

445
00:31:08,378 --> 00:31:13,455
Ενώ το μαλάκα
δείχνει μια φιλική προσέγγιση.

446
00:31:13,735 --> 00:31:16,727
Ναι. Ξέρεις τι είναι αυτό;

447
00:31:16,751 --> 00:31:19,705
-Όχι.
-Το μαλάκα το ξέρεις.

448
00:31:20,291 --> 00:31:24,453
Ωραία γράμματα σας μαθαίνουν.
Είδες Αγησίλαε;

449
00:31:24,766 --> 00:31:30,393
μελωδία από κανονάκι

450
00:31:32,654 --> 00:31:35,539
Πάρε κι εσύ λίγο.

451
00:31:35,877 --> 00:31:38,371
[ενθουσιασμένα] Ωραίος.

452
00:31:39,519 --> 00:31:44,456
-Τρέχατε πίσω απ'τη γυμνή;
-Υποθέσαμε ότι ήθελε βοήθεια!

453
00:31:44,637 --> 00:31:48,071
-Σίγουρα με σας τους τρεις.
[ομόφωνα] -Παρεξήγηση!

454
00:31:48,241 --> 00:31:51,447
Δεν είστε σοβαροί, ντροπή σας!

455
00:31:51,478 --> 00:31:56,872
Εσύ τι γύρευες πίσω απ'τη γυμνή;
Ντροπή σου!

456
00:31:58,180 --> 00:32:01,870
-Βρήκαμε δουλειά.
-Ένας με είπε μαλάκα.

457
00:32:02,006 --> 00:32:06,633
-Καλά σου 'πε.
-Τόση ώρα τον συνεφέρνουμε.

458
00:32:07,148 --> 00:32:11,537
Ούτε τα παιδιά δεν κάνουν έτσι.
Είστε επιπόλαιοι.

459
00:32:12,522 --> 00:32:15,656
θλιβερή μουσική

460
00:32:16,188 --> 00:32:20,455
-Τι έχεις;
-Η γυναίκα μου μ'έλεγε έτσι.
Είμαι;

461
00:32:20,728 --> 00:32:24,453
-Εσύ πώς νιώθεις;
-Δεν κάνεις για παρηγοριά.

462
00:32:29,299 --> 00:32:33,656
♪ κιθάρα

463
00:32:33,775 --> 00:32:38,021
Δίκιο έχει η μαμά.
Αυτός μόνο σε μπελάδες σε βάζει.

464

00:32:38,545 --> 00:32:41,521
Νόμιζα με συμπαθούσε...

465
00:32:42,878 --> 00:32:44,078
Ακου...

466
00:32:44,876 --> 00:32:50,776
χτες στο πλοίο πίσω μας
καθόταν ο Αγησίλαος με τον Ηρακλή.

467
00:32:51,367 --> 00:32:55,024
Σήμερα σ'έτρεχαν μαζί τους στο
τμήμα.

468
00:32:57,304 --> 00:33:00,518
Πες το ποτό σου!

469
00:33:01,248 --> 00:33:03,710
♪ κιθάρα

470
00:33:05,128 --> 00:33:07,563
 Άλεξ...

471
00:33:07,588 --> 00:33:12,824
ο Αγησίλαος είναι ο πατέρας μου
κι ο Ηρακλής ο νονός μου.

472
00:33:13,290 --> 00:33:17,323
Ημουν μικρή όταν χώρισαν
και φύγαμε στη Γερμανία.

473
00:33:17,362 --> 00:33:20,986
Αν μάθει ότι τους βρήκα,
θα γίνει έξαλλη.

474
00:33:21,377 --> 00:33:23,015
Θα θυμώσει.

475
00:33:23,376 --> 00:33:27,056
-Γιατί; Πατέρας σου 'ναι.
-Δεν θέλει σχέσεις.

476
00:33:31,670 --> 00:33:35,348

-Θες να πάμε αλλού;
-Ναι, αύριο.

477

00:33:37,244 --> 00:33:40,306
-Πώς τον γνώρισες;
-Έχω φωτογραφίες.

478

00:33:40,426 --> 00:33:44,056
-Είναι και τα ονόματα.
-Περίεργοι φαίνονται.

479

00:33:44,481 --> 00:33:48,616
Έχεις μάθει το
τρεις λαλούν και δύο χορεύουν;

480

00:33:48,961 --> 00:33:53,766
Είναι αυτοί που 'ναι πάντα καλά.
Οι γύρω τους έχουν το πρόβλημα.

481

00:33:54,587 --> 00:33:59,818
-Τι δουλειά βρήκαν;
-Στην ταινία, θα κάνουν τους
νεκρούς.

482

00:34:00,218 --> 00:34:02,154
Δεν το πιστεύω.

483

00:34:05,963 --> 00:34:09,733
Σαν να κοιμάσαι.
Ποιος μας λέει ότι πέθανες;

484

00:34:09,758 --> 00:34:12,486
-Το σενάριο.
-Σωστά.

485

00:34:12,511 --> 00:34:17,821
Ο σκηνοθέτης δεν μας είπε.
Θα πεθάνουμε βίαια ή φυσικά;

486

00:34:18,382 --> 00:34:20,924
Φυσικά κι οι δύο;

487

00:34:20,949 --> 00:34:24,949
Πήγαμε βόλτα στο δάσος
κι είπαμε δεν πέφτουμε να πεθάνουμε;

488
00:34:24,980 --> 00:34:28,074
Θα πει αυτός και προσαρμοζόμαστε.

489
00:34:34,503 --> 00:34:37,908
-Σκέφτομαι τον Άλεξ.
-Στεναχωρήθηκε.

490
00:34:37,933 --> 00:34:41,678
-Καλό παιδί και ξένος.
-Κι η κοπελιά στεναχωρήθηκε.

491
00:34:41,703 --> 00:34:45,738
-Να τους πούμε πάλι συγγνώμη.
-Ναι, άγριο.

492
00:34:47,345 --> 00:34:50,314
[από μακριά] Ηρακλή, Αγησίλαε πέθανε!

493
00:34:50,339 --> 00:34:51,849
Η νονά;

494
00:34:52,202 --> 00:34:54,695
Θλιβερή μουσική

495
00:34:54,758 --> 00:35:02,067
-Ο Μανώλης, άγριο η κηδεία.
-Θα 'ρθουμε μετά τη δουλειά μας.

496
00:35:02,370 --> 00:35:07,938
-Συμμετέχουμε σε ταινία.
-Δεν βαριέσαι, την υγεία μας να 'χουμε.

497
00:35:12,046 --> 00:35:15,895
Να πούμε στον σκηνοθέτη
να κάνουμε ένα χορευτικό;

498
00:35:15,920 --> 00:35:18,771
-Μες στην τιμή.
-Πριν πεθάνουμε ή αφού;

499
00:35:18,796 --> 00:35:21,602
Ας το πει ο σκηνοθέτης.

500
00:35:21,629 --> 00:35:23,029
Θυμάσαι;

501
00:35:23,113 --> 00:35:27,217
beatboxing

502
00:35:27,282 --> 00:35:32,519
εύθυμο τραγούδι

503
00:35:32,612 --> 00:35:40,155
τραγούδι με beatboxing

504
00:35:45,680 --> 00:35:47,222
παλαμάκια

505
00:35:47,402 --> 00:35:49,625
κρότος σύγκρουσης

506
00:35:49,650 --> 00:35:53,472
[με σπαστά ελληνικά] Ξαπλώστε.

507
00:35:53,511 --> 00:35:55,368
♪

508
00:35:55,393 --> 00:35:59,042
-Όχι έτσι.
-Πώς; Πείτε μας.

509
00:35:59,067 --> 00:36:03,171
Σαν πεθάνοντες, όχι σαν να κοιμάστε.

510
00:36:03,329 --> 00:36:07,495
-Τόσοι πεθαίνουν στον ύπνο τους.
-Ναι, σύμφωνοι.

511
00:36:07,646 --> 00:36:11,464
Σας θέλω σαν να πέσατε απ'το δέντρο.

512
00:36:12,454 --> 00:36:18,038
-Πέσαμε ή μας έσπρωξαν;
-Εγώ είχα πέσει και στάθηκα
όρθιος.

513

00:36:18,486 --> 00:36:23,472

[αγανακτισμένα] Δύο πτώματα στην άμμο
θέλω. Για να σας δω.

514

00:36:23,497 --> 00:36:26,637

-Ελα χύμα θα πέσουμε.
-Χυμαδιό.

515

00:36:26,714 --> 00:36:30,674

♪

516

00:36:30,721 --> 00:36:33,142

-ΚΥΡΙΟΙ!

[ομόφωνα] -Παρακαλώ!

517

00:36:33,167 --> 00:36:36,720

Πάρτε θέσεις όπως στην αρχή.
Σαν να κοιμάστε.

518

00:36:38,562 --> 00:36:40,387

ΠΑΜΕ!

519

00:36:40,421 --> 00:36:45,667

μυστηριώδης μουσική

520

00:36:45,692 --> 00:36:47,405

κραυγές

521

00:36:47,430 --> 00:36:50,219

-Τι έγινε;
-Πάμε πάλι.

522

00:36:50,906 --> 00:36:54,136

-Σηκώνεστε με το στοπ.

-Μάλιστα.

523

00:36:56,168 --> 00:36:59,295

-Ημασταν καλοί;
-Πολύ. Πάμε πάλι.

524

00:36:59,890 --> 00:37:03,469

Αχρηστη ηθοποιός.

Πέντε λήψεις για μια στριγγλιά.

525

00:37:03,485 --> 00:37:06,382

Εμείς βγάλαμε το μεροκάματο,
πάμε.

526

00:37:06,407 --> 00:37:09,584

-Πολλή δουλειά σήμερα.
-Μετά πάμε στα παιδιά.

527

00:37:09,858 --> 00:37:15,258

θλιβερή καμπάνα

528

00:37:16,147 --> 00:37:21,504

-Δεν έπρεπε να πάρεις τα λεφτά.
-Για να συγχωρεθεί η ψυχή του.

529

00:37:21,529 --> 00:37:25,663

Αμα πάει είκοσι ευρώ το συγχωροχάρτι,
εδώ να πεθάνουμε ήσυχα και φθηνά.

530

00:37:26,211 --> 00:37:29,586

Ναι, θέλω να πεθάνουμε εδώ.

531

00:37:31,060 --> 00:37:34,588

Ο παππούς μου 'λεγε:
εγώ δεν θα σας κουράσω...

532

00:37:34,613 --> 00:37:39,455

θα πάω σ'ένα γραφείο τελετών,
θα ξαπλώσω και θα πεθάνω όταν είναι.

533

00:37:39,984 --> 00:37:44,748

-Η νονά σου όμως αναποφάσιστη.
-Τα 'χει χαμένα, γι'αυτό.

534

00:37:46,875 --> 00:37:51,105

Άλεξ και Φωτεινή.
Ένας Γερμανός και μια Ελληνίδα.

535

00:37:51,130 --> 00:37:53,845

Το ζευγάρι. Μόλις έφυγαν για το πλοίο.

536

00:37:54,375 --> 00:37:56,311

537

00:37:56,319 --> 00:37:58,541

Φαίδρα!

538

00:37:58,566 --> 00:38:00,153

539

00:38:00,178 --> 00:38:06,018

-Φωτεινούλα.

[λαχανιασμένα] -Ευτυχώς σας
προλάβαμε.

540

00:38:06,504 --> 00:38:11,656

Θέλαμε να ζητήσουμε συγγνώμη Αλεξ
για το ατυχές συμβάν.

541

00:38:11,889 --> 00:38:16,452

Απ'το λίγο που σε ξέρουμε,
δεν σου άξιζε ο χαρακτηρισμός αυτός.

542

00:38:16,477 --> 00:38:21,057

Όσο φιλικός και να 'ταν.
Είσαι αξιοπρεπής.

543

00:38:21,082 --> 00:38:26,701

Και σε σένα συγγνώμη
που σ'αφήσαμε μόνη και στεναχωρήθηκες.

544

00:38:27,257 --> 00:38:30,447

-Ηταν απερίσκεψία.

-Εχει κι αύριο πλοίο.

545

00:38:30,472 --> 00:38:32,654

Σας προσκαλούμε σε μπάρμπεκιου.

546

00:38:34,709 --> 00:38:37,071

Ενα χαμόγελο;

547

00:38:38,002 --> 00:38:40,520

Εδώ όλα λάμπουν, εδώ τίποτα;

548

00:38:41,058 --> 00:38:43,937

γέλια ικανοποίησης

549

00:38:44,192 --> 00:38:46,605

Το 'δες;

550

00:38:47,938 --> 00:38:52,221

-Η ρακή μας είναι καλή.

-Θεία, μας βάλατε τόσα.

551

00:38:52,246 --> 00:38:54,542

-Είναι εξάίσια.

-Δεν έπρεπε.

552

00:38:54,567 --> 00:38:59,611

Τι λέτε. Πάμε να σας δώσω κι αυγά.

Τα λαχανικά είναι απ'τον μπαξέ.

553

00:38:59,714 --> 00:39:04,638

Σας έβαλα και κόλλυβα.

Θεός σχωρέστον τον Μανώλη.

554

00:39:05,049 --> 00:39:07,638

-Συγγνώμη.

-Ναι, αγόρι μου.

555

00:39:07,663 --> 00:39:10,801

Σας περισσεύει κανένα κοιτόπουλο;

556

00:39:12,340 --> 00:39:17,636

Πας καλά; Μας έδωσε τόσα
και την ρωτάς αν έχει και κρέας;

557

00:39:17,661 --> 00:39:20,804

-Μια ερώτηση έκανα.

-Πώς την είδες...

558

00:39:20,829 --> 00:39:24,888

ότι πάει στο κοιτέτσι,
κι αν περισσεύει κότα την διώχνει;

559

00:39:24,913 --> 00:39:29,580

Δεν ξέρω. Μια ερώτηση της έκανα
κι είπα μήπως. Μυστήριοι είσαι.

560

00:39:29,603 --> 00:39:34,801
Να σου πω με την κόττα, πώς...
Υπάρχει ελπίδα ν' αυτοκτονήσει;

561
00:39:35,548 --> 00:39:37,221
Ποι έ δεν ξέρεις.

562
00:39:37,556 --> 00:39:40,921
[ψιθυριστιά] -Φαίδρα, έρχονται.
-Πρόσεχε, Φωτεινή!

563
00:39:40,945 --> 00:39:43,878
-Καλύτερα μην μιλάς.
-Να ετοιμαστεί η φράκα.

564
00:39:46,259 --> 00:39:49,217
-Δεν μπορώ να φάω.
-Γιατί;

565
00:39:49,941 --> 00:39:54,135
-Το 'δα ζωντανό.
-Είναι σαν να 'χουν γνωριστεί.

566
00:39:54,135 --> 00:39:57,152
Με τη ρακή θα λυθεί.

567
00:39:57,405 --> 00:39:59,538
-Τα ελληνικά;
-Στο πανεπιστήμιο.

568
00:39:59,563 --> 00:40:01,753
Του χρόνου παίρνω δίπλωμα.

569
00:40:01,990 --> 00:40:03,991
Λες να βάλουν και μας
να παίρνουμε δίπλωμα;

570
00:40:04,016 --> 00:40:07,943
-Το φοβάμαι.
-Αν μπει φόρος, θα μιλάμε με
νοήματα.

571
00:40:07,968 --> 00:40:11,302
-Τρέμω στην ιδέα, δες.
-Δεν νομίζω να γίνει αυτό.

572

00:40:11,327 --> 00:40:13,151

Πλάκα κάνουν.

573

00:40:16,095 --> 00:40:20,047

-Αφού ξέρεις κι αυτό, καλά είσαι.

-Ξέρω και τέτοια.

574

00:40:20,992 --> 00:40:23,582

Σαχλαμάρα, τι σημαίνει;

575

00:40:23,745 --> 00:40:25,538

-Δεν ξέρω.

-Ελα τώρα.

576

00:40:25,627 --> 00:40:28,318

-Φιφιρίκος, τσιλικοκό;

-Δεν ξέρω.

577

00:40:28,343 --> 00:40:31,038

Εύκολα σας τα δίνουν τα
διπλώματα.

578

00:40:31,645 --> 00:40:34,946

Αγησίλας, πού 'ναι το ζωντανό;

579

00:40:35,049 --> 00:40:37,715

-Την έκανε.

-Εσύ από 'δω, εγώ από 'κει.

580

00:40:37,740 --> 00:40:39,788

κακάρισμα

581

00:40:39,930 --> 00:40:42,852

 Ευτυχώς έφυγε η κότα.

582

00:40:51,544 --> 00:40:53,029

-Τι κάνεις;

-Πίτα.

583

00:40:53,054 --> 00:40:54,721

-Τι πίτα;

-Της περιοχής.

584
00:40:54,746 --> 00:40:56,430
-Ποιας περιοχής;
-Εδώ γύρω.

585
00:40:56,455 --> 00:40:59,415
-Τι έβαλες μέσα;
-Ο,τι είχε το καλάθι.

586
00:40:59,475 --> 00:41:02,680
Μάζεψα χόρτα και τα ράντισα με
ρακή.

587
00:41:02,705 --> 00:41:08,105
-Πρόσεξε μην πάθουν τίποτα τα
παιδιά.
-Ασ'το σε μένα. Εσύ πιάσε την
κότα.

588
00:41:08,737 --> 00:41:12,979
-Εριξες και χαμομήλι;
-Κατά λάθος, ηρεμιστικό είναι.

589
00:41:13,004 --> 00:41:15,912
Αντε πήγαινε που έκανες τόση ώρα
για να πιάσεις την κότα.

590
00:41:15,937 --> 00:41:20,857
-Είχα αφήσει εδώ τα κόλλυβα, τα
'δες;
-Τα έβαλα στην πίτα της περιοχής.

591
00:41:20,882 --> 00:41:24,351
-Τα 'ριξες στην πίτα;
-Καρύδια είναι, αμύγδαλα,
σιτάρι...

592
00:41:24,376 --> 00:41:27,509
σταφίδες, ρόδι.
Όλα υψηλής διατροφικής αξίας.

593
00:41:28,009 --> 00:41:30,472
Και τα δικά μου έβαλα. Άδειο.

594
00:41:31,533 --> 00:41:35,600
[ενθουσιασμένα] Τι σας έχω.

Όλοι θα πάρετε, μην σπρώχνεστε.

595
00:41:36,065 --> 00:41:38,572
Ετοιμο.

596
00:41:38,675 --> 00:41:39,875
-Τι είναι;
-Πίτα.

597
00:41:39,944 --> 00:41:41,611
-Τι πίτα;
-Της περιοχής.

598
00:41:41,747 --> 00:41:44,096
Τέλεια και μυρίζει χαμομήλι.

599
00:41:44,121 --> 00:41:50,470
-Πρώτα στην κυρία...
-Ευχαριστώ!

600
00:41:56,367 --> 00:41:59,248
-Ευχαριστώ.
-Πάρε κι αυτό.

601
00:41:59,261 --> 00:42:01,960
Πρώτα ο Άλεξ.

602
00:42:02,555 --> 00:42:07,785
σιωπή

603
00:42:08,174 --> 00:42:12,753
[ενθουσιασμένα] Σκατα-πληκτική η
πίτα.

604
00:42:16,942 --> 00:42:18,983
Εξαιρετική.

605
00:42:19,007 --> 00:42:22,055
γέλια

606
00:42:24,070 --> 00:42:26,470
όλοι: Στην υγειά μας!

607

00:42:26,495 --> 00:42:28,586

♪

608

00:42:28,611 --> 00:42:31,825

-Ο Άλεξ έγινε κουδούνι.

-Κουδούνι;

609

00:42:31,850 --> 00:42:34,384

-Αντέχει.

-Άλλο η μπύρα, άλλο η ρακή.

610

00:42:34,397 --> 00:42:37,023

-Σωστά.

-Γεια μας.

611

00:42:37,666 --> 00:42:40,635

-Γεια σου Φαι..

-Τι θες να σου φέρω; Πάρε λίγο
ψωμί.

612

00:42:40,660 --> 00:42:45,684

-Το 'πε ή εγώ δεν άκουσα;

-Μπορεί όταν πίνουν να τα λένε
μισά.

613

00:42:45,803 --> 00:42:48,539

-Ωραία είστε εδώ.

-Εκτάκτως ήρθαμε για μια κηδεία.

614

00:42:48,604 --> 00:42:52,929

-Γι'αυτήν που 'γινε;

-Όχι, για τη νονά μου. Μετράει
ώρες.

615

00:42:53,795 --> 00:42:55,795

-Εσείς μόνιμα Γερμανία;

-Ναι.

616

00:42:55,820 --> 00:42:58,961

[γελαστά] Άλεξ το 'πιασες το
νόημα.

617

00:42:58,986 --> 00:43:01,318

-Αυτό είναι ψαχνό.

-Ευχαριστώ.

618
00:43:01,343 --> 00:43:04,066
-Αλεξ, καλό;
-Δεν βλέπεις;

619
00:43:04,091 --> 00:43:07,149
Παραγνωριστήκαν με την κότα
και δείχνει ευτυχής.

620
00:43:08,721 --> 00:43:14,971
μελωδία βιολιού

621
00:43:15,108 --> 00:43:22,289
♪

622
00:43:22,703 --> 00:43:29,989
νησιώτικη μουσική

623
00:43:30,194 --> 00:43:38,089
μελωδία βιολιού με λύρα

624
00:43:38,218 --> 00:43:44,706
♪

625
00:43:46,752 --> 00:43:51,003
[Αλεξ μεθυσμένος]

626
00:43:52,581 --> 00:43:55,427
-Πριν έλεγες άλλα, τώρα μόνο
σύμφωνα.
-Κάτι θέλει να πει.

627
00:43:55,452 --> 00:43:57,704
Θα τα καταφέρει;

628
00:43:58,224 --> 00:44:01,538
[Αλεξ κομπιάζει]

629
00:44:01,668 --> 00:44:05,135
Ο Κικέρων έλεγε
ότι το κρασί χαρίζει ευγλωττία.

630

00:44:05,160 --> 00:44:07,806
δυνατά γέλια

631
00:44:07,831 --> 00:44:09,153
κρότος

632
00:44:09,178 --> 00:44:12,265
-Δεν ισχύει με τη ρακή.
[ανήσυχα] -Άλεξ.

633
00:44:12,347 --> 00:44:15,404
σύρσιμο

634
00:44:23,387 --> 00:44:26,188
-Γιατρέ έχουμε περιστατικό.
-Έρχομαι.

635
00:44:27,697 --> 00:44:32,633
-Μωρό μου έχω περιστατικό.
-Όχι βρε μπούμπη.

636
00:44:32,665 --> 00:44:33,841
Δεν θ'αργήσω.

637
00:44:35,300 --> 00:44:38,785
-Γιατρέ!
-Πώς είναι;

638
00:44:38,982 --> 00:44:42,382
Ήπια πολύ.
Του 'κανα πλύση στομάχου. Θα συνέρθει.

639
00:44:42,887 --> 00:44:44,904
Πώς είσαι;

640
00:44:45,260 --> 00:44:47,236
περίεργοι ήχοι

641
00:44:47,426 --> 00:44:50,442
-Μια χαρά είσαι, Άλεξ.
-Τι λες;

642
00:44:52,446 --> 00:44:55,240

Τα ίδια έλεγε και πριν. Σημαίνει κάτι;

643

00:44:56,175 --> 00:44:59,533

-Άλλο μπύρα κι άλλο ρακή.

-Εύκολα τα ξεχωρίζεις.

644

00:44:59,558 --> 00:45:02,558

-Την μπύρα την αντέχει.

-Αύριο θα 'ναι καλά.

645

00:45:02,582 --> 00:45:07,004

-Σε διακοπές θα κάτσει στο νοσοκομείο;

-Ξαπλωμένος είναι, θα ξεκουραστεί.

646

00:45:07,029 --> 00:45:08,829

Κι αυτός δίπλα ήταν ήσυχος.

647

00:45:08,854 --> 00:45:11,062

δυνατό ροχαλητό

648

00:45:15,997 --> 00:45:20,652

τζιτζίκια

649

00:45:23,378 --> 00:45:26,837

Για τη νονά σου από μένα κι αυτό για σένα.

650

00:45:26,862 --> 00:45:27,967

Ευχαριστώ.

651

00:45:32,116 --> 00:45:36,179

-Τι έγινε, κυρία Στέλλα;

-Τι να γίνει. Θέλημα θεού.

652

00:45:37,544 --> 00:45:40,089

-Ο θεός θ'αποφασίσει.

-Όχι ακόμα.

653

00:45:41,727 --> 00:45:46,437

-Ν'ανέβω να τη δω.

-Ήσυχη είναι. Είναι γερή η καρδιά της.

654
00:45:46,987 --> 00:45:50,920
-Οι γιατροί τι λένε;
-Ο,τι είναι, το 'χουν πει.
Περιμένουμε.

655
00:45:51,891 --> 00:45:56,571
-Είστε χρόνια φίλοι;
-Απ'τα δώδεκα παίζαμε. Και
συνεχίζουμε.

656
00:45:59,731 --> 00:46:02,723
-Την άνοιξη έχει πολλά βότανα.
-Ίσως να ξανάρθω.

657
00:46:02,748 --> 00:46:07,014
Μπορεί να μην είμαστε εδώ.
Να μείνετε στο σπίτι της νονάς μου.

658
00:46:09,411 --> 00:46:12,145
-Τι πάθαμε κορίτσια;
-Ξαφνικά σταμάτησε.

659
00:46:12,348 --> 00:46:15,548
-Για να ρίξουμε μια ματιά.
-Φεύγω, κοντά είμαι.

660
00:46:17,173 --> 00:46:22,173
-Μην ανησυχείς, άσ'το πάνω μας.
-Ευχαριστώ για το ενδιαφέρον σας.

661
00:46:23,335 --> 00:46:25,802
-Για να δούμε.
-Βενζίνη έχει;

662
00:46:25,939 --> 00:46:31,720
γρήγορη ηλεκτρονική μουσική

663
00:46:31,812 --> 00:46:34,055
♪

664
00:46:34,288 --> 00:46:38,661
φωνές ικανοποίησης

665

00:46:40,707 --> 00:46:48,489
μουσική συνθεσάιζερ

666
00:46:50,703 --> 00:46:53,314
-Περάστει.
-Για διακοπές είστε εδώ;

667
00:46:53,339 --> 00:46:56,139
-Δουλειές.
-Και διακοπές. Τα συνδυάζουμε.

668
00:46:56,258 --> 00:47:00,792
Κι εμείς είμαστε αρχιτέκτονες
και φτιάχνουμε σπίτια στη Σαντορίνη.

669
00:47:03,020 --> 00:47:07,152
-Ευκαιρία να ρίξουμε βουτιά.
-Δεν έχουμε φέρει τα μαγιώ.

670
00:47:11,015 --> 00:47:12,015
Ελάτε!

671
00:47:12,134 --> 00:47:14,135
♪

672
00:47:18,395 --> 00:47:20,252
Ελάτε, ελάτε!

673
00:47:22,355 --> 00:47:28,343
γρήγορη μουσική

674
00:47:29,884 --> 00:47:32,218
-Εσπασε.
-Η προσοχή σου αποσπάται.

675
00:47:33,097 --> 00:47:37,288
-Το παντελόνι δεν κατεβαίνει.
-Ηρέμησε.

676
00:47:37,701 --> 00:47:40,693
[από μακριά] Ελάτε, είναι τέλεια.

677
00:47:41,590 --> 00:47:44,323

-Πώς φράκαρε;
-Όταν αγχώνομαι, φουσκώνω.

678

00:47:44,348 --> 00:47:46,948
-Πουφήξου.
-Μου φέρνει τάση για εμετό.

679

00:47:46,973 --> 00:47:49,757
-Πίξε μια πορδή.
-Κι αν φτιάσει στα κορίτσια;

680

00:47:49,782 --> 00:47:52,217
-Να φέρω μαχαίρι να κόψουμε τη
ζώνη.
-Όχι, είναι καλή.

681

00:47:52,242 --> 00:47:54,376
-Το παντελόνι;
-Όχι, είναι καινούριο.

682

00:47:54,401 --> 00:47:59,149
Θα πάρεις άλλο. Κάθε λεπτό που περνά,
χάνουμε έναν μήνα απ'τον παράδεισο.

683

00:47:59,640 --> 00:48:00,910
[μαζί] ΠΑΜΕ!

684

00:48:01,703 --> 00:48:07,585
γρήγορη μουσική

685

00:48:08,148 --> 00:48:15,083
κρουστά

686

00:48:16,075 --> 00:48:18,669
γέλια κοριτσιών

687

00:48:26,098 --> 00:48:31,418
μηχανή τρακτέρ

688

00:48:34,960 --> 00:48:41,674
μυστηριώδης μουσική

689

00:48:44,618 --> 00:48:48,276

690

00:48:48,348 --> 00:48:54,085

μελαγχολική μουσική

691

00:48:56,780 --> 00:49:03,418

μελαγχολική μουσική πιάνου

692

00:49:06,260 --> 00:49:10,452

-Ωραία ακούγεται η θάλασσα.

-Εγώ ακούω το στομάχι σου.

693

00:49:11,895 --> 00:49:15,362

-Θα μπορούσες να ζήσεις συνέχεια εδώ;

-Στο κρεβάτι;

694

00:49:17,013 --> 00:49:19,347

[σούστες κρεβατιού] Να κουραστούν κάποτε
για να κοιμηθούμε.

695

00:49:19,926 --> 00:49:21,958

Από τώρα;

696

00:49:22,275 --> 00:49:23,275

απότομος ήχος

697

00:49:23,965 --> 00:49:25,101

Ποιος είναι;

698

00:49:25,140 --> 00:49:26,513

γροθιές

699

00:49:27,513 --> 00:49:28,647

γυναικεία τσιρίδα

700

00:49:29,720 --> 00:49:32,466

Γυναίκα: -Ποια είναι η Ασπασία;

-Τι έγινε εδώ;

701

00:49:33,044 --> 00:49:34,917

-Ποια είσαι εσύ;

-Εσύ ποιος είσαι;

702
00:49:35,272 --> 00:49:37,647
-Γιατί με δείρατε;
-Τι έγινε;

703
00:49:37,726 --> 00:49:40,518
-Μας έδειρε.
-Κοπέλι μου συγγνώμη.

704
00:49:40,961 --> 00:49:44,043
[δυνατά] -Ποιος είσαι;
-Ένας για φτύσιμο.

705
00:49:46,047 --> 00:49:49,786
Είδα έξω τ'αμάξι της γυναίκας μου
και νόμιζα ότι ήταν εδώ η άπιστη.

706
00:49:49,948 --> 00:49:51,414
Μου τα 'χει ξανακάνει.

707
00:49:52,741 --> 00:49:56,885
Συγγνώμη, κοπέλι μου. Αχ Ασπασία.

708
00:49:57,583 --> 00:50:00,043
-Δικό μου είναι τ'αυτοκίνητο.
-Πού 'ναι;

709
00:50:00,397 --> 00:50:03,360
Τέιο χρώμα. Συγγνώμη κοπέλια.

710
00:50:03,849 --> 00:50:07,183
Τση πήρα κι αμάξι κι αυτή...

711
00:50:07,428 --> 00:50:10,872
Όχι άνθρωπέ μου!
Σε λάθος αυτοκίνητο το χτυπάς το
κεφάλι.

712
00:50:14,175 --> 00:50:18,896
[γοεροί λυγμοί] Μην κάνεις έτσι.
Αύριο θα 'ναι καλύτερα όλα.

713
00:50:20,087 --> 00:50:24,381
-Πήγαινε να ξεκουραστείς,
ξημερώνει.

-Για σας, για μένα...

714

00:50:26,253 --> 00:50:27,653

Ρε Ασπασία.

715

00:50:28,976 --> 00:50:35,731

μηχανή τρακτέρ

716

00:50:35,756 --> 00:50:38,022

[τρομαγμένος] -Αγησίλαε.

-Ηρακλή.

717

00:50:41,240 --> 00:50:45,020

-Τι έχεις;

[συλλαβιστιά] -Ζα, ζαλάδα.

718

00:50:45,271 --> 00:50:47,954

Πιάστε τον.

719

00:50:49,232 --> 00:50:53,589

Λένα, κάνε πιο γρήγορα.

Φτάνουμε, υπομονή. Πώς είσαι;

720

00:50:53,890 --> 00:50:57,724

Καλά είχες πει

να το φυλάξεις το στεφάνι...

721

00:50:57,874 --> 00:51:04,709

φίλε μου και αδερφέ ράντισέ το,

φρεσκάρисέ το και φέρ'το μου.

722

00:51:05,297 --> 00:51:09,287

-Τι τον ρώτησα πώς είναι;

-Ποιο στεφάνι;

723

00:51:10,039 --> 00:51:12,455

Εδώ είμαστε, κάνε δεξιά.

724

00:51:12,480 --> 00:51:14,304

ρόδες από καροτσάκι

725

00:51:14,333 --> 00:51:15,605

χτύπημα

726
00:51:17,317 --> 00:51:20,626
-Γιατρέ, έχουμε περιστατικό.
<i>-Τέτοια ώρα ρε παιδί μου;</i>

727
00:51:20,904 --> 00:51:24,555
-Ασπασία, έχω περιστατικό πάλι.
-Ρε μπούμπη τώρα;

728
00:51:24,580 --> 00:51:25,602
Πάω.

729
00:51:25,658 --> 00:51:27,468
ροχαλητιά

730
00:51:29,401 --> 00:51:35,802
θλιβερές νότες πιάνου

731
00:51:37,894 --> 00:51:43,362
♪

732
00:51:43,457 --> 00:51:47,005
-Θα μείνει λίγο και θα φύγει.
[όλοι] -Ευχαριστούμε.

733
00:51:49,218 --> 00:51:51,410
-Ο Ηρακλής τι έπαθε;
-Τίποτα.

734
00:51:52,124 --> 00:51:56,222
-Φαίνεται άσχημα.
-Μια χαρά είναι, για παρέα
ήρθαμε.

735
00:51:57,407 --> 00:52:02,383
Ο γιατρός είπε να ξαπλώσεις λίγο
και μετά θα την κάνουμε. Σωστά;

736
00:52:02,408 --> 00:52:04,108
Ναι, τίποτα δεν έχεις.

737
00:52:04,281 --> 00:52:06,881
-Έχω την κομπρέσα.
-Για να μην πονάτε.

738

00:52:07,273 --> 00:52:10,726

-Πριν που δεν είχα πονούσα;

-Θα βάλω κι εγώ μια.

739

00:52:11,083 --> 00:52:16,004

-Αδερφή μου φοράτε μια;

-Όχι, είναι μόνο για τα περιστατικά.

740

00:52:17,381 --> 00:52:23,698

-Τι έγινε; Τον πείραξε η ρακή;

-Με πείραξε ένας κερατάς,
μ'έδειρε.

741

00:52:24,048 --> 00:52:27,014

Δεν καταλαβαίνω, αλλά σε βλέπω
χάλια.

742

00:52:27,747 --> 00:52:31,474

-Όχι, μια χαρά είναι.

-Ετσι είναι οι μια χαρά;

743

00:52:31,499 --> 00:52:32,640

κλάμματα

744

00:52:32,665 --> 00:52:39,348

-Θα μείνει μέρες;

-Μην τους ακούς, θες να φέρω
κάτι;

745

00:52:39,411 --> 00:52:44,838

-Αγησίλαε, θέλω μια μπουγάτσα.

-Την θες με άχνη και κανέλλα;

746

00:52:45,075 --> 00:52:47,742

Κομπλέ ναι με πολλή κανέλλα.

747

00:52:50,059 --> 00:52:54,913

-Αδερφή, μπουγάτσες γι'όλους.

-Στον φούρνο κύριε.

748

00:52:55,119 --> 00:52:59,945

εύθυμη μελωδία

749

00:52:59,985 --> 00:53:03,104
Τούλα: Φαίνεται ότι μου λείπει το δόντι;

750
00:53:03,397 --> 00:53:05,294
♪

751
00:53:05,540 --> 00:53:08,334
Όχι. Να γελάς απ' τα δεξιά.

752
00:53:10,116 --> 00:53:14,706
-Έτσι, μια χαρά είσαι.
-Μόλις μαζέψουμε την πατάτα θα το βάλω.

753
00:53:16,402 --> 00:53:18,791
[διστακτικά] -Θα 'ναι εκεί ο ...;
-Ναι.

754
00:53:19,164 --> 00:53:22,846
-Και τι θα πεις;
-Περνάγαμε κι είπαμε να πούμε καλησπέρα.

755
00:53:22,942 --> 00:53:29,938
-Ντρέπομαι.
-Ο Ηρακλής είναι χρυσό κι όμορφο παιδί.

756
00:53:36,002 --> 00:53:38,885
Το πρόλαβαν το πλοίο τα κορίτσια.
Βλέπω φως στο τούνελ.

757
00:53:38,923 --> 00:53:41,629
-Εργάτες θα 'ναι και σκάβουν.
-Και μεις να σκάψουμε.

758
00:53:41,891 --> 00:53:46,780
-Έτσι που 'μαι; Μια ζωή σκάβω.
-Λίγη αισιοδοξία.

759
00:53:47,312 --> 00:53:50,581
Ξέρεις κάτι που δεν ξέρω;
Πώς θα δω έτσι τη νονά μου;

760
00:53:50,716 --> 00:53:54,587
Εσύ θα την δεις, αυτή;
Ξέρεις τι λέει ο λαός;

761
00:53:55,214 --> 00:53:58,637
-Ποιος λαός;
-Της Αργεντινής. Εμείς, εδώ!

762
00:53:59,587 --> 00:54:03,960
Ο απαισιόδοξος ξεχνά να γελάσει,
ενώ ο αισιόδοξος γελά για να ξεχάσει.

763
00:54:04,039 --> 00:54:09,174
-Δεν σε κόβω να θυμάσαι και
πολλά.
-Στο τέλος όλα καλά θα πάνε.

764
00:54:09,237 --> 00:54:11,571
-Πότε είναι αυτό;
-Τότε που θα πάνε όλα καλά.

765
00:54:17,666 --> 00:54:20,190
-Δεν θα 'ρθεις;
-Φαίδρα!

766
00:54:20,215 --> 00:54:24,538
Φωτεινή. Χτες παραλίγο να γίνει
ζημιά.

767
00:54:24,761 --> 00:54:26,491
-Πες το.
-Φωτεινή.

768
00:54:26,920 --> 00:54:30,618
Δεν αντέχω άλλο.
Όλα τα περίεργα συμβαίνουν μ' αυτούς.

769
00:54:30,833 --> 00:54:35,396
-Σου 'πα να προσέξεις τη ρακή.
-Ναι, σήκωναν τα ποτήρια κι
έλεγαν...

770
00:54:35,428 --> 00:54:38,356
-Ζήτηω η Γερμανία, να μην πιω;
-Ποιος φταίει;

771
00:54:38,705 --> 00:54:43,173
-Μην μου πεις φταίει η Γερμανία;

-Το σκέφτηκες όμως; Πάω να τους
βρω.

772

00:54:44,578 --> 00:54:45,578

[στα γερμανικά] Γεια!

773

00:54:46,538 --> 00:54:48,528

♪

774

00:54:48,615 --> 00:54:51,068

Πού ανέβηκες εκεί πάνω;

775

00:54:51,093 --> 00:54:55,617

Η γιαγιά είπε στον καφέ
ότι θα γνωρίσω έναν ψηλό κι όμορφο.

776

00:54:55,863 --> 00:54:59,013

-Είναι ψηλός ο Ηρακλής;
-Όχι πολύ.

777

00:54:59,076 --> 00:55:02,853

-Δηλαδή;
-Δεν είναι και τρία μέτρα.

778

00:55:03,968 --> 00:55:07,469

Σταμάτα, μην με κάνεις
και γελάω γιατί ιδρώνω.

779

00:55:07,595 --> 00:55:10,603

-Και λίγο πιο σιγά.
-Συγγνώμη.

780

00:55:10,712 --> 00:55:13,887

-Εσύ θα μιλάς, όχι εγώ.
-Γιατί ιδρώνεις;

781

00:55:14,884 --> 00:55:21,387

[γελώντας] -Θα πουν ότι είσαι μουγκή.
-Καλά θα μιλάω, αλλά λίγο. Ντρέπομαι.

782

00:55:21,923 --> 00:55:24,353

επιφωνήματα έκπληξης

783

00:55:24,431 --> 00:55:26,725
-Τι έπαθες;
-Τίποτα.

784
00:55:26,764 --> 00:55:30,296
-Πώς τίποτα; Έτσι ήταν χθες;
-Χθες όχι, το βράδυ έγινε.

785
00:55:30,534 --> 00:55:34,391
-Σηκώθηκαν χωρίς φως;
-Στο σκοτάδι έγιναν όλα.

786
00:55:34,434 --> 00:55:38,113
-Αχ αγόρι μου!
-Αύριο θα 'ναι όπως χθες.

787
00:55:40,324 --> 00:55:44,865
-Θέλει οικογένεια, όμως δεν βρήκε
καμία.
-Η Τούλα είναι της προκοπής.

788
00:55:44,952 --> 00:55:50,402
-Χρυσή. Με σπίτι, κτήματα κι όλα.
-Όχι όλα. Ένα δόντι εδώ δεν το
'χει.

789
00:55:50,427 --> 00:55:53,639
-Σι'αριστερά.
-Θα το βάλει, μόλις μαζευτεί η πατάτα.

790
00:55:57,918 --> 00:56:03,251
-Είναι και μπόλικη.
-Τους ανθρώπους δεν τους κρίνεις έτσι.

791
00:56:03,553 --> 00:56:06,239
-Η καρδιά μετρά.
-Ναι, σωστά.

792
00:56:08,822 --> 00:56:11,622
Θες κι εσύ ένα κορίτσι;

793
00:56:11,957 --> 00:56:15,767
εύθυμη μουσική

794
00:56:15,815 --> 00:56:17,029

Όχι.

795

00:56:21,288 --> 00:56:28,285

σιωπή

796

00:56:36,327 --> 00:56:40,215

-Πίσω απ'το βουνό, τι είναι;

-Ένα άλλο βουνό.

797

00:56:42,555 --> 00:56:47,174

-Έχετε και βουνά και θάλασσα.

-Θάλασσα γύρω γύρω.

798

00:56:47,309 --> 00:56:50,047

Γύρω γύρω.

799

00:56:50,483 --> 00:56:58,419

Όταν έχει θάλασσα από δω πάμε εκεί,

όταν έχει από 'κει, αλλάζουμε.

800

00:56:58,990 --> 00:57:04,006

-Όταν έχει παντιού, πάτε σπίτι
σας;

-Όχι, λιαζόμαστε.

801

00:57:12,673 --> 00:57:15,419

Έχει εδώ κοντά παραλία γυμνιστών;

802

00:57:19,586 --> 00:57:26,621

σιωπή

803

00:57:30,411 --> 00:57:34,522

-Ηρακλή.

-Τι κρίμα.

804

00:57:35,855 --> 00:57:40,882

-Τους διέκοψε. Η κοπελιά;

-Διακοπές ήρθε και κάνουμε παρέα.

805

00:57:41,827 --> 00:57:43,946

-Τι κάνεις;

-Καλά, εσύ;

806

00:57:43,986 --> 00:57:45,852

-Θες καφέ;
-Όχι, ευχαριστώ.

807

00:57:49,254 --> 00:57:52,636
Μην τον βλέπεις έτσι.
Είναι αλλιώς χωρίς την κομπρέσα.

808

00:57:53,831 --> 00:57:55,148
Κι έτσι μ'αρέσει.

809

00:58:01,588 --> 00:58:07,236
-Η θεία είπε μην την κρίνεις απ'το
ζύγι.
-Πρέπει να την πάω στην
πλάστιγγα.

810

00:58:07,426 --> 00:58:11,942
Τι ήθελες, καμία αδύνατη
να στην πάρει ο αέρας; Φυσάει εδώ.

811

00:58:12,069 --> 00:58:16,035
-Δεν θέλω, είναι υπέρβαρη.
-Καμπύλες έχει.

812

00:58:16,141 --> 00:58:19,506
-Μια καμπύλη είναι όλη.
-Θες να παντρευτείς;

813

00:58:21,315 --> 00:58:26,453
-Θα 'θελα να κάνω και παιδιά.
-Καλός φαίνεσαι, να κάνεις.

814

00:58:27,577 --> 00:58:31,637
-Εσύ, Αγησίλαε;
-Έχω μια κόρη στην Ελβετία.

815

00:58:32,752 --> 00:58:35,196
-Πού;
-Στην Ελβετία, χωρισμένος είναι.

816

00:58:35,291 --> 00:58:38,188
Η Φαίδρα, το κορίτσι μου.

817

00:58:39,418 --> 00:58:40,418
Από τότε...

818
00:58:40,910 --> 00:58:45,287
θλιβερή μουσική πιάνου

819
00:58:45,312 --> 00:58:49,208
Μικρή ήταν η κόρη του.
Εγώ την βάφτισα, Φαίδρα.

820
00:58:49,589 --> 00:58:51,443
-Ναι;
-Ναι, εγώ.

821
00:58:52,065 --> 00:58:55,202
Τότε είχε μπει φυλακή για χρέη...

822
00:58:55,866 --> 00:59:00,736
η γυναίκα του λίγο φράου
κι αυτός εδώ πολύ λάσκα.

823
00:59:01,620 --> 00:59:04,235
-Εγινε και παρεξήγηση.
-Τι;

824
00:59:05,504 --> 00:59:09,756
Όταν έμεινε μόνη η Ερμιόνη,
έφυγε στους γονείς της Γερμανία...

825
00:59:10,338 --> 00:59:14,115
λίγο αργότερα, αυτός βγήκε άδεια
κι αυτή γύρισε να τον δει.

826
00:59:14,337 --> 00:59:17,839
Μπαίνει στο σπίτι,
μια μέρα νωρίτερα απ'το αναμενόμενο...

827
00:59:18,199 --> 00:59:20,882
και βλέπει μια γυμνή στο κρεβάτι.

828
00:59:21,826 --> 00:59:25,121
Και βλέπει τον Αγησίλαο με
μπουρνούζι.

829
00:59:26,167 --> 00:59:29,413
Εβαλε τα κλάμματα

κι έφυγε χωρίς να την καταλάβουμε.

830

00:59:31,199 --> 00:59:36,587

Ζήτησε διαζύγιο

κι έφυγε Ελβετία, για να μην την βρει.

831

00:59:36,755 --> 00:59:41,504

-Κι η παρεξήγηση;

-Εγώ πήγαίνα στο σπίτι του με μια φίλη.

832

00:59:42,172 --> 00:59:47,521

Εκείνη τη μέρα, ήμουν στην τουαλέτα.

Η γυμνή ήταν η φίλη μου.

833

00:59:47,703 --> 00:59:50,437

Αυτός θα 'κανε ντουζ και θα

'φευγε.

834

00:59:50,719 --> 00:59:56,259

Κάποια στιγμή ακούσαμε τα κλάμματα

και βγήκαμε να δούμε ποιος είναι.

835

00:59:59,146 --> 01:00:02,280

Βλέπω την κοπέλα μου να κοιμάται.

Την ξύπνησα.

836

01:00:06,178 --> 01:00:08,345

-Κλαίς;

-Γιατί να κλαίω, μωρό μου;

837

01:00:08,607 --> 01:00:12,392

Σκέφτηκα τότε

ότι έχω μια κοπέλα χωρίς νοημοσύνη.

838

01:00:12,456 --> 01:00:15,249

Αν ερχόταν κανείς και με σκότωνε

και δεν το καταλάβαινε;

839

01:00:15,947 --> 01:00:18,995

Τότε αποφασίσαμε με τον Αγησίλαο

να την χωρίσω και την χώρισα.

840

01:00:19,558 --> 01:00:23,612

-Μαζί με τον Αγησίλαο;

-Τα προβλήματά μας τα μοιραζόμαστε.

841

01:00:25,344 --> 01:00:29,443

Ο Αγησίλαος δεν μπόρεσε να την πείσει ότι εγώ ήμουν με τη γυμνή.

842

01:00:29,530 --> 01:00:30,597

Δεν τους ξαναείδε.

843

01:00:31,824 --> 01:00:34,123

Τ'αγαπήσαμε αυτό το πλάσμα.

844

01:00:36,288 --> 01:00:43,229

-Δεν έψαξε να τους βρει;

-Μαζί πήγαμε Ελβετία, αλλά τίποτα.

845

01:00:43,737 --> 01:00:47,658

-Είδε την καλή πλευρά.

-Εδώ πού 'ναι;

846

01:00:47,825 --> 01:00:51,174

Λέει δεν θα στεναχωρηθεί η κόρη μου αν πεθάνω.

847

01:00:51,317 --> 01:00:54,006

-Αν;

-Ναι, είναι αισιόδοξος.

848

01:00:54,055 --> 01:00:58,206

Λέει ότι δεν θα στεναχωρηθεί αφού δεν μ'έζησε κι ίσως μην το μάθει.

849

01:00:58,364 --> 01:00:59,364

Αν πεθάνω.

850

01:01:00,753 --> 01:01:01,753

Συγγνώμη.

851

01:01:01,855 --> 01:01:04,804

κινητό

852

01:01:06,355 --> 01:01:07,938

Έλα Ερμ.. ε μαμά.

853

01:01:09,340 --> 01:01:10,638

-Πολύ καλά.

-Κανένα πρόβλημα;

854

01:01:11,055 --> 01:01:13,021

-Γιατί;

-Έτσι λέω.

855

01:01:13,443 --> 01:01:17,253

-Όλα τέλεια και το ξενοδοχείο.

Εσύ;

-Όλα ήσυχα, ο Άλεξ;

856

01:01:17,562 --> 01:01:21,165

Είναι στο ξενοδοχείο, αραχτός.

Εγώ έξω, φωτογραφίζω.

857

01:01:21,236 --> 01:01:23,760

Έξω; Να προσέχεις.

858

01:01:23,784 --> 01:01:27,183

Το βράδυ να φοράς ζακέτα

για την υγρασία και να προσέχεις...

859

01:01:27,299 --> 01:01:29,232

-Και τον ήλιο.

-Κοροϊδεύεις;

860

01:01:29,577 --> 01:01:32,736

Από κοντά κάνεις σαν γερμανίδα

κι από μακριά σαν ελληνίδα.

861

01:01:32,942 --> 01:01:35,621

Φιλάκια πολλά.

862

01:01:40,021 --> 01:01:43,039

Πάρε τον Άλεξ κι ελάτε αύριο.

Βρήκαμε δουλειά που θα σ'αρέσει.

863

01:01:43,132 --> 01:01:45,732

-Τι;

-Θα σ'αρέσει, εσένα έτσι κι έτσι.

864
01:01:47,275 --> 01:01:55,164
έντονη και γρήγορη μουσική

865
01:01:55,426 --> 01:01:59,188
-Είσαι γρήγορη.
-Εχω πάει σε συγκομιδή στη Γαλλία.

866
01:02:00,464 --> 01:02:04,162
-Άσε τις πολλές κινήσεις πάνω κάτω.
-Ναι.

867
01:02:04,853 --> 01:02:07,924
-Άσε τα ψηλά για μένα.
-Δεν ζαλίζομαι πια.

868
01:02:07,949 --> 01:02:11,361
-Θα μας δώσουν φαγητό;
-Δεν ξέρω.

869
01:02:11,386 --> 01:02:14,648
-Η θεία τι είπε;
-Ότι θα περάσουμε καλά.

870
01:02:14,673 --> 01:02:16,602
[από μακριά] Φαγητό!

871
01:02:16,627 --> 01:02:18,187
Υπάρχει θεός.

872
01:02:18,847 --> 01:02:22,030
Κάτι ήξερε ο Άλεξ που δεν ήρθε. Την προσέχει τη μέση του.

873
01:02:23,687 --> 01:02:30,518
σιγανή μουσική

874
01:02:34,770 --> 01:02:38,864
άντρας: -Βγες έξω κι έλα δες.
γυναίκα: -Η κόρη σας δεν τρώει.

875
01:02:39,055 --> 01:02:43,934
-Τρώω απ'όλα. Δεν είμαι η ...

-Αυτή είναι η κόρη μου.

876

01:02:44,205 --> 01:02:47,270

-Να σου ζήσει.

-Να 'στει καλά.

877

01:02:47,761 --> 01:02:50,967

όλοι: Γεια μας!

878

01:02:50,991 --> 01:02:52,189

κινητό

879

01:02:52,269 --> 01:02:54,491

-Ζουζούνα μου.

-Μόλις τελειώσαμε.

880

01:02:54,657 --> 01:02:57,150

-Ολα καλά;

-Επρεπε να 'ρθεις.

881

01:02:57,332 --> 01:02:59,912

-Τίποτα περίεργο;

<i>-Γιατί;</i>

882

01:03:00,519 --> 01:03:04,110

-Μ'αυτούς;

-Ασ'τ'αυτά κι έλα.

883

01:03:04,424 --> 01:03:07,551

-Ανησύχησε;

-Οχι, ρωτάει αν είναι όλα καλά.

884

01:03:07,603 --> 01:03:11,551

-Να 'ναι καλά.

-Καλό παιδί. Έχασε που δεν ήρθε.

885

01:03:11,576 --> 01:03:12,687

25 ευρώ.

886

01:03:15,686 --> 01:03:21,187

Μην κάνετε περιστασιακές δουλειές.

Συνεργαστείτε κι οργανωθείτε.

887

01:03:21,971 --> 01:03:24,289

Παιδιά, κοιτάξτε!

888

01:03:28,742 --> 01:03:31,605

πένθιμη καμπάνα

889

01:03:34,254 --> 01:03:36,037

[ανήσυχα] Η νονά μου!

890

01:03:37,262 --> 01:03:39,555

-Περίμενε, πώς το ξέρεις;

-Τι έγινε;

891

01:03:39,579 --> 01:03:41,905

-Νομίζει ότι συγχωρέθηκε η νονά.

-Τι;

892

01:03:41,930 --> 01:03:45,547

-Ηρακλή, Αγησίλαε!

-Ο αγγελιοφόρος με τα κακά νέα.

893

01:03:45,603 --> 01:03:46,920

Συγχωρέθηκε!

894

01:03:46,945 --> 01:03:48,754

θλιβερή μελωδία

895

01:03:48,793 --> 01:03:50,919

Η κυρά Σοφία!

896

01:03:51,420 --> 01:03:54,671

-Όχι η νονά μου;

-Όχι η κυρία Δήμητρα.

897

01:03:56,460 --> 01:04:01,537

Αύριο σας θέλω για την κηδεία.

Έχουμε και μια άλλη στο δίπλα χωριό.

898

01:04:01,568 --> 01:04:04,195

-Θα με βοηθήσετε;

-Βέβαια, αλίμονο.

899

01:04:04,647 --> 01:04:11,262

Αυτός θα πάρει μεροκάματο.

Εκεί δίπλα την κάνουν, εμείς κρατάμε.

900
01:04:11,317 --> 01:04:12,794
-Τι;
-Θα σου πω.

901
01:04:12,984 --> 01:04:14,786
-Νικηφόρε.
-Έλα.

902
01:04:16,206 --> 01:04:21,067
-Δεν μου λες, ταινία γυρίζουν
εδώ;
-Όχι, ο Μήτσος ψάχνει νερό.

903
01:04:21,169 --> 01:04:23,860
Βρήκε αρχαία και τον σταμάτησαν.

904
01:04:25,130 --> 01:04:28,789
-Ηθελε να κάνει καμία επένδυση;
-Ναι, βέβαια.

905
01:04:29,535 --> 01:04:30,535
Πατάτες.

906
01:04:35,630 --> 01:04:39,018
-Εξώδικο μας έστειλαν;
-Πού μας βρήκαν εδώ;

907
01:04:40,177 --> 01:04:44,518
<i>Έπρεπε να προλάβουμε την πτήση
και φύγαμε ξαφνικά...</i>

908
01:04:45,090 --> 01:04:49,318
<i>χαρήκαμε που σας γνωρίσαμε.
Περάσαμε περίεργα, αλλά όμορφα.</i>

909
01:04:49,582 --> 01:04:53,772
<i>Να έχετε καλό χειμώνα.
Σας ευχαριστούμε γι'όλα. Άλεξ, Φωτεινή</i>

910
01:04:53,875 --> 01:04:58,344
Καλά παιδιά. Μ'αυτά που πέρασε ο Άλεξ
δεν θα μας ξεχάσει εύκολα.

911

01:04:59,129 --> 01:05:03,685
-Κι η κοπέλα έδειξε κατανόηση.
-Γιατί δεν μας τηλεφώνησε;

912
01:05:03,859 --> 01:05:05,602
Είναι πιο επίσημο το γράμμα.

913
01:05:05,756 --> 01:05:13,230
αέρας

914
01:05:13,857 --> 01:05:18,405
-Επρεπε να τους δούμε.
-Αν μπορούσες να καταλάβεις τι
ένιωθα.

915
01:05:19,397 --> 01:05:23,794
Η συνάντηση ήταν σαν ηλεκτροσόκ.
Ο αποχαιρετισμός θα 'ταν χειρότερος.

916
01:05:25,373 --> 01:05:29,202
-Ναι, αλλά το ήθελες.
-Ενστικτωδώς.

917
01:05:29,762 --> 01:05:33,362
-Όσο το καταλάβαινα,
δυσκολευόμουν.
-Εγώ θα το 'λεγα.

918
01:05:35,663 --> 01:05:40,671
κύματα

919
01:05:42,544 --> 01:05:48,352
-Κρίμα δεν είναι να σαπίσουμε
εδώ;
-Η θεία είπε θα μας βρει δουλειά.

920
01:05:48,902 --> 01:05:50,759
Δεν ξέρουμε και ψάρεμα.

921
01:05:53,052 --> 01:05:55,589
Στην προηγούμενή μου ζωή
είχα σχέση με τη θάλασσα.

922
01:05:55,602 --> 01:05:59,933

-Ψαράς ήμουν, καπετάνιος,
πειρατής;

-Τσούχτρα;

923

01:06:07,158 --> 01:06:11,095

Θλιβερές νότες πιάνου

924

01:06:11,254 --> 01:06:15,035

Αγάπη μου, σε τρώμαξα;

925

01:06:18,195 --> 01:06:22,402

-Τι συμβαίνει;

-Όλα καλά.

926

01:06:23,433 --> 01:06:27,811

Από χτες είσαι κάπως, σε ξέρω.

927

01:06:28,702 --> 01:06:32,826

-Αφού είμαι κι η καλύτερή σου φίλη.

-Ετσι είναι, σου 'πα όλα καλά.

928

01:06:33,250 --> 01:06:37,059

-Αυτά τα όλα δεν καταλαβαίνω.

-Είναι πολλά, μαμά.

929

01:06:37,321 --> 01:06:38,902

Τι εννοείς;

930

01:06:41,075 --> 01:06:43,877

-Είχα χρόνια να πάω.

-Άσ'το σε μένα.

931

01:06:43,940 --> 01:06:50,124

-Είναι και δικό μου θέμα.

-Ό,τι κάνω είναι για το καλό σου.

932

01:06:50,485 --> 01:06:54,792

-Μόνη μου σε μεγάλωσα.

-Όμως δεν είμαι μικρή.

933

01:06:54,844 --> 01:07:00,074

-Έπρεπε να πας αλλού διακοπές.

-Πολύ καλά έκανα που πήγα.

934

01:07:01,098 --> 01:07:02,098
Πολύ καλά.

935
01:07:02,123 --> 01:07:04,122
κινητό

936
01:07:04,296 --> 01:07:05,296
Τηλέφωνο.

937
01:07:06,939 --> 01:07:10,225
θλιβερή νότα πιάνου

938
01:07:10,320 --> 01:07:12,923
Αγάπη μου.

939
01:07:15,121 --> 01:07:18,026
-Πάμε για καφέ;
-Οχι, με περιμένει ο Άλεξ.

940
01:07:18,796 --> 01:07:21,735
-Ηρέμησε.
-Ναι, μαμά.

941
01:07:22,391 --> 01:07:25,272
Κοίτα, σε καταλαβαίνω.

942
01:07:26,955 --> 01:07:31,090
-Ξέρω ότι υπάρχει ένα δέσιμο.
-Παρ'όλο που προσπαθείς να το
κόψεις.

943
01:07:32,436 --> 01:07:35,634
-Τι εννοείς;
-Θα ηρεμήσω, μην ανησυχείς.

944
01:07:38,540 --> 01:07:41,206
-Δεν απαντάει.
-Θα το δει και θα πάρει.

945
01:07:47,605 --> 01:07:49,621
-Δεν πήρε.
-Θα πάρει.

946
01:07:50,494 --> 01:07:51,494

Πήρε.

947

01:07:53,535 --> 01:07:56,891

-Γεια σου.

-Γεια, φτιάσαμε πολύ καλά.

948

01:07:57,018 --> 01:08:00,618

Ο Άλεξ μας συγχώρεσε ή
θ'ακούει Ελλάδα και θα φεύγει;

949

01:08:00,859 --> 01:08:05,669

-Οχι, θα 'χει κάτι να θυμάται.

-Ετσι, να βλέπουμε τα καλά.

950

01:08:06,255 --> 01:08:10,380

Ναι. Να περνάτε καλά
και με τη νονά το καλύτερο.

951

01:08:11,494 --> 01:08:14,946

Σ'ευχαριστούμε.

Καλό χειμώνα και καλή πρόοδο.

952

01:08:20,264 --> 01:08:24,748

-Δεν την άκουσα καλά.

-Τι περιμένεις, αν συννεφιάσει
εκεί...

953

01:08:25,597 --> 01:08:27,717

-Τραβάμε κάβο;

-Ναι.

954

01:08:27,978 --> 01:08:35,802

δυνατή μουσική γκάνιντας

955

01:08:36,032 --> 01:08:41,685

♪

956

01:08:43,444 --> 01:08:51,368

η μουσική συνεχίζεται

957

01:08:56,083 --> 01:08:59,454

Πρώτα πάτε στον Δαμαριώνα
και μετά στον Καλόξυλο.

958
01:09:01,131 --> 01:09:04,392
-Της Παρασκευούλας τα βάλατε;
-Όλα μέσα. Έχουν ονόματα.

959
01:09:04,459 --> 01:09:07,393
-Πήρατε ψιλά για τα ρέστα;
-Πήραμε, φύγαμε.

960
01:09:08,844 --> 01:09:16,370
η μηχανή ζορίζεται

961
01:09:17,970 --> 01:09:25,921
εύθυμη μουσική από κανονάκι

962
01:09:27,529 --> 01:09:35,503
η μουσική συνεχίζεται

963
01:09:38,247 --> 01:09:46,105
♪

964
01:09:49,346 --> 01:09:56,138
♪

965
01:10:01,183 --> 01:10:03,202
η μουσική σταματά

966
01:10:03,508 --> 01:10:05,881
όργωμα με τρακτιέρ

967
01:10:08,634 --> 01:10:12,741
Οι Κινέζοι στους ορυζώνες
είναι σκυφτοί και μες στην υγρασία.

968
01:10:13,205 --> 01:10:17,918
Υπάρχει κανένας Κινέζος που να λέει
πώς μαζεύουμε πατάτες;

969
01:10:17,999 --> 01:10:21,063
Κανένας. Όλοι κάνουν τους
κινέζους.

970
01:10:21,372 --> 01:10:25,419

κινέζικη μελωδία

971

01:10:27,006 --> 01:10:28,501

βροχή

972

01:10:28,595 --> 01:10:32,422

-Το κερασάκι πάνω τι είναι;

-Ομελέτια ενός αυγού. Δεν είχαμε
άλλα.

973

01:10:32,448 --> 01:10:36,003

-Δεν πρέπει η θεία να μας δίνει
αυγά.

-Μπράβο.

974

01:10:36,146 --> 01:10:39,502

-Θα ζητήσω μια κότα.

-Ακρι..., μην τολμήσεις!

975

01:10:39,956 --> 01:10:45,162

Σ'έστειλα γι'αυγά κι έφερες τσιπς.
Μας έχει φύγει η μέση στα χωράφια.

976

01:10:52,644 --> 01:10:58,672

έντονη μελωδία έγχορδου

977

01:10:59,370 --> 01:11:01,088

Τι είναι αυτό;

978

01:11:01,672 --> 01:11:07,009

♪

979

01:11:07,034 --> 01:11:10,285

κάλαντα πρωτοχρονιάς

980

01:11:10,483 --> 01:11:13,023

έντονη βροχή

981

01:11:13,910 --> 01:11:16,504

-Τι είναι αυτό;

-Καλά, ξέχασες;

982

01:11:20,735 --> 01:11:27,085

κάλαντα

983

01:11:27,590 --> 01:11:35,470

τρίγωνα κάλαντα

984

01:11:36,424 --> 01:11:44,003

♪

985

01:11:46,096 --> 01:11:52,054

χαμήλωση της έντασης

986

01:11:52,675 --> 01:11:55,151

κινητό

987

01:11:55,246 --> 01:11:58,008

[χαρούμενα] Ηρακλή, η Φωτεινή.

988

01:11:58,119 --> 01:12:02,214

-Καλώς την. Χάρηκα που μας πήρες.

-Καλά Χριστούγεννα.

989

01:12:02,341 --> 01:12:07,031

Καλά Χριστούγεννα και στην οικογένεια
και στον Άλεξ. Είστε καλά;

990

01:12:07,127 --> 01:12:11,940

-Πολύ καλά. Εσείς πώς περνάτε;

-Καλά. Κάνουμε διάφορες δουλειές.

991

01:12:11,965 --> 01:12:13,637

Πάρε τον Ηρακλή.

992

01:12:14,793 --> 01:12:19,730

-Πώς πάνε τα χιόνια εκεί;

-Τα γνωστά. Η νονά;

993

01:12:19,827 --> 01:12:24,470

-Τα γνωστά. Ούτε πάνω ούτε κάτω.

-Κόλλησε η βελόνα.

994

01:12:24,740 --> 01:12:28,056

-Ο Άλεξ;

-Δίπλα μου σας στέλνει ευχές.

995
01:12:28,638 --> 01:12:34,552
-Αύριο θα πάμε για σκι, εσείς;
-Θάλασσα. Κάνει κρύο στο βουνό.

996
01:12:34,639 --> 01:12:38,886
[γελώντας] Τι σου λέει.

997
01:12:43,518 --> 01:12:48,387
τρίγωνο

998
01:12:50,310 --> 01:12:56,871
-Φασολάδα φοβερή, κάθε βήμα
και...
-Και με καρότο κάνει πιο μεγάλο
κρότο.

999
01:12:57,624 --> 01:13:00,420
έντονη βροχόπτωση

1000
01:13:02,894 --> 01:13:06,188
Πρέπει να είμαστε ψύχραιμοι.

1001
01:13:06,743 --> 01:13:11,521
-Και νοικοκυρεμένοι. Σουλμπώσου.
-Νοικοκυρεμένοι, αλλά ψύχραιμοι!

1002
01:13:11,631 --> 01:13:14,937
-Γιατί δεν είμαστε;
[δυνατά] -Είμαστε, τι είσαι;

1003
01:13:15,345 --> 01:13:18,020
-Ψύ-χραι-μος.
-Μπράβο!

1004
01:13:23,175 --> 01:13:25,270
θλιβερή νότα

1005
01:13:26,119 --> 01:13:29,856
-Η νονά μου.
-Δεν είσαι.

1006
01:13:31,439 --> 01:13:33,547
θλιβερή μουσική

1007
01:13:33,587 --> 01:13:38,778
Καλώς τα παιδιά.
Ο ξάδερφος πέρασε να πει μια καλησπέρα.

1008
01:13:38,803 --> 01:13:40,929
[μαζί] Καλησπέρα!

1009
01:13:41,096 --> 01:13:44,256
-Βασιλική, τα λέμε.
-Στο καλό.

1010
01:13:44,438 --> 01:13:46,007
Να μην χανόμαστε.

1011
01:13:50,582 --> 01:13:53,605
Δεν πειράζει, δεν θα μας λείψεις.

1012
01:13:54,502 --> 01:13:57,843
Να πάρει μια μηχανή να γυρίζει.
Η νονά τι κάνει;

1013
01:13:58,192 --> 01:14:06,311
Ήρεμη. Η Τούλα σας έστειλε καλούδια.
Τυρί, πίτες, χόρτα. Μόνη τα μάζεψε.

1014
01:14:06,589 --> 01:14:10,604
-Ευχαριστούμε, δεν ήταν ανάγκη.
-Χρυσό κορίτσι.

1015
01:14:10,798 --> 01:14:14,163
-Ο, τι στέλνει το τρώμε.
-Έστειλε και γαλοπούλα.

1016
01:14:14,409 --> 01:14:17,275
-Να την βάλουμε στο ψυγείο.
-Όχι ψυγείο.

1017
01:14:17,663 --> 01:14:19,909
-Εσύ θα τ'αναλάβεις.
-Εγώ;

1018
01:14:20,013 --> 01:14:25,755

-Μια χαρά τα 'χες πάει με την
κότα.

-Το ανέλαβε η Τασία.

1019

01:14:26,718 --> 01:14:31,253

Είπα ότι έχω αλλεργία στα πούπουλα.
Σε δέκα λεπτά φονικό, ξεπουπούλιασμα.

1020

01:14:31,621 --> 01:14:35,844

Το 'παιζες και Ράμπο.
Να το πας σ'αυτήν.

1021

01:14:35,971 --> 01:14:39,002

-Πέθανε πριν δυο μήνες.

-Στην αδερφή της.

1022

01:14:39,145 --> 01:14:40,422

Κι αυτή.

1023

01:14:40,956 --> 01:14:43,255

-Δεν τα μπορώ τα αίματα.

-Ούτε 'γω.

1024

01:14:43,892 --> 01:14:47,336

Να την τρομάξουμε να πάθει
καρδιακό;

1025

01:14:47,416 --> 01:14:49,002

ήχοι τρόμου

1026

01:14:49,313 --> 01:14:52,781

-Δεν την βλέπω να συγκινείται.

-Θα το μελετήσουμε το θέμα.

1027

01:14:53,503 --> 01:14:59,352

-Να της στείλουμε και μεις κάτι
μικρό.

-Κάτι συμβολικό. Σκεφτόμουν
εσένα.

1028

01:15:01,695 --> 01:15:04,228

-Θα σε πιάσω.

[γελώντας] -Καλά, καλά.

1029

01:15:05,711 --> 01:15:11,270

μηχανές σε λειτουργία

1030

01:15:12,188 --> 01:15:16,435

-Δύσκολα τα πράγματα.

-Οι δυσκολίες φέρνουν τις
ευκαιρίες.

1031

01:15:16,632 --> 01:15:22,722

-Ευκαιρίες για άλλες δυσκολίες.

-Μην είσαι απαισιόδοξος, ανέβα!

1032

01:15:22,993 --> 01:15:27,770

Έχει πέσει η μέση μου.

Πάμε αλλού αύριο;

1033

01:15:28,976 --> 01:15:33,619

μελωδία μεταλλόφωνου

1034

01:15:33,960 --> 01:15:38,622

[αντηχώντας] Πάμε!

1035

01:15:38,821 --> 01:15:45,917

σειρήνες κινδύνου

1036

01:15:46,044 --> 01:15:49,594

δυνατή έκρηξη

1037

01:15:49,626 --> 01:15:52,063

-Τι ήταν αυτό;

-Τι πράγματα είναι αυτά;

1038

01:15:52,094 --> 01:15:57,332

[νευρικά] Δεν γίνονται αυτά.

Κοντέψαμε να σκοτωθούμε.

1039

01:15:57,364 --> 01:16:02,683

-Παραλίγο να αφήσουμε τα κόκκαλά
μας.

-Δεν έγινε όμως, ζούμε.

1040

01:16:02,993 --> 01:16:08,048

-Μην μου πεις να το γιορτάσουμε.

-Θα το κάνω με μπύρες.

1041

01:16:08,477 --> 01:16:12,070
 Σε προσκαλώ. Θα 'ρθεις;

1042
 01:16:14,557 --> 01:16:17,270
 -Θα 'ρθω.
 -Είσι, άρχοντας.

1043
 01:16:17,635 --> 01:16:19,249
 -Και πού 'σαι.
 -Εδώ, πού να 'μαι.

1044
 01:16:19,437 --> 01:16:21,690
 Ερχόμενος φέρε μια μπύρα.

1045
 01:16:26,669 --> 01:16:29,836
 [λαχανιασμένα] -Η μέση μου.
 -Εγώ αντέχω κι άλλο.

1046
 01:16:29,861 --> 01:16:32,011
 -Πάμε.
 -Η μέση σου;

1047
 01:16:32,036 --> 01:16:34,289
 Γρήγορο περπάτημα, πάμε.

1048
 01:16:36,591 --> 01:16:41,370
 -Τρέχεις πάλι.
 [σπασιά ελληνικά] -Συγγνώμη,
 ξεχά...

1049
 01:16:41,440 --> 01:16:45,369
 Ξεχάστηκα.
 Να πάρουμε τα παιδιά για το βράδυ.

1050
 01:16:46,023 --> 01:16:48,356
 -Βρήκα ένα καλό μέρος.
 -Για μπύρα;

1051
 01:16:48,781 --> 01:16:50,787
 -Για τι άλλο;
 -Για ρακή.

1052
 01:16:51,348 --> 01:16:54,882
 Αυτό δεν μπορώ να το ξεχάσω
 εύκολα.

1053
01:16:55,174 --> 01:17:00,293
έντονη βροχόπτωση

1054
01:17:00,372 --> 01:17:02,745
κεραυνός

1055
01:17:03,705 --> 01:17:05,245
μεταλλόφωνο

1056
01:17:05,261 --> 01:17:06,704
μούγκρισμα

1057
01:17:08,007 --> 01:17:11,871
-Κάτσε λίγο να σ'αρμέξω.
-Στοργή θέλει.

1058
01:17:12,078 --> 01:17:13,983
Σιγά μην πω και γλυκόλογα.

1059
01:17:14,008 --> 01:17:16,484
μουγκρίσματα

1060
01:17:16,532 --> 01:17:21,413
-Θα το κουμαντάρω όλο αυτό;
-Αν ήταν μικρότερο, ναι καλύτερα.

1061
01:17:21,429 --> 01:17:22,429
Ναι.

1062
01:17:23,016 --> 01:17:24,456
Συγγνώμη, κύριε.

1063
01:17:25,961 --> 01:17:29,919
Υπάρχουν μικρότερα γι'άρμεγμα;

1064
01:17:30,190 --> 01:17:32,564
Να σου φέρουμε κατσίκες.

1065
01:17:32,841 --> 01:17:36,460
Μήπως θες πιο μικρό; Ένα κουνέλι;

1066

01:17:36,642 --> 01:17:39,476
γέλια

1067
01:17:41,460 --> 01:17:44,255
-Μαζέψαμε πολλά λεφτά, το ξέρεις;
-Το υποθέτω.

1068
01:17:44,508 --> 01:17:48,503
-Σκέφτομαι πώς θα
τ'αξιοποιήσουμε.
-Αυτό φοβάμαι.

1069
01:17:49,150 --> 01:17:54,505
μεταλλόφωνο

1070
01:17:54,623 --> 01:18:02,489
θλιβερή μουσική

1071
01:18:05,015 --> 01:18:11,056
♪

1072
01:18:11,427 --> 01:18:19,286
μεταλλόφωνο

1073
01:18:19,820 --> 01:18:22,826
Τρώγε κρεμμύδι.
Δεν θα μας πλησιάζει άνθρωπος.

1074
01:18:23,029 --> 01:18:27,687
-Ας περάσει κανείς και θα
σταματήσω.
-Αντε γεια μας.

1075
01:18:29,604 --> 01:18:35,105
μεταλλόφωνο

1076
01:18:36,548 --> 01:18:42,146
♪

1077
01:18:42,171 --> 01:18:45,519
-Πάμε αγελάδες αύριο;
-Δουλέψαμε πολύ στο τυροκομείο.

1078

01:18:45,544 --> 01:18:48,287
-Αγελάδες, οχτώ.
-Κλείσαμε, πάμε.

1079
01:18:48,854 --> 01:18:51,576
[γερμανικά] Τι είδους άνθρωποι είναι
ο πατέρας σου με τον φίλο του;

1080
01:18:51,647 --> 01:18:53,181
[γερμανικά]-Μου επιτρέπεις;
-Ναι.

1081
01:18:53,206 --> 01:18:58,068
[γερμανικά] Δύσκολο να τους περιγράψεις.
Αφήνονται στη μοίρα τους.

1082
01:18:58,142 --> 01:19:01,209
[γερμανικά] Κανένα πλάνο.
Κάνουν όποια δουλειά προκύψει.

1083
01:19:01,506 --> 01:19:06,039
[γερμανικά] Πάντα τους τυχαίνουν
παράξενα.
Αλλά στο τέλος τα καταφέρνουν.

1084
01:19:06,450 --> 01:19:08,754
[γερμανικά] Όταν ήμουν στο
νοσοκομείο...

1085
01:19:08,779 --> 01:19:12,046
ήρθε ξαφνικά ο πατέρας σου.
Έκανα πως κοιμόμουν.

1086
01:19:12,311 --> 01:19:17,453
[γερμανικά] Με σκέπασε και μου 'βαλε
νερό.
Νοιάστηκε για μένα.

1087
01:19:18,525 --> 01:19:23,954
Είπαν στους γιατρούς να με φροντίσουν
και να μην μ'αφήσουν να φύγω.

1088
01:19:24,184 --> 01:19:27,612
[γερμανικά] -Δεν μου το 'πες.
-Ούτε κι εσύ.

1089
01:19:28,144 --> 01:19:32,147
[γερμανικά]
Το στεφάνι που νοίκιαζαν στις
κηδείες...

1090
01:19:32,428 --> 01:19:35,501
-ήταν για τον Ηρακλή.
-Τι;

1091
01:19:35,785 --> 01:19:41,690
[γερμανικά] -Μήπως γι'άλλον Ηρακλή;
-Όχι. Μου τα 'πε στο νοσοκομείο.

1092
01:19:41,820 --> 01:19:43,720
[γερμανικά]
Ο πατέρας σου τον είχε για νεκρό.

1093
01:19:43,745 --> 01:19:48,176
Αλλά όταν πήγε στην κηδεία,
κατάλαβε ότι πρόκειται γι'άλλον.

1094
01:19:48,443 --> 01:19:50,626
[γερμανικά] -Πώς;
-Ήταν συνωνυμία.

1095
01:19:50,863 --> 01:19:56,475
Τότε, έμαθαν ότι η νονά δεν είναι καλά
κι ήρθαν στο νησί με το στεφάνι.

1096
01:19:57,006 --> 01:19:58,371
Απίστευτο.

1097
01:19:59,292 --> 01:20:05,121
Τον Ήρακλη τον έδειρε ένας μεθύστακας.
Νόμιζε ότι είχε πάει με την γυναίκα του.

1098
01:20:05,474 --> 01:20:08,165
[γερμανικά] -Ποια ήταν αυτή;
-Μια άλλη, αυτός μπερδεύτηκε.

1099
01:20:08,172 --> 01:20:11,886
Αυτά μόνο πέρσι.
Με την ευκαιρία η νονά ζει ακόμα.

1100

01:20:11,942 --> 01:20:19,086
[γερμανικά] -Κανείς δεν πέθανε τελικά;
-Κανείς. Κι οι δυο περδίκι.

1101
01:20:21,587 --> 01:20:28,267
εύθυμη νησιώτικη μελωδία

1102
01:20:28,292 --> 01:20:31,759
[γερμανικά] -Πέρασε ένας χρόνος.
-Θα της προκαλέσω προβλήματα.

1103
01:20:31,784 --> 01:20:36,261
[γερμανικά] -Πρέπει να της εξηγήσεις.
-Θα πει ότι ο Ηρακλής τον
καλύπτει.

1104
01:20:36,286 --> 01:20:40,221
[γερμανικά] -Στα 'πε χωρίς να σε ξέρει.
-Δεν θα το πιστέψει.

1105
01:20:40,246 --> 01:20:44,470
[γερμανικά] -Αν της τα πει ο πατέρας σου;
-Κι οι δυο πρέπει. Στα 'χω
ξαναπεί.

1106
01:20:47,452 --> 01:20:50,919
-Πώς θα κάνουμε τους
ναυαγοσώστες;
-Μπάνιο ξέρουμε;

1107
01:20:51,286 --> 01:20:54,353
-Ξέρουμε.
-Αυτό είναι. Έχουμε δει και
σειρές.

1108
01:20:54,477 --> 01:20:56,677
Πρέπει να βάζουμε και αντηλιακό.

1109
01:20:57,243 --> 01:21:01,276
-Ωραία.
-Επιτέλους, άκουσα κι ένα ωραία.

1110
01:21:01,926 --> 01:21:05,755
-Πάσχα είναι, ας τσουγκρίσουμε
αυγά.
-Πας καλά Μεγάλη Εβδομάδα;

1111
01:21:05,806 --> 01:21:10,504
-Ένα νησιτίσιμο κουλουράκι δώσε.
-Απομακρύνσου, αμαρτωλέ!

1112
01:21:11,354 --> 01:21:14,085
-Δώσε.
-Σιγά τ'αυγά.

1113
01:21:23,537 --> 01:21:26,570
-Τι θα φάμε;
-Να το σκεφτώ.

1114
01:21:29,120 --> 01:21:30,120
Που 'σαι...

1115
01:21:30,786 --> 01:21:33,340
μέτρησα τ'αυγά και τα κουλούρια.

1116
01:21:33,763 --> 01:21:34,763
-Ακούς;
-Ναι.

1117
01:21:38,041 --> 01:21:43,359
-Εβγαλες το ζωντανό για
κατούρημα;
-Η Τούλα το στέλνει για Πάσχα.

1118
01:21:43,978 --> 01:21:46,254
βελάσματα

1119
01:21:47,438 --> 01:21:50,371
Είχε δίκιο ο Άλεξ.
Παίζει ρόλο η γνωριμία.

1120
01:21:53,223 --> 01:22:01,171
εύθυμη νησιώτικη μελωδία

1121
01:22:01,660 --> 01:22:09,588
♪

1122
01:22:17,142 --> 01:22:19,738
κινητό

1123
01:22:20,610 --> 01:22:25,736
Φωτεινούλα μου.
Καλό Πάσχα και καλή Ανάσταση.

1124
01:22:26,594 --> 01:22:31,629
-Φαίδρα.
-Ελα, έπεσα απ' την καρέκλα.

1125
01:22:31,740 --> 01:22:35,851
-Καλό Πάσχα.
-Πώς περνάτε; Το πανεπιστήμιο;

1126
01:22:35,931 --> 01:22:39,731
-Καλά, σε λίγο έχουμε εξετιάσεις.
-Καλή επιτυχία. Ο Άλεξ;

1127
01:22:40,058 --> 01:22:45,743
-Θα 'ρθετε φέτος;
-Ναι, ο Άλεξ περιμένει την πίτα.

1128
01:22:46,010 --> 01:22:48,597
Πολύ καλό παιδί...

1129
01:22:54,465 --> 01:22:59,532
[γερμανικά] -Σίγουρα δεν
σ'άκουσε;
-Πριν πω τ'όνομα, έπεσε κάτω.

1130
01:22:59,695 --> 01:23:02,161
[γερμανικά] -Πριν το πεις;
-Μα δεν γίνεται αυτό.

1131
01:23:03,116 --> 01:23:07,965
-Σίγουρα, έτσι;
-Ναι. Αφού με ξαναείπε Φωτεινή.

1132
01:23:13,226 --> 01:23:18,555
Θα ξανάρθουν τα παιδιά.
Ο Άλεξ περιμένει να φάει την πίτα.

1133
01:23:19,071 --> 01:23:21,005
Μερικοί λαοί είναι περίεργοι.

1134

01:23:23,008 --> 01:23:29,305
Με τα σημερινά μαζέψαμε 14,360
ευρώ.

1135
01:23:30,344 --> 01:23:33,677
-Το σκέφτηκα καλύτερα.
-Ποιος το 'πε αυτό;

1136
01:23:34,050 --> 01:23:36,558
-Αφού δεν άκουσες.
-Για πες.

1137
01:23:38,407 --> 01:23:45,259
-Ας γλεντήσουμε με τα λεφτά.
-Πώς σου ξέφυγε το υπουργείο
οικονομικών;

1138
01:23:45,394 --> 01:23:50,093
-Πας καλά;
-Την τσάκισα τη μέση μου όλο το
χρόνο.

1139
01:23:50,251 --> 01:23:56,139
Σμύρνα, πατάτες, κουβάλημα.
Πάμε Καραϊβική για διακοπές.

1140
01:23:57,720 --> 01:24:01,134
-Να μας τρελάνουν στις μπόμπες.
-Αυτό έχεις να πεις;

1141
01:24:01,213 --> 01:24:02,213
-Οχι.
-Τότε;

1142
01:24:04,324 --> 01:24:09,563
-Να τα επενδύσουμε.
-Να στήσουμε τσαντίρια για
airbnb.

1143
01:24:09,588 --> 01:24:11,818
-Κορόιδευε.
-Που ξέρεις εσύ;

1144
01:24:11,885 --> 01:24:15,207
-Δεν είχα τα λεφτά.
-Είχα εγώ και ξέρω.

1145
01:24:15,238 --> 01:24:18,218
Τα δανειζόσουν και σε κυνηγούσαν.

1146
01:24:18,405 --> 01:24:19,405
Επιπόλαιε.

1147
01:24:20,373 --> 01:24:24,445
Προσπάθησα, αλλά δεν πέτυχα πάντα.
Τι να κάνω;

1148
01:24:24,603 --> 01:24:26,588
Θέλω να τα φάω.

1149
01:24:27,968 --> 01:24:32,762
-Θα σου φέρω το μερτικό σου.
-Φέρ'το.

1150
01:24:34,498 --> 01:24:35,498
Το φέρνω.

1151
01:24:36,998 --> 01:24:39,635
Απ'απόψε να ξεκινήσεις.

1152
01:24:40,254 --> 01:24:45,885
[ειρωνικά] Απ'αύριο έχεις
Καραϊβική, Μπαχάμες, Πόρτο Ρίκο.

1153
01:24:46,659 --> 01:24:51,635
-Τη Χαβάη και τη Χονολουλού μην
ξεχάσεις.
-Όπου θέλω θα πάω και θα τα φάω.

1154
01:24:56,434 --> 01:24:59,638
αέρας και κύματα

1155
01:25:00,013 --> 01:25:03,474
Ορίστε. 7.180. Πάρ'τα και φά'τα.

1156
01:25:03,608 --> 01:25:07,808
Θα τα φάω. Εσύ κράτα τα σ'ένα μπαούλο
και κάτσε πάνω μην στα πάρουν.

1157

01:25:07,950 --> 01:25:11,950
-Θα βρω τρόπο να τ'αυγατίσω.
-Αυτό σου 'πα να τα κλωσήσεις.

1158
01:25:12,396 --> 01:25:13,894
ειρωνικά: Επιπόλαιε!

1159
01:25:13,976 --> 01:25:15,839
-Μ'είπες επιπόλαιο.
-Το ξέρω.

1160
01:25:15,864 --> 01:25:17,797
-Το 'πες και πριν.
-Το ξέρω.

1161
01:25:17,849 --> 01:25:21,722
-Αν το ξαναπείς, δεν ξέρω τι θα
κάνω.
-Να το ξαναπώ.

1162
01:25:21,747 --> 01:25:25,000
-Θα μου σκίσεις το πουκάμισο.
-Θα πάρεις άλλο τσιφούτη.

1163
01:25:25,025 --> 01:25:27,557
-Μπερδεύεσαι.
-Ο,τι θέλω θα κάνω.

1164
01:25:27,786 --> 01:25:31,253
Στη Φωτεινή δεν έκανες έτσι
όταν σ'είπε επιπόλαιο.

1165
01:25:40,651 --> 01:25:44,659
γρήγορη μουσική

1166
01:25:44,706 --> 01:25:47,537
βελάσματα, κακαρίσματα

1167
01:25:49,285 --> 01:25:57,263
γρήγορη μουσική

1168
01:25:57,915 --> 01:26:02,002
[λαχανιασμένα] Μια σου και μια
μου.

1169
01:26:41,539 --> 01:26:43,936
κακάρισμα κόκορα

1170
01:26:48,397 --> 01:26:51,121
κακαρίσματα

1171
01:26:55,319 --> 01:26:58,586
-Γιατί δεν ήρθες μέσα;
-Δεν ήθελα να σε ξυπνήσω.

1172
01:27:00,090 --> 01:27:01,712
Μάτι δεν έκλεισα.

1173
01:27:03,114 --> 01:27:04,843
Πάω να φτιάξω καφέ.

1174
01:27:10,050 --> 01:27:12,884
Για ποιο πράγμα ανυπομονεί ο
Άλεξ;

1175
01:27:13,844 --> 01:27:15,772
Για την πίτα της περιοχής.

1176
01:27:25,685 --> 01:27:33,632
μεταλλόφωνο, σαντούρι

1177
01:27:33,657 --> 01:27:37,189
-Η παραγγελία για το 112;
-Το δώδεκα. Μην με μπερδεύεις.

1178
01:27:37,214 --> 01:27:44,195
Για να συνηθίσεις.
Του χρόνου θα φτάσουν μέχρι το κάστρο.

1179
01:27:44,220 --> 01:27:46,044
Πήγαινε τα στα παιδιά.

1180
01:27:46,171 --> 01:27:49,305
-Μωρό μου.
-Να ειδοποιήσω ότι τελείωσε η ρακή;

1181
01:27:49,330 --> 01:27:52,846
Ειδοποίησα. Της είπα της θείας

να φέρει κόλλυβα κιόλας μην ξεμείνουμε.

1182

01:27:52,871 --> 01:27:54,771

Πιτσουνάκια!

1183

01:27:55,403 --> 01:27:58,990

σαντούρι

1184

01:27:59,015 --> 01:28:03,415

Ξέρω ότι δεν σ'αρέσει η πίτα,
αλλά μόνο αυτή έχει το κατάστημα.

1185

01:28:03,973 --> 01:28:07,491

-Όχι, μ'αρέσει.

-Είσαι ευγενικός γι'αυτό.

1186

01:28:08,258 --> 01:28:11,502

-Αφού μ'αρέσει.

-Ελα, πες αλήθεια.

1187

01:28:11,527 --> 01:28:13,252

-Αλήθεια!

-Αλήθεια!

1188

01:28:13,266 --> 01:28:14,957

Πρώτα τη Φαί...

1189

01:28:17,171 --> 01:28:24,868

εύθυμη νησιώτικη μουσική

1190

01:28:29,485 --> 01:28:37,475

μουσική από βιολί

1191

01:28:37,795 --> 01:28:41,194

Καλησπέρα Θανάση! Πού το βάλατε;

1192

01:28:41,469 --> 01:28:44,802

[από μακριά] -Τα παιδιά έχουν γιορτή.

-Τι γιορτή;

1193

01:28:45,030 --> 01:28:48,302

γυναικεία φωνή: Μεγάλη, ελάτε!

1194

01:28:48,493 --> 01:28:50,435
Να πάμε κι εμείς!

1195
01:28:52,385 --> 01:29:00,352
χαρούμενη δυνατή μουσική

1196
01:29:09,829 --> 01:29:17,802
κορύφωση μουσικής

1197
01:29:27,818 --> 01:29:35,817
η μουσική συνεχίζεται

1198
01:29:43,998 --> 01:29:47,038
σιωπή

1199
01:29:47,355 --> 01:29:49,085
ηλεκτρονική μουσική

1200
01:29:49,712 --> 01:29:52,417
κινητό

1201
01:29:56,285 --> 01:30:03,764
♪

1202
01:30:05,019 --> 01:30:12,968
χαμηλώνει η ένταση της μουσικής

1203
01:30:19,085 --> 01:30:27,035
κορύφωση μουσικής

1204
01:30:34,423 --> 01:30:42,925
♪

-B. ΜΕΡΟΣ-

Κεφάλαιο 3: Ορισμός, Δικαιώματα και Νομοθεσία

3.1 Ορισμός Κ/κωφών και Βαρήκοων - Κλειστοί Υπότιτλοι

Όπως ορίζει ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο άρθρο 26, κάθε ανάπηρο άτομο και κατά συνέπεια κάθε Κ/κωφό ή βαρήκοο άτομο οφείλει να επωφελείται μέτρων με σκοπό να ευνοηθεί και να εξασφαλιστεί η αυτονομία, η κοινωνική και επαγγελματική του ένταξη και η συμμετοχή του στον κοινοτικό βίο.

Το θέμα της ισότιμης πρόσβασης όλων των πολιτών στην ενημέρωση και ψυχαγωγία είναι αναφαίρετο δικαίωμα όλων και έτσι κάθε κυβέρνηση οφείλει να προβεί σε ουσιαστικά μέτρα που θα παρακάμψουν τα εμπόδια και θα επιτύχουν την πλήρη πρόσβαση και συμμετοχή των Κ/κωφών και βαρήκοων στα μέσα επικοινωνίας.

Ας αναφερθεί αρχικά ότι ως Κωφά ονομάζονται τα άτομα τα οποία δεν αντιλαμβάνονται την ομιλία και στα οποία συνεπώς δεν λειτουργεί η αίσθηση της ακοής εκ γενετής και χρησιμοποιούν τη νοηματική ως μητρική τους γλώσσα. Σύμφωνα με τον Πιέρρο (2017) ως Κωφά με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα είναι τα άτομα που ανήκουν στην κοινότητα των Κωφών, ταυτίζονται με τους άλλους Κωφούς, και μοιράζονται κοινή κουλτούρα και γλώσσα – εν προκειμένω, τη νοηματική. Ως κωφά με μικρό κ ορίζονται τα άτομα που έχασαν μεταγενέστερα την ακουστική ικανότητα και χρησιμοποιούν την εθνική γλώσσα ως μητρική τους. Τα βαρήκοα άτομα ή αλλιώς τα άτομα με μειωμένη ακουστική αίσθηση είναι αυτά με ασθενή ακουστική οξύτητα (Κόντου, 2009: 21). Σύμφωνα με τον Κρουσταλλάκη (όπως αναφέρεται στην Κόντου, 2009) η δυσλειτουργία των ατόμων αυτών επιδέχεται διόρθωσης με τη βοήθεια ακουστικών.

Αν και δεν υπάρχει επίσημος αριθμός καταγεγραμμένων Κ/κωφών και βαρήκοων, εκτιμάται ότι ο αριθμός των ενηλίκων ατόμων που ζει με προβλήματα ακοής στην Ευρώπη ανέρχεται σε 90 εκατομμύρια (Σωσώνη & Καραντζή, 2006). Οι ίδιες ισχυρίζονται ότι ο αριθμός αυτός θα συνεχίζει να πληθύνεται καθώς αυξάνεται το προσδόκιμο ζωής και η ιατρική προοδεύει.

Σύμφωνα με την αναφορά που κατατέθηκε το 2011 από την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Βαρήκοων Ατόμων (European Federation of Hard of Hearing People –

ΕΦΗΟΗ) πάνω από πενήντα εκατομμύρια Κ/κωφών και βαρήκοων στερούνται θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς δεν μπορούν να ακούσουν τα προγράμματα που προβάλλονται στην τηλεόραση και εν συνεχεία διότι δεν μπορούν να κατανοήσουν τα έργα του κινηματογράφου και του θεάτρου. Γι' αυτόν τον λόγο η Ομοσπονδία αποφάσισε να ξεκινήσει μια εκστρατεία προώθησης των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους σε όλα τα κράτη μέλη της. Οι υπότιτλοι θεωρούνται ως η πιο εύκολη λύση για τη διευκόλυνση των ατόμων αυτών στην απρόσκοπτη πρόσβασή τους στη γνώση και πληροφορία. Όπως παρατίθεται στην αναφορά της Ομοσπονδίας τα οφέλη της χρήσης κλειστών υποτίτλων (closed captions) είναι σημαντικά. Καταρχάς, η χρήση τους επιτρέπει στα βαρήκοα και Κ/κωφά άτομα την παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού. Ωστόσο, από τη χρήση τους επωφελούνται ταυτόχρονα και άλλες ομάδες ατόμων. Έτσι, οι υπότιτλοι μπορούν επίσης να λειτουργήσουν ως επικουρικό μέσο για την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας. Επιπρόσθετα, με τη χρήση τους τα παιδιά βελτιώνουν την αναγνωστική τους ικανότητα. Σε χώρους όπως τα γυμναστήρια επίσης η χρήση τους επιτρέπει στους αθλούμενους την παρακολούθηση ενός προγράμματος. Πολλοί ακούντες επιλέγουν επιπλέον να δουν ένα πρόγραμμα με κλειστούς υποτίτλους όταν επιθυμούν να παρακολουθήσουν ένα οπτικοακουστικό πρόγραμμα σε χαμηλή ένταση. Συνεπώς η χρήση τους διευκολύνει όχι μόνο τα άτομα με κάποιου είδους ακουστική αναπηρία αλλά και τους ακούντες.

3.2 Ιστορική Αναδρομή - Τι συμβαίνει στην Ευρώπη;

Όπως προαναφέρθηκε, λίγα βιβλία έχουν εκδοθεί και λίγα άρθρα έχουν δημοσιευτεί πάνω στη μελέτη των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους. Η Joselia Neves, της οποίας η διατριβή είναι από τις πρώτες που εκπονήθηκαν στον αντίστοιχο τομέα και αποτελεί βασικό κείμενο αναφοράς, αναφέρει (2005: 103) ότι οι ενδογλωσσικοί υπότιτλοι υπό τη μορφή κλειστών υποτίτλων εισήχθησαν τη δεκαετία του '70 και έκτοτε μελετήθηκαν αλλά ως επί το πλείστον αναφορικά με το τεχνικό τους κομμάτι. Πλέον όμως η μελέτη τους και η ανάλυσή τους στο επίπεδο των γλωσσικών δεξιοτήτων εγείρει το ενδιαφέρον πολλών μελετητών. Συγκεκριμένα, το έργο των Baker et al που δημοσιεύτηκε το 1984 και του Robson που δημοσιεύτηκε το 2004 αντίστοιχα επιλύουν όχι μόνο τα πρακτικά προβλήματα που προκύπτουν αλλά και προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες.

Σύμφωνα με την Οδηγία 2010/13 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, τα μέσα επίτευξης προσβασιμότητας θα πρέπει να περιλαμβάνουν υποτιτλισμό, ακουστική περιγραφή, νοηματική γλώσσα και εύχρηστους καταλόγους επιλογών. Ειδικότερα, σύμφωνα με το Άρθρο 7 της ίδιας Οδηγίας, τα κράτη μέλη της Ένωσης οφείλουν να ενθαρρύνουν τους παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων να φροντίσουν ώστε οι υπηρεσίες τους να καταστούν σταδιακά προσβάσιμες στους ανθρώπους με οπτική ή ακουστική αναπηρία. Επιπλέον, στην Οδηγία 2016/2102 για την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα, αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη έχουν δεσμευθεί νομικά για να εξασφαλίσουν και να παρέχουν την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες στις νέες τεχνολογίες και τα συστήματα πληροφοριών και επικοινωνιών. Τα εμπόδια οφείλουν να εξαλειφθούν για να επιτευχθεί η ισότιμη συμμετοχή και προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες σε αγαθά και υπηρεσίες. Η παράγραφος 37 της ίδιας Οδηγίας ορίζει τις τέσσερις αρχές της προσβασιμότητας οι οποίες είναι η αντιληπτικότητα, η χρηστικότητα, η κατανοησιμότητα και η στιβαρότητα. Αναφορικά με την αντιληπτικότητα, οι πληροφορίες οφείλουν να παρουσιάζονται με τρόπο που καθιστά δυνατή την ευκολότερη πρόσληψή τους από το κοινό και η χρηστικότητα σημαίνει ότι τα στοιχεία διεπαφής και η πλοήγηση θα πρέπει να είναι εύχρηστα. Επιπλέον, οι πληροφορίες οφείλουν να είναι κατανοητές και τέλος, το μεταδιδόμενο περιεχόμενο θα πρέπει να είναι αρκετά στιβαρό για να μπορεί να ερμηνευθεί αξιόπιστα από το ευρύ φάσμα κοινού. Συνοψίζοντας οφείλουμε να τονίσουμε ότι για να επιτευχθεί η αυτόνομη διαβίωση των ατόμων με αναπηρίες και για να υπάρχει μια κοινωνία με όσο το δυνατόν λιγότερους αποκλεισμούς, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες πρέπει να γίνουν περισσότερο προσβάσιμα σε όλους. Η Οδηγία 2019/882 της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών έχει ως στόχο να προάγει την πλήρη και αποτελεσματική ισότητα συμμετοχής όλων όσων απαρτίζουν μια κοινωνία στις προσφερόμενες υπηρεσίες και προϊόντα. Όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 της ίδιας Οδηγίας στα άτομα με αναπηρίες «συμπεριλαμβάνονται όσοι πάσχουν από μακροχρόνιες σωματικές, νοητικές, ψυχικές ή αισθητηριακές διαταραχές, οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα άλλα εμπόδια είναι ικανά να παρεμποδίσουν την ένταξή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους». Η Οδηγία 2019/882 επιδιώκει να βελτιώσει την πρόσβασή τους σε βασικά προϊόντα και υπηρεσίες και να προσαρμόσει τα αντίστοιχα προϊόντα και υπηρεσίες ούτως ώστε να καλύψουν τις ιδιαίτερες ανάγκες

των ατόμων με αναπηρίες. Η παράγραφος 31 της ίδιας Οδηγίας ορίζει ότι αναφορικά με τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων θα πρέπει να παρέχονται μηχανισμοί οι οποίοι θα επιτρέπουν στους χρήστες με αναπηρίες να χρησιμοποιούν υποστηρικτικές τεχνολογίες. Επιπλέον, σύμφωνα με το Τμήμα I του Παραρτήματος της ίδιας Οδηγίας αναφορικά με τις σχετιζόμενες απαιτήσεις των παρεχόμενων πληροφοριών δηλώνεται ότι οι ίδιες οφείλουν να παρουσιάζονται με κατανοητό τρόπο και με γραμματοσειρά καταλλήλου μεγέθους και αρμόζοντος σχήματος. Το Τμήμα IV ορίζει επιπροσθέτως ότι σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 109 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 θα πρέπει να παρέχεται κείμενο μαζί με τη φωνητική επικοινωνία στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Αναφορικά με τα βίντεο οφείλει να παρέχεται η πλήρης συνομιλία και τέλος θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι οι επικοινωνίες έκτακτες ανάγκης φωνής και κειμένου συγχρονίζονται. Αν τα κράτη μέλη δεν συμμορφωθούν με την προβλεπόμενη νομοθεσία τότε σύμφωνα με το άρθρο 30 της Οδηγίας 2019/882 θα υπάρξουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση σε χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ολλανδία και τη Γαλλία η ίδια η νομοθεσία επιβάλλει και προωθεί τον υποτιτλισμό για Κ/κωφούς και βαρήκοους. Συγκεκριμένα το Ηνωμένο Βασίλειο σύμφωνα με τα δεδομένα που συνέλεξε η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Βαρήκων Ατόμων παρέχει σε εικοσιτετράωρη βάση πρόσβαση στους κλειστούς υποτίτλους. Εκστρατείες προώθησης των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους έχουν διεξαχθεί με επιτυχία στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ολλανδία, στο Βέλγιο, στην Ιρλανδία, στη Νορβηγία, στη Σουηδία και στην Ελβετία.

Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Βαρήκων Ατόμων σε αναφορά που κατέθεσε το 2011 σχετικά με τους υποτίτλους και την πρόσβασή τους (2011: 14) τονίζει συγκεκριμένα ότι το 2003 τέθηκαν νέοι στόχοι αναφορικά με τον υποτιτλισμό για Κ/κωφούς και βαρήκοους σε πάνω από εβδομήντα τηλεοπτικά κανάλια στο Ηνωμένο Βασίλειο σύμφωνα με τον νόμο περί επικοινωνιών. Στο γεγονός αυτό συνέβαλλε η δράση του Βασιλικού Εθνικού Ινστιτούτου Κωφών της Βρετανίας (Royal National Institute for Deaf People – RNID) του οποίου μέλη έστειλαν πάνω από τριάντα χιλιάδες καρτ ποστάλ σε βουλευτές αιτούμενοι την προώθηση των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους στην τηλεόραση το έτος 2000. Επιπρόσθετα εργάστηκαν σκληρά για να διασφαλίσουν την ενίσχυση του νομοσχεδίου επικοινωνιών ούτως ώστε να

κατοχυρωθεί ο υποτιτλισμός για κωφούς και βαρήκοους σε όλα τα τηλεοπτικά κανάλια.

Στην Ολλανδία σύμφωνα με την ίδια αναφορά (2011: 14) διοργανώθηκε ένας δημόσιος διάλογος το 2004 μέσω του οποίου ασκήθηκε πίεση για την εφαρμογή των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους. Ως αποτέλεσμα η τότε υφυπουργός πολιτισμού Medy van der Laan ανακοίνωσε ότι μέχρι το 2010 θα υποτιτλίζονται όλα τα κανάλια της ολλανδικής τηλεόρασης.

Σύμφωνα με την ίδια αναφορά (2011: 15) και στην Ιρλανδία ασκήθηκαν παρασκηνιακές πολιτικές πιέσεις από τον σύλλογο βαρήκοων και όλα τα κόμματα δεσμεύτηκαν προεκλογικά ότι θα υπάρξει αύξηση στην προβολή υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους μέσω των εκλογικών προγραμμάτων τους το 2004.

Η Ομοσπονδία (2011: 14) μέσω της αναφοράς τονίζει ότι στο Βέλγιο η εταιρεία τηλεοπτικής μετάδοσης VRT δεσμεύτηκε ότι μέσα στα επόμενα χρόνια θα αυξηθεί το ποσοστό των τηλεοπτικών προγραμμάτων που υποτιτλίζονται.

Η Ομοσπονδία (2011: 15) ισχυρίζεται ακόμα ότι ο σύλλογος των βαρήκοων της Σουηδίας πραγματοποίησε συνεδριάσεις με βουλευτές οι οποίοι υποσχέθηκαν με τη σειρά τους να προωθήσουν τον υποτιτλισμό στους τηλεοπτικούς δέκτες. Συγκεκριμένα αποκαλύφθηκε μέσω της εκστρατείας με αφίσες ότι πάνω από 600.000 άνθρωποι έχουν προβλήματα ακοής στη χώρα.

Στην Ελβετία σύμφωνα με την αναφορά της Ομοσπονδίας (2011: 15) πάνω από 10.000 άνθρωποι υπέγραψαν και κατέθεσαν στη βουλή το αίτημα τους για να προβάλλονται τα τηλεοπτικά προγράμματα με υπότιτλους για Κ/κωφούς και βαρήκοους.

Αναφορικά με τη Γαλλία σύμφωνα με την Ομοσπονδία (2011: 15) μετά από πιέσεις που ασκήθηκαν από οργανισμούς που υποστηρίζουν τα δικαιώματα των Κ/κωφών και βαρήκοων επιβλήθηκαν καινούριοι νόμοι και έτσι από το 2011 και έκτοτε σχεδόν όλα τα τηλεοπτικά προγράμματα υποτιτλίζονται για Κ/κωφούς και βαρήκοους.

Τέλος, αναφορικά με την Φινλανδία στην αναφορά (2011: 15) δηλώνεται ότι το 2011 ψηφίστηκαν νόμοι από το κοινοβούλιο οι οποίοι θα επέβαλλαν με τη σειρά τους τον υποτιτλισμό όλων των τηλεοπτικών προγραμμάτων. Συγκεκριμένα η

κυβέρνηση δεσμεύτηκε ότι θα προχωρήσει στην υλοποίηση του εγχειρήματος αυτού μέχρι το 2016.

3.3 Τι συμβαίνει στην Ελλάδα;

Σύμφωνα με τον Ιωάννη Γιάλλουρο (2016), ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδας, στη χώρα μας δεν υπάρχει επίσημος αριθμός καταγεγραμμένων Κ/κωφών και βαρήκοων. Ο ίδιος δήλωσε ότι ο εκτιμώμενος αριθμός τους πιθανώς να ανέρχεται σε 25.000 άτομα σε συνέντευξή του στη Μαρία Μιχαλινού. Αν όμως λάβουμε υπόψη ότι υπάρχουν ηλικιωμένα άτομα που έχουν κάποιο πρόβλημα ακοής ή ακόμα χρησιμοποιούν ακουστικά βαρηκοΐας ή διάφορα τεχνικά βοηθήματα τότε ο συνολικός αριθμός φτάνει σε 40.000 άτομα. Η ελληνική πολιτεία δεν έχει καταφέρει δυστυχώς να έχει μια βάση δεδομένων με πραγματικά στοιχεία σύμφωνα με τα λεγόμενα του Γιάλλουρου.

Η Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας βρίσκεται στην Ηλιούπολη στην Αθήνα. Το κτίριο και οι εγκαταστάσεις ιδρύθηκαν το 2006. Το Υπουργείο Οικονομικών επιχορήγησε την ανέγερση των εγκαταστάσεων κατόπιν αιτήματος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία. Το κτίριο παράλληλα στεγάζει την Εθνική Ομοσπονδία Κινητικά Αναπήρων Ατόμων (Ε.Ο.Κ.Α.), την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (Π.Ο.Σ.Γ.Κ.Α.μεΑ.), την Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη (ΠΟΣΣΑΣΔΙΑ) και την Ομοσπονδία Νεφροπαθών (ΠΟΝ). Η Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας ιδρύθηκε το 1968 αλλά σταμάτησε να λειτουργεί λίγο αργότερα λόγω χούντας. Το 1982 ήταν η χρονιά όποτε επαναλειτούργησε.

Πέραν της Ομοσπονδίας Κωφών υπάρχει και το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών Ελλάδας με κεντρικά κτίρια στην Αθήνα και παραρτήματα στη Θεσσαλονίκη και Πάτρα. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του ίδιου του ιδρύματος το 1907 ο Χαράλαμπος Ηλιόπουλος προχώρησε στην ίδρυση του «Οίκου Χαραλάμπους και Ελένης Σπηλιοπούλου» με κύριο στόχο την εκπαίδευση κωφών παιδιών. Διάφοροι λόγοι εμπόδισαν την εκπλήρωση του εγχειρήματος αυτού μέχρι και το έτος 1937. Τότε, η διοικούσα εφορεία του ιδρύματος «Οίκος Κωφαλάλων Χ. και Ε. Σπηλιοπούλου» συνειδητοποιώντας ότι δεν είχε τα οικονομικά μέσα για την περάτωση του αρχικού

εγχειρήματος προχώρησε στην ενοποίηση και συγχώνευση περιουσιών με τον «Εθνικό Οίκο Κωφαλάλων». Το ίδιο έτος μετά την έκδοση του Αναγκαστικού Νόμου 726/4-6-1937 δημιουργείται το «Εθνικό Ίδρυμα Προστασίας Κωφαλάλων», υπό τον άμεσο έλεγχο και εποπτεία του Υπουργείου Πρόνοιας. Το ίδρυμα ξεκίνησε να λειτουργεί το ίδιο έτος και στεγάζεται στην περιοχή των Αμπελόκηπων μέχρι και σήμερα. Την περίοδο 1956-1959 δημιουργούνται σχολεία σε Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλο, Σέρρες και Κρήτη και το έτος 1980 ιδρύονται τα παραρτήματα του Οίκου Κωφάλαων. Στα κύρια μελήματα του ιδρύματος συγκαταλέγονται η έγκαιρη διάγνωση της κώφωσης και της βαρηκοΐας, η παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης όπως και η παροχή κάθε είδους στήριξης και βοήθειας όχι μόνο στα Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα, αλλά και στις οικογένειές τους και τέλος η εκπαίδευση των Κ/κωφών ατόμων με απώτερο σκοπό την πλήρη ενσωμάτωσή τους στον εργασιακό χώρο και την εξασφάλιση της επαγγελματικής τους αποκατάστασης.

3.4 Νομοθεσία - Δικαιώματα Κ/κωφών και Βαρήκοων

Όπως προαναφέρθηκε, είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι τα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ακοή τους θα πρέπει να έχουν ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες με τους υπόλοιπους πολίτες. Δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αισθάνονται ότι χάνεται η ανθρώπινη αξιοπρέπειά τους.

Το κράτος οφείλει να μεριμνήσει για την παροχή ιατροφαρμακευτικής φροντίδας και περίθαλψης. Επιπλέον, τα Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα, όπως και όλα τα άτομα με ειδικές ανάγκες, πρέπει να εκπαιδεύονται και δεν πρέπει να στερούνται της τεχνικής κατάρτισης, της αποκατάστασης, της παροχής βοήθειας και συμβουλευτικών υπηρεσιών για εύρεση εργασίας. Σύμφωνα όμως με τον Γιώργο Ανδρουδή (2008), ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος της Ένωσης Κωφών Βορείου Ελλάδας, το ποσοστό ανεργίας Κ/κωφών ατόμων αγγίζει το 85%. Ο ίδιος δήλωσε σε συνέντευξή του στη Χριστίνα Καρυπίδου τον Ιούνιο του 2008 ότι ελάχιστες θέσεις ΑμΕΑ προκηρύσσονται για πρόσληψη στο δημόσιο κάθε χρόνο. Ως αποτέλεσμα πολλά Κ/κωφά άτομα βγάζουν τα προς το ζην με τα επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος.

Το ελληνικό κράτος θα πρέπει να καλύψει αυτή την αδυναμία και να φροντίσει για να τους δοθεί η ευκαιρία να αναπτύξουν τις ικανότητές τους, να ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία και να διεκδικήσουν ίσες θέσεις και ευκαιρίες στον εργασιακό χώρο. Τα

Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν σε όλες τις κοινωνικές, δημιουργικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες και η πολιτεία θα πρέπει να μεριμνήσει ούτως ώστε να εξασφαλιστεί στα άτομα η ίση δυνατότητα συμμετοχής στις ψυχαγωγικές δράσεις. Τέλος, είναι αυτονόητο ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν το δικαίωμα να ψηφίζουν και να μετέχουν στο νομικό και πολιτικό σύστημα της εκάστοτε χώρας.

Τα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ακοή τους προστατεύονται από τη νομοθεσία τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, όσο και από την ισχύουσα νομοθεσία της Ελλάδας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Άρθρο 7 της Οδηγίας 2010/13 σχετικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων ορίζεται ότι οι πάροχοι υπηρεσιών είτε πρόκειται για τηλεοπτικούς οργανισμούς είτε για παρόχους μη γραμμικών υπηρεσιών είναι υποχρεωμένοι δια νόμου να καταστήσουν σταδιακά προσβάσιμες τις υπηρεσίες τους στα άτομα με οπτική ή ακουστική αναπηρία.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παράγραφο δ του Άρθρου 1 της Αποφάσεως υπ' αριθμό 3586 της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως που εκδόθηκε το 2018 για τον καθορισμό των μέσων, της διαδικασίας καθώς και των θεμάτων τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα για τη διασφάλιση της πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία στις υπηρεσίες των παροχών υπηρεσιών μέσων μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας, πρέπει να παρατίθενται γραπτώς οι διάλογοι με ευδιάκριτη γραμματοσειρά στην ελληνική γλώσσα και να συγχρονίζονται με τον μεταδιδόμενο διάλογο καθώς και την πλοκή του προγράμματος. Οι υπότιτλοι θα πρέπει μάλιστα να ακολουθούν το πρότυπο ETSI EN 300 743. Το ίδιο άρθρο ορίζει ότι τα προγράμματα των παρόχων υπηρεσιών μέσων μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας θα πρέπει να μεταδίδονται και στην ελληνική νοηματική γλώσσα για τη διευκόλυνση ΑμΕΑ.

Επιπλέον, όσον αφορά τα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την όρασή τους θα πρέπει τα προγράμματα να προσφέρουν τη δυνατότητα της ακουστικής περιγραφής των οπτικών στοιχείων.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 2 του ίδιου νόμου προβλέπει ότι οι υπότιτλοι θα πρέπει να είναι επιλέξιμοι, συγχρονισμένοι με τον εκφερόμενο διάλογο και να εμφανίζονται με χρωματική αντίθεση. Οι σειρές των υποτίτλων δεν θα πρέπει να ξεπερνούν τις δύο και οι χαρακτήρες ανά υπότιτλο τους τριάντα.

Αναφορικά με τους παρουσιαστές της ελληνικής νοηματικής γλώσσας επιλέγονται από τους παρόχους περιεχομένου του στοιχ. α του άρθρου 1 μετά από πρόταση της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδας.

Το άρθρο 3 και συγκεκριμένα η πρώτη παράγραφός του προβλέπει ότι οι πάροχοι περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής είναι υποχρεωμένοι να μεταδίδουν για τουλάχιστον επτά λεπτά ημερησίως μεταξύ των ωρών 17.00 έως 23.00 δελτία ειδήσεων στην ελληνική νοηματική γλώσσα. Ταυτόχρονα θα πρέπει να αναγράφονται και οι υπότιτλοι στα ελληνικά. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια προβολής των κεντρικών δελτίων ειδήσεων πρέπει να διασφαλίζεται με τη μορφή κυλιόμενων υποτίτλων με χαμηλή ταχύτητα η ροή όλων των εθνικών και διεθνών ειδήσεων. Τα προγράμματα με ενημερωτικό περιεχόμενο όπως εκπομπές λόγου, τέχνης, πολιτισμού και θεάτρου αλλά και οι ενημερωτικές εκπομπές ποικίλης ύλης, οι ελληνικές σειρές, οι παιδικές εκπομπές, τα ντοκιμαντέρ και οι εκπομπές αθλητικού χαρακτήρα θα πρέπει να προβάλλονται ταυτόχρονα με υποτίτλους για Κ/κωφούς και βαρήκοους για τουλάχιστον τέσσερις ώρες την εβδομάδα μεταξύ των ωρών 17.00 έως 23.00. Συγκεκριμένα οι πάροχοι περιεχομένου μη ενημερωτικού προγράμματος είναι υποχρεωμένοι από τον νόμο να μεταδίδουν τηλεοπτικό πρόγραμμα με υποτίτλους στην ελληνική γλώσσα σε ποσοστό τουλάχιστον τρία τοις εκατό του εβδομαδιαίου προγράμματός τους.

Αναφορικά με το κανάλι της EPT ΑΕ. που αποτελεί τον πάροχο δημόσιας ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας τα νούμερα αυτά αλλάζουν. Έτσι, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 2 του ν. 4173/2013 η EPT ΑΕ οφείλει να προβάλλει για τουλάχιστον δεκατέσσερα λεπτά ημερησίως τα κεντρικά δελτία ειδήσεων με ταυτόχρονους υποτίτλους και στην ελληνική νοηματική γλώσσα, δηλαδή τον διπλάσιο χρόνο από τα υπόλοιπα κανάλια. Όσον αφορά τις υπόλοιπες εκπομπές του ίδιου καναλιού θα πρέπει να προβάλλονται με υποτίτλους για τουλάχιστον δώδεκα ώρες την εβδομάδα εκ των οποίων οι δύο ώρες θα προβάλλονται με ακουστική περιγραφή.

Τέλος, τα συνδρομητικά κανάλια οφείλουν να προβάλλουν για πέντε λεπτά ημερησίως τις ειδήσεις μαζί με υποτίτλους και τις εκπομπές ενημερωτικού χαρακτήρα για τουλάχιστον μια ώρα μηνιαίως. Το άρθρο 4 του ίδιου νόμου του 2018 προβλέπει ότι οι δημόσιες ανακοινώσεις πρέπει να μεταδίδονται μέσω υποτίτλων αλλά και μέσω της ελληνικής νοηματικής γλώσσας για την απρόσκοπτη ενημέρωση όλων των

πολιτών. Η ισχύς της απόφασης υπ' αριθμό 3586 αρχίζει από την πρώτη Ιανουαρίου 2019 και η παράβαση των διατάξεων αυτών επισύρει τις προβλεπόμενες από τον νόμο κυρώσεις.

3.5 Πώς αισθάνονται οι ίδιοι;

Μια κοινωνία που βασίζεται στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα μάχεται υπέρ της ελευθερίας των πολιτών της και σέβεται τη διαφορετικότητα των μελών της. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται με τις ίδιες βασικές ανάγκες και επιθυμίες. Όλοι επιθυμούν την ασφάλειά τους και τον σεβασμό από τα υπόλοιπα μέλη μιας κοινωνίας. Οι άνθρωποι είναι ίσοι και τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι ελευθερίες ισχύουν εξίσου για όλους. Επομένως ο κάθε άνθρωπος ως μέρος μιας ευρύτερης κοινωνικής μονάδας δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζει ένα άτομο με ειδικές ανάγκες με προκατάληψη. Πολλές φορές τα Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα τείνουν να τίθενται στο περιθώριο. Όμως ο κάθε πολίτης θα πρέπει να έχει μια στάση αποδοχής, αγάπης και στήριξης προς τη διαφορετικότητα ενός Κ/κωφού ή βαρήκοου ατόμου και ο καθένας μας θα πρέπει να συμβάλλει ούτως ώστε το κάθε Κ/κωφό ή βαρήκοο άτομο να βιώνει τη διαφορετικότητά του με θετικό τρόπο.

Δυστυχώς όμως η ελληνική κοινωνία δεν έχει καταφέρει την πλήρη ενσωμάτωση των ατόμων αυτών και πολλές φορές τα άτομα αυτά νιώθουν κοινωνικά αποκλεισμένα. Όπως αναφέρει ο Αλεξίου (2006: 48), ο κοινωνικός αποκλεισμός αφορά ομάδες του πληθυσμού που στερούνται ή τους έχουν αφαιρεθεί τα αστικά δικαιώματα και επομένως παρεμποδίζεται η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας και σε άλλες εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής. Ο αποκλεισμός αυτός συνοδεύεται από τον στιγματισμό των ανθρώπων που τον υφίστανται. Συχνά τα Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα δεν αισθάνονται παραγωγικά, γιατί όπως προαναφέρθηκε πολλές φορές στερούνται του δικαιώματος της εργασίας. Η πρόσβαση στην αγορά εργασίας σαφώς και επηρεάζει και καθορίζει σε έναν μεγάλο βαθμό τη λειτουργική ενσωμάτωση των ατόμων αυτών στην κοινωνία. Ο κάθε εργοδότης και ο κάθε συμπολίτης θα πρέπει συνειδητοποιήσει τις ανάγκες των ατόμων αυτών.

Η Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας συνεχώς παλεύει για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων των Κ/κωφών ατόμων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτέλεσε η καμπάνια της Ομοσπονδίας για την ισότιμη αποδοχή και αναγνώριση της ελληνικής

νοηματικής γλώσσας με την ελληνική γλώσσα. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες όπως στην Αυστρία, στην Ουγγαρία, στη Πορτογαλία και στη Φινλανδία η νοηματική γλώσσα έχει αναγνωριστεί συνταγματικά. Στην Ελλάδα η ελληνική νοηματική γλώσσα αναγνωρίστηκε την 7^η Σεπτεμβρίου του 2017. Έτσι, στο άρθρο 65, παράγραφος 2, ορίζεται ότι: «Η ελληνική νοηματική γλώσσα αναγνωρίζεται ως ισότιμη με την ελληνική γλώσσα. Το κράτος λαμβάνει μέτρα για την προώθησή της, καθώς και για την κάλυψη όλων των αναγκών επικοινωνίας των Κ/κωφών και βαρήκοων πολιτών».

Η οργανωμένη πρόσβαση στο οπτικοακουστικό υλικό είτε μέσω υποτίτλων είτε μέσω της ελληνικής νοηματικής γλώσσας είναι αυτονόητη. Η κοινωνία οφείλει με κάθε τρόπο όμως να εξασφαλίσει στα άτομα αυτά την ευκαιρία να μπορούν να απολαμβάνουν κάθε είδους ψυχαγωγία και ενημέρωση ενθαρρύνοντας με αυτό τον τρόπο την ενεργή συμμετοχή τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Κεφάλαιο 4: Θεωρία

4.1 Η ανάγκη δημιουργίας των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους

Αδιαμφισβήτητα, δεν αρκεί μόνο η χρήση της νοηματικής γλώσσας στα τηλεοπτικά μέσα για τη διευκόλυνση μετάδοσης των πληροφοριών προς τα Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα. Πολλοί Κ/κωφοί και βαρήκοοι δεν είναι γνώστες της ελληνικής νοηματικής και αυτό γιατί πολλά Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα είναι ηλικιωμένα τα οποία έχασαν σταδιακά την ακοή τους και τους είναι αδύνατον να προβούν στην εκμάθηση της νοηματικής σε αυτή την ηλικία. Οι υπότιτλοι εν αντιθέσει βοηθούν ένα μεγάλο ποσοστό των ατόμων με προβλήματα ακοής. Από τα ενενήντα με εκατό κωφά παιδιά που γεννιούνται κάθε χρόνο, τα εβδομήντα με ογδόντα παρακολουθούν σχολεία ακουόντων και μαθαίνουν γραφή, ανάγνωση και ομιλία. Έτσι το γραπτό κείμενο είναι πιο εύκολο για αυτούς.

Οι υπότιτλοι για Κ/κωφούς και βαρήκοους, όπως τους ξέρουμε εμείς σήμερα, εμφανίστηκαν τις δεκαετίες 1970 και 1980 στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ταυτόχρονα αναπτύχθηκαν δύο διαφορετικά συστήματα παρουσίασης των κλειστών υποτίτλων στην τηλεόραση, οι κλειστές λεζάντες ή κλειστοί υπότιτλοι (closed captioning) στις ΗΠΑ και οι υπότιτλοι μέσω teletext (teletext subtitling) στο Ηνωμένο Βασίλειο (Neves, 2005: 108). Οι πρώτοι υπότιτλοι μάλιστα για Κ/κωφούς και βαρήκοους φτιάχτηκαν από ένα κωφό άτομο, τον Emerson Romero, ο οποίος στα τέλη της δεκαετίας του '40 ήθελε να δώσει τη δυνατότητα στους κωφούς και βαρήκοους να παρακολουθήσουν μια ταινία (Neves, 2005: 108). Πλέον οι υπότιτλοι για Κ/κωφούς και βαρήκοους προσφέρονται και σε DVD, στο διαδίκτυο, στα βιντεοπαιχνίδια και ως υπέρτιτλοι στις θεατρικές παραστάσεις.

4.2 Κοινά χαρακτηριστικά με διαγλωσσικούς υποτίτλους

Ο Gambier (2003: 179) δίνοντας έμφαση στον ρόλο της οπτικοακουστικής μετάφρασης ως μέσο προσβασιμότητας απαριθμεί τα χαρακτηριστικά που είναι κοινά σε όλα τα είδη της οπτικοακουστικής μετάφρασης και σχετίζονται με τους υποτίτλους για Κ/κωφούς και βαρήκοους. Το πρώτο είναι η αποδοχή (acceptability) που είναι

σχετικό με τους κανόνες, τις στιλιστικές επιλογές, τα ρητορικά σχήματα και την ορολογία. Το επόμενο κοινό χαρακτηριστικό είναι η ευαναγνωσία (legibility) που στο πλαίσιο του υποτιτλισμού σχετίζεται με τη γραμματοσειρά, τη θέση των υποτίτλων στην οθόνη και τον ρυθμό με τον οποίο εναλλάσσονται οι υπότιτλοι. Ύστερα, γίνεται λόγος για την αναγνωστική ικανότητα/ αναγνωσιμότητα (readability) η οποία καθορίζεται από το πόσο γρήγορα μπορούν να διαβαστούν οι υπότιτλοι, από την πολυπλοκότητα του κειμένου, από την πυκνότητα των πληροφοριών και από τον ρυθμό με τον οποίο αλλάζουν οι σκηνές. Άλλο ένα χαρακτηριστικό αποτελεί ο συγχρονισμός (synchronicity), ο οποίος αφορά κυρίως τη μεταγλώττιση και την ασύγχρονη αφήγηση και σχετίζεται με το πώς συγχρονίζονται τα χείλη με την ομιλία των εκφωνητών και την σχέση εικόνας και του τι εκφωνείται. Στη συνέχεια γίνεται λόγος περί σχετικότητας (relevance), δηλαδή ποιες πληροφορίες θα μεταδοθούν και ποιες θα διαγραφούν. Τέλος, οι στρατηγικές οικειοποίησης (domestication strategies) σχετίζονται με τη μεταφορά των πολιτισμικών στοιχείων.

4.3 Τι οφείλει να προσέξει ο υποτιτλιστής;

Πώς όμως αυτά τα χαρακτηριστικά εφαρμόζονται κατά τη δημιουργία υποτίτλων για Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα; Ένα ακόμα πρόβλημα που ανακύπτει είναι το γεγονός ότι δεν έχουν συνταχθεί επιστημονικά άρθρα και μελέτες που θα ορίζουν με σαφήνεια και ξεκάθαρα τους κανόνες τους οποίους πρέπει να ακολουθήσουν οι υποτιτλιστές για τη δημιουργία των υποτίτλων. Επιπλέον, οι κανόνες που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα πολλές φορές εμπεριέχονται σε εσωτερικά έγγραφα του εκάστοτε κράτους και δεν μπορούν να αποτελέσουν πηγή αναφοράς για λόγους τήρησης απορρήτου (Neves, 2005: 172). Σε γενικές γραμμές ο κάθε υποτιτλιστής οφείλει να αποδώσει ιδιαίτερη σημασία στους εξής παράγοντες. Αρχικά, εφαρμόζονται διαφορετικές μέθοδοι σε διαφορετικού είδους προγράμματα; Εν συνεχεία, πώς παρουσιάζονται οι υπότιτλοι στην οθόνη και ποιοι είναι οι χωροχρονικοί περιορισμοί με τους οποίους συμβαδίζουν οι υπότιτλοι; Τα επόμενα ερωτήματα που εγείρονται είναι το πώς θα αναγνωριστεί η πηγή του ήχου και το πώς θα μετατραπεί ο προφορικός λόγος σε γραπτό. Πώς ακόμα θα μεταδοθούν τα ηχητικά εφέ και η μουσική και σε γενικές γραμμές πόσο σημαντικό είναι να αποδοθεί η μουσική και ποιος είναι ο ρόλος της στην εξέλιξη της πλοκής; Ταυτόχρονα, οι υποτιτλιστές θα πρέπει να έχουν συνεχώς

υπόψιν τους ότι οι αποδέκτες τους αδυνατούν να έχουν πρόσβαση στο ακουστικό κομμάτι μιας ταινίας. Επιπλέον, το να διαβάζεις ένα οπτικοακουστικό κείμενο είναι μια αρκετά απαιτητική διαδικασία, καθώς το κοινό είναι ταυτόχρονα θεατές, ακροατές και αναγνώστες (Neves, 2005: 128).

4.4 Αναγνωστική Ικανότητα: Ταχύτητα και Ρυθμός Εναλλαγής

Ενώ είναι δύσκολο να ταξινομήσουμε τα είδη ενός προγράμματος γιατί πολλές φορές αλληλεπικαλύπτονται και μπορεί για παράδειγμα ένα ενημερωτικό πρόγραμμα να είναι και συγχρόνως ένα τοκ σόου ή μια ψυχαγωγική εκπομπή να έχει τα στοιχεία ενός ντοκιμαντέρ και να πραγματεύεται ιστορικά και πολιτικά θέματα, κατά τη δημιουργία των υποτίτλων οι παράμετροι που επηρεάζουν τις αποφάσεις του υποτιτλιστή είναι η προσδοκώμενη αναγνωστική ικανότητα του αποδέκτη, καθώς και τα υφολογικά και μορφολογικά στοιχεία του εκάστοτε προγράμματος.

Σε γενικά πλαίσια το νεότερο κοινό απαιτεί πιο αργούς υποτίτλους καθώς δεν είναι τόσο ικανοί αναγνώστες όσο οι ενήλικες. Οι De Linde και Kay (1999: 11) υπογραμμίζουν συγκεκριμένα ότι στα παιδικά προγράμματα ο επιτρεπόμενος αναγνωστικός χρόνος των υποτίτλων είναι περίπου ο διπλάσιος σε σύγκριση με τον χρόνο των υποτίτλων που προορίζονται για ενήλικες. Επίσης, οι θεατές ενός ντοκιμαντέρ γνωρίζουν εξ αρχής ότι πρόκειται να παρακολουθήσουν ένα πρόγραμμα το οποίο λόγω του πληροφοριακού του χαρακτήρα θα έχει περισσότερη ομιλία και αυτό με τη σειρά του συνεπάγεται σε ένα μεγαλύτερο αναγνωστικό «φορτίο» για τους ίδιους.

Οι παραγωγοί των προγραμμάτων γνωρίζουν ότι τα εκάστοτε προγράμματα είναι σχεδιασμένα να προκαλούν διαφορετικά κάθε φορά συναισθήματα στους αποδέκτες. Για παράδειγμα μια κωμική παράσταση έχει σκοπό να προκαλέσει το γέλιο στους θεατές και πολλές φορές αυτό γίνεται και μέσω των χειρονομιών των ηθοποιών, ενώ μια πολιτική αντιπαράθεση θέλει να πληροφορήσει το κοινό. Ο υποτιτλιστής σε κάθε περίπτωση οφείλει προσεκτικά να ερμηνεύσει ο ίδιος και στη συνέχεια να μεταδώσει τα μηνύματα και να προσκολλήσει στα μορφολογικά και υφολογικά στοιχεία του προγράμματος. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο υποτιτλιστής ποικίλλουν από το πώς θα αποδώσει τα λογοπαίγνια, πώς θα μπορέσει να προσαρμοστεί με τον ρυθμό ομιλίας και το πώς θα μεταδοθούν με τον καλύτερο τρόπο

τα παραγλωσσικά χαρακτηριστικά της αρχικής ομιλίας. Για όλους αυτούς τους λόγους δίνεται ιδιαίτερη έμφαση κάθε φορά στο εκάστοτε είδος προγράμματος.

Αναφορικά με την αναγνωστική ικανότητα των Κ/κωφών και βαρήκοων ατόμων, έχει αποδειχθεί επιστημονικώς ότι διαφέρει από αυτή των ακούντων. Η απώλεια της ακοής συγχρόνως μαζί με την έλλειψη γλωσσικών και επικοινωνιακών εμπειριών δυσκολεύουν τα Κ/κωφά άτομα κατά την ανάγνωση. Η ανάγνωση ενός κειμένου από την άλλη και μάλιστα ο συνδυασμός του κειμένου με την εικόνα χαρακτηρίζεται ως μια σύνθετη διαδικασία. Οι κωφοί μαθητές και συνεπώς τα κωφά άτομα έρχονται αντιμέτωπα με σοβαρές δυσκολίες στην κατανόηση της συνοχής ενός κειμένου, αδυνατούν να διατυπώσουν την κεντρική του ιδέα, καθώς και δυσκολεύονται να συγκρατήσουν πληροφορίες του κειμένου προκειμένου να απαντήσουν σε σχετικές ερωτήσεις κατανόησης (Μαλαβέτα, 2009: 2). Ο Marschark (όπως αναφέρει η Μαλαβέτα, 2009) υποστηρίζει ότι στοιχεία και έρευνες έχουν δείξει ότι κωφοί μαθητές ηλικίας 18 χρονών που αποφοιτούν από το λύκειο, έχουν κατακτήσει αναγνωστικό επίπεδο πέμπτης και έκτης δημοτικού αντίστοιχα. Μόνο το 3% των κωφών μαθητών έχει το ίδιο αναγνωστικό επίπεδο με τους συνομήλικους ακούντες. Η Ana Tamayo (2016: 2) αναφέρει ότι σύμφωνα με τους De Linde και Kay η αναγνωστική ικανότητα των ακούντων θεωρείται ότι ανέρχεται στο 66% της φυσιολογικής ταχύτητας ομιλίας. Επομένως οι υπότιτλοι μιας ομιλίας θα πρέπει να μειώνονται τουλάχιστον κατά ένα τρίτο ούτως ώστε να μπορέσουν να διαβαστούν από τους ακούντες θεατές (Tamayo, 2016: 2). Από την άλλη ο χρόνος που πρέπει να παραμένουν ορατοί οι υπότιτλοι θα πρέπει να είναι αρκετός ούτως ώστε οι θεατές να μπορούν ταυτόχρονα να διαβάσουν το μήνυμα αλλά και να το κατανοήσουν (Tamayo, 2016: 2). Σε κάθε περίπτωση οι υπότιτλοι θα πρέπει να συμβαδίζουν με την αλλαγή των σκηνών. Ο Καραμητρόγλου (1998: 4) αναφέρει ότι:

οι υπότιτλοι δεν θα πρέπει να εισάγονται ταυτόχρονα με τον εκφερόμενο λόγο αλλά $\frac{1}{4}$ του δευτερολέπτου αργότερα, καθώς σύμφωνα με έρευνες ο εγκέφαλος χρειάζεται $\frac{1}{4}$ του δευτερολέπτου για να επεξεργαστεί την ομιλία και χρειάζεται επίσης χρόνο για να καθοδηγήσει το μάτι προς το κάτω μέρος της οθόνης όπου βρίσκονται οι υπότιτλοι. Ένας υπότιτλος που εμφανίζεται ταυτόχρονα με την ομιλία χαρακτηρίζεται ως πρόωρος, εκπλήσσει τον θεατή και μπερδεύει τον εγκέφαλό του για $\frac{1}{2}$ δευτερόλεπτο καθώς ο εγκέφαλος δεν ξέρει αν θα πρέπει να εστιάσει στον εκφερόμενο λόγο ή στο κείμενο των υποτίτλων.

Τι συμβαίνει όμως στην περίπτωση των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους; Πάλι οι υπότιτλοι δεν θα πρέπει να «ξαφνιάζουν» τον αναγνώστη και να

εμφανίζονται μετά την εκφορά του διαλόγου. Βέβαια σε αυτή την περίπτωση ο υποτιτλιστής λαμβάνει υπόψιν την αναγνωστική ικανότητα του κοινού που όπως έχει προαναφερθεί διαφέρει από εκείνη των ακουόντων θεατών. Επομένως αλλάζει και η ταχύτητα των υποτίτλων σε σύγκριση με τους απλούς υποτίτλους.

Σύμφωνα με τον κυβερνητικό οργανισμό Ofcom (2015) του Ηνωμένου Βασιλείου η ταχύτητα των υποτίτλων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 160 με 180 λέξεις ανά λεπτό του βιντεοσκοπημένου υλικού. Οι θεατές επιπλέον θα δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τα προγράμματα που μεταδίδονται ζωντανά και προϋποθέτουν πάνω από 200 λέξεις ανά λεπτό. Σε αυτή την περίπτωση οι υπότιτλοι θα μπορούν να παραμείνουν για περισσότερο χρόνο στην οθόνη και επιπλέον υπάρχει η δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί και μια τρίτη σειρά υποτίτλων αρκεί να μην αποσυντονίζονται οι θεατές από τη συνολική εικόνα του προγράμματος.

Αναφορικά με την ελληνική τηλεόραση, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 για τα μέσα πρόσβασης των ΑμεΑ στις υπηρεσίες των οπτικοακουστικών μέσων, οι υπότιτλοι είναι επιλέξιμοι και πρέπει να συγχρονίζονται με την εικόνα. Το κείμενο των υποτίτλων δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις δύο σειρές και η κάθε σειρά τους τριάντα χαρακτήρες σύμφωνα με το Άρθρο 2 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης υπ' αριθμό 3586/2018. Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες οι υπότιτλοι διατάσσονται σε μια, δύο ή τρεις γραμμές, ενώ έχει αποδειχθεί ότι ο εγκέφαλος χρειάζεται λιγότερο χρόνο να διαβάσει δύο σειρές υποτίτλων παρά μια. Τέλος, η γραμματοσειρά έχει τη δυνατότητα να αυξομειωθεί κατ' επιλογήν των θεατών.

Πέραν της ταχύτητας κατά την οποία εναλλάσσονται οι υπότιτλοι, η ευαναγνωσιμότητά τους συμβάλλει και στην επιτυχία τους καθώς και στην ευκολότερη πρόσληψή τους από το κοινό. Το κείμενο των υποτίτλων και η παρουσίαση τους, δηλαδή ποια συγκεκριμένη γραμματοσειρά θα χρησιμοποιηθεί, ποια θα είναι η διάταξη του κειμένου όπως επίσης και σε ποιο χρώμα θα γραφούν οι υπότιτλοι, καθορίζουν το τελικό αποτέλεσμα και τη γενικότερη ποιότητα των υποτίτλων.

Πλέον οι συσκευές τηλεόρασης προσφέρουν μεγαλύτερη ποιότητα εικόνας στους δέκτες, αλλά η απόσταση από την οποία παρακολουθούν οι δέκτες το πρόγραμμα παίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στο κατά πόσο αναγνώσιμο είναι το κείμενο των υποτίτλων. Στην Ευρώπη οι περισσότερες υπηρεσίες τελετέξτ, οι οποίες προσφέρουν τη δυνατότητα εμφάνισης των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους,

χρησιμοποιούν μια μίξη μικρών και κεφαλαίων γραμμάτων πάνω σε ένα μαύρο φόντο. Τα κεφαλαία γράμματα εισάγουν κυρίως σχόλια για κάποιο συναίσθημα για παράδειγμα την ειρωνεία, ή χρησιμοποιούνται για λόγους έμφασης ή για να αποδώσουν μουσική και ηχητικά εφέ. Ωστόσο οι δέκτες σημείωσαν ότι η γραμματοσειρά με κεφαλαία γράμματα κουράζει και είναι δυσανάγνωστη σε σύγκριση με τα μικρά γράμματα. Το θέμα της στίξεως, των κενών που χρησιμοποιούνται ανάμεσα από τις λέξεις, αλλά και της γραμματοσειράς απασχολεί τους υποτιτλιστές, που ανά διαστήματα προβαίνουν σε αλλαγές. Ειδικότερα στις μέρες μας όπου διανύουμε την εποχή της ψηφιακής τεχνολογίας, αλλαγές γίνονται συνέχεια και οι αποδέκτες συνηθίζουν σε αυτές και εκμεταλλεύονται τις προσφερόμενες παροχές.

4.5 Ο παράγοντας του χρώματος στους υποτίτλους

Οι υπότιτλοι για κωφούς και βαρήκοους συχνά εμφανίζονται με διαφορετικό χρώμα πέραν του λευκού. Σύμφωνα με έρευνες που διεξήχθησαν από το πανεπιστήμιο του Σαουθάμπτον στις αρχές της δεκαετίας του '80 συγκεκριμένα χρώματα είναι πιο ευανάγνωστα σε σύγκριση με άλλα. Οι υπηρεσίες τελετέξτ προσφέρουν τη δυνατότητα στους δέκτες να επιλέξουν ανάμεσα στα επτά διαφορετικά χρώματα, συμπεριλαμβανομένου του λευκού, και σε οχτώ διαφορετικά φόντα πάνω στα οποία εμφανίζονται οι υπότιτλοι (Baker et al. 1984: 8). Ο καλύτερος συνδυασμός χρωμάτων όσον αφορά την αναγνωσιμότητά τους από τους δέκτες είναι ο συνδυασμός λευκής γραμματοσειράς πάνω σε μαύρο φόντο. Σύμφωνα με τους Baker et al. (1984: 9) τα χρώματα τα οποία θα πρέπει να αποφεύγονται είναι το κόκκινο, το μπλε και το ματζέντα. Εν αντιθέσει μετά το λευκό, τα κίτρινα, κυανά και πράσινα γράμματα πάνω σε μαύρο φόντο διαβάζονται επίσης ευχάριστα.

Οι Baker et al (1984: 9) αναφέρουν ότι οι λόγοι για τους οποίους χρησιμοποιείται διαφορετικό χρώμα στη γραμματοσειρά είναι είτε λόγοι έμφασης ή αναγνώρισης ηχητικών εφέ είτε ούτως ώστε να αναγνωριστούν οι διαφορετικοί χαρακτήρες που μιλούν στην κάθε σκηνή. Ένας ακόμη λόγος που χρησιμοποιείται διαφορετικό χρώμα στους υποτίτλους είναι για διαχωρίσει ο θεατής επιπλέον πληροφορίες από το κυρίως κείμενο που καταγράφει τα λεγόμενα των ομιλητών. Ωστόσο, η αποκωδικοποίηση των χρωμάτων δυσκολεύει από την άλλη τους θεατές οι οποίοι έχουν χαμηλή όραση ή αχρωματοψία. Επιπλέον, όπου το οπτικό υλικό είναι από

μόνο του φωτεινό και πολύχρωμο τότε το μάτι του αναγνώστη θα δυσκολευτεί, γιατί η πολύχρωμη γραμματοσειρά θα αφομοιωθεί από το ισχυρότερο παρασκήνιο και δεν θα υπάρξει επαρκής αντίθεση χρωμάτων που θα εγγυηθεί την αναγνωσιμότητα των υποτίτλων. Όταν επίσης υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί χαρακτήρες στο ίδιο πρόγραμμα και χρειάζεται να επαναληφθεί ένα χρώμα για την αναγνώρισή τους από τους τηλεθεατές εγείρονται προβλήματα. Σύμφωνα με τις οδηγίες που θέτει το κανάλι BBC (1998: 6) για τους υποτίτλους για Κ/κωφούς και βαρήκοους σε αυτή την περίπτωση ενδέχεται να χρησιμοποιείται το ίδιο χρώμα για παραπάνω από έναν ομιλητή με την προϋπόθεση να μην εμφανίζονται στην ίδια σκηνή. Όταν οι χαρακτήρες αυτοί κάνουν κοινή εμφάνιση στη σκηνή τότε θα πρέπει να αλλάξει το χρώμα σε έναν εξ αυτών για να αποφευχθεί το μπερδεμα του θεατή αναφορικά με την πηγή της εκφερόμενης ομιλίας. Σε γενικές γραμμές όπως υποστηρίζουν οι De Linde και Kay (1999: 15) η υπέρμετρη χρήση χρωμάτων δεν συνιστάται καθώς ενδέχεται να προκαλέσει μεγαλύτερη σύγχυση. Η ιδανικότερη λύση είναι η χρήση των χρωμάτων αλλά με μέτρο και μόνο σε κεντρικούς χαρακτήρες και ήρωες για την ευκολότερη ταυτοποίησή τους από τους δέκτες. Εν κατακλείδι, η χρήση των χρωμάτων είναι ένα πεδίο που χρειάζεται περεταίρω έρευνα ούτως ώστε να φέρει και τα επιθυμητά αποτελέσματα για τους θεατές που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ακοή τους.

4.6 Ήχος και μουσική

Όπως προ ειπώθηκε, το συγκεκριμένο κοινό το οποίο έχει προβλήματα ακοής στερείται όλων των ηχητικών στοιχείων του οπτικού υλικού, δηλαδή την έναρξη της ομιλίας, την ποιότητα της ομιλίας, τον τόνο, τον ρυθμό, τη μουσική και τα ηχητικά εφέ. Για τη μέγιστη αποδοτικότητα και επιτυχία των υποτίτλων ο μεταφραστής-υποτιτλιστής πρέπει να αντιληφθεί και να γίνει μέρος της πραγματικότητας που βιώνει το απευθυνόμενο κοινό.

Οι εκπαιδευόμενοι υποτιτλιστές οφείλουν να καταβάλλουν προσπάθεια για να κατανοήσουν το προφίλ και τις ανάγκες των ανθρώπων στους οποίους απευθύνονται. Για να επιτευχθεί αυτό οι εκπαιδευόμενοι μπορούν εκτός από το θεωρητικό διάβασμα να έρθουν σε επαφή με Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα για να πληροφορηθούν εκ των έσω το πώς οι ίδιοι ανταπεξέρχονται σε μια πραγματικότητα χωρίς ήχους. Υπάρχουν σύνδεσμοι και κοινότητες κωφών ανθρώπων όπου οι υποτιτλιστές έχουν τη

δυνατότητα να επισκεφθούν και να συγχρωτιστούν μαζί τους. Μόνο τότε το αποτέλεσμα θα είναι ένα κείμενο το οποίο σέβεται τους αναγνώστες και αναγνωρίζει τις ανάγκες τους.

Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην ανάλυση των ήχων. Όσοι εργάζονται για τη δημιουργία υποτίτλων για τη συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων, επιχειρούν να κατανοήσουν τον ρόλο του ήχου στο οπτικοακουστικό κείμενο για να πάρουν τελικώς αποφάσεις ως προς ποια στοιχεία είναι καλό να μεταφερθούν στο τελικό αποτέλεσμα.

Η Neves (2008: 7) ισχυρίζεται ότι ο στόχος των συγκεκριμένων υποτίτλων είναι το πώς θα καταστήσουν ορατούς τους ήχους. Για να γίνει αυτό οι υποτιτλιστές οφείλουν να κατέχουν συγκεκριμένες τεχνικές και ικανότητες, ούτως ώστε να αποκωδικοποιούν και να ερμηνεύουν τα ακουστικά σήματα και στη συνέχεια να τα κωδικοποιούν σε οπτικά μηνύματα. Η εκπαίδευση που μπορεί να ακολουθήσει κάποιος περιλαμβάνει διάφορες εργασίες όπως το να ακούει κανείς το ακουστικό υλικό μεμονωμένα, να ερμηνεύει τη σημασία του, να καταλαβαίνει την αφηγηματική του αξία, να ορίζει το πόσο σχετικό και σημαντικό είναι για την εξέλιξη και την κατανόηση της πλοκής και τελικώς να μπορεί να μεταδώσει τους ήχους αυτούς οπτικά.

Όπως τονίζει η Neves (2008: 8), ο ήχος πολλές φορές παραβλέπεται και οι άνθρωποι θεωρούν δεδομένη την αίσθηση της ακοής. Μέσω των ήχων μεταδίδονται αφηγηματικά και μεταγλωσσικά στοιχεία, αλλά και συναισθήματα. Μόνο όταν αντιληφθούμε το πόσο σημαντικός είναι ο ήχος θα επιτύχουμε και στο να τον αποδώσουμε. Η Neves (2008: 9) ισχυρίζεται ότι οι υποτιτλιστές οφείλουν να φιλτράρουν τον ήχο μέσω της όρασης ενός κωφού και βαρήκοου ατόμου. Αυτό προϋποθέτει να κατανοήσουν τις δυσκολίες που βιώνουν και να προσπαθήσουν να μουν στη θέση τους. Ένας τρόπος είναι να παρακολουθήσει κανείς οπτικό υλικό χωρίς τον ήχο και μόνο τότε θα αντιληφθεί την απουσία του και τη σημασία του.

Από τα παραπάνω συνάγεται εύκολα το συμπέρασμα ότι η διηγητική μουσική, δηλαδή η μουσική που αφηγείται μέρος της πλοκής μιας ιστορίας είναι πολύ σημαντική και πρέπει να αποδίδεται με περιγραφικό τρόπο στους υποτίτλους. Η Τσαούση (2016: 240) αναφέρει ότι είναι εξίσου ουσιώδες να αναφέρεται η πηγή του ήχου για να μπορέσει να αναγνωριστεί και η λειτουργία του. Η λειτουργία του ήχου μπορεί να είναι επεξηγηματική (exegetic), αφηγηματική (narrative), να παρέχει πληροφορίες για το γενικό πλαίσιο (contextual) και τέλος να παρέχει πληροφορίες για τα συναισθήματα

(emotive/aesthetic). Σύμφωνα με την Τσαούση (2016: 243), η επεξηγηματική μουσική ενισχύει τη σημασία του διαλόγου και της εικόνας, γεννά αντιθέσεις, δημιουργεί καινούρια νοήματα, παρέχει πληροφορίες και κατευθύνει το πώς θα ερμηνεύσουμε το οπτικό υλικό. Από την άλλη, η αφηγηματική μουσική συμβάλλει στη συνοχή και συνεκτικότητα, κατευθύνει την προσοχή του κοινού και βοηθά στην εξέλιξη της πλοκής. Αξίζει να αναφερθεί ότι πρέπει να καταγράφονται και οι μεγάλες παύσεις στους υποτίτλους, γιατί πολλές φορές μπορεί να επεξηγούν μέρος της αφήγησης. Έτσι, μια μεγάλη παύση μπορεί να υποδεικνύει λύπη, ειρωνεία ή να προοικονομεί την εξέλιξη της δράσης. Αφού λοιπόν ο υποτιτλιστής κατανοήσει το πόσο σημαντικός είναι ο ήχος για το κοινό και τη λειτουργία του, τότε προχωρά στη δημιουργία των υποτίτλων.

Σύμφωνα με τις οδηγίες που θέτει το κανάλι BBC για τη δημιουργία υποτίτλων, η μουσική και τα ηχητικά εφέ που αποτελούν μέρος της πλοκής της ταινίας ή ακόμα είναι σημαντικά για την εξέλιξη της δράσης θα πρέπει να αποτυπώνονται στους υποτίτλους. Αν η μουσική αποτελεί μέρος της δράσης τότε γράφεται ως ετικέτα. Έτσι αν ακούγεται δυνατή ποπ μουσική από το ραδιόφωνο ο υπότιτλος είναι ο εξής: Ποπ μουσική από ράδιο. Αν η μουσική όμως δεν αποτελεί μέρος της πλοκής της ταινίας γράφουμε απλά τη λέξη μουσική η οποία μπορεί να συνοδευτεί από τον τίτλο του τραγουδιού, ούτως ώστε ο δέκτης να μπορεί να το αναζητήσει. Στην περίπτωση που το κομμάτι που παίζει δεν είναι γνωστό μπορούμε να γράψουμε ένα γενικότερο είδος μουσικής για να μεταδώσουμε την ατμόσφαιρα και τα αντίστοιχα συναισθήματα στους δέκτες, για παράδειγμα: Αισθησιακή μουσική.

Αν θέλουμε να υποτιτλίσουμε τα λόγια ενός τραγουδιού τότε ο κάθε υπότιτλος ξεκινάει με ένα σύμβολο νότας ή δίσσης για να δηλώσουμε ότι πρόκειται για στίχους τραγουδιού και επιλέγουμε πλάγια γραμματοσειρά. Σε περίπτωση που κρίνεται ότι το οπτικό υλικό είναι πιο σημαντικό για την κατανόηση της πλοκής τότε αποφεύγεται η καταγραφή των στίχων. Τα τραγούδια που είναι ευρέως γνωστά όπως για παράδειγμα ο Εθνικός Ύμνος, καταγράφονται αυτολεξεί στους υποτίτλους, αν όμως τα τραγούδια δεν είναι τόσο γνωστά τότε ο υποτιτλιστής έχει περισσότερες επιλογές. Αρχικά, τα λόγια μπορούν να τροποποιηθούν δίνοντας στους αναγνώστες περισσότερο χρόνο για να τα επεξεργαστούν και ύστερα υπάρχει η δυνατότητα να συμπτυχθούν και να συνδυαστούν δύο στίχοι. Βέβαια αν ο χρόνος το επιτρέπει καλό θα ήταν να εμφανίζονται ολόκληροι οι στίχοι των τραγουδιών. Πέραν της μουσικής όλα τα

σημαντικά ηχητικά εφέ τα οποία δεν είναι ευδιάκριτα από το ίδιο το οπτικό υλικό θα πρέπει να καταγράφονται. Είναι προτιμητέο να χρησιμοποιούνται ονοματικές φράσεις και ουσιαστικά για την καταγραφή των ήχων. Αποφεύγονται τα ρήματα λόγω χωροχρονικών περιορισμών. Επομένως, αν ακούγονται πυροβολισμοί στο υπόβαθρο, ο υπότιτλος μπορεί να είναι ο εξής: Πυροβολισμοί, ή Μπαμ. Τα ηχητικά εφέ αποδίδονται συνοπτικά. Στην περίπτωση των ζώων επιλέγουμε είτε να χρησιμοποιήσουμε μια ηχομιμητική λέξη είτε να γράψουμε ένα ουσιαστικό. Για παράδειγμα το γάβγισμα σκύλου είτε γράφεται ως : Γάβγισμα, είτε ο υπότιτλος μπορεί να γραφεί ως εξής: Γαβ.

Κεφάλαιο 5: Η ταινία «Περιμένοντας τη Νονά»

5.1 Αναφορικά με την ταινία

Η ταινία *Περιμένοντας τη Νονά* σε παραγωγή του Παναγιώτη Αλεξόπουλου και Δημήτρη Ευαγγελόπουλου και σκηνοθεσία όπως και σενάριο του Νίκου Ζαπατίνα προβλήθηκε για πρώτη φορά στις κινηματογραφικές αίθουσες στις 17 Ιανουαρίου 2019.

Επέλεξα να ασχοληθώ με τη συγκεκριμένη ταινία, καθώς είναι μια κωμωδία, έχει πολλά στοιχεία χιούμορ και παρακολουθείται ευχάριστα από τους θεατές. Η ταινία δεν απευθύνεται σε κάποιο εξειδικευμένο κοινό και το νόημά της είναι εύκολα προσλήψιμο από τον μέσο θεατή. Επιπλέον, ένας παράγοντας που συνετέλεσε στην επιλογή της ταινίας είναι οι όμορφες εικόνες που προβάλλονται από το νησί της Νάξου. Οι θεατές απολαμβάνουν τα μαρμάρινα καλντερίμια του νησιού και έχουν την ευκαιρία να δουν τις εξωτικές παραλίες του νησιού με τα γαλαζοπράσινα νερά. Οι θεατές έχουν την ευκαιρία λοιπόν να χαλαρώσουν και να απολαύσουν όχι μόνο τις όμορφες εικόνες του νησιού που προβάλλονται αλλά και να ξεφύγουν από την καθημερινότητά τους μέσω του χιούμορ και των αστείων εικόνων.

Η ταινία αφηγείται τις περιπέτειες δύο αγαπημένων παιδικών φίλων, του Ηρακλή και του Αγησίλαου. Οι δύο αυτοί φίλοι αναχωρούν από την Αθήνα για το νησί της Νάξου, όταν ο Ηρακλής δέχεται ένα τηλεφώνημα από τη θεία του που τον ενημερώνει ότι η νονά του είναι στα τελευταία της. Στο νησί καταφθάνουν και η ελληνικής καταγωγής Φαίδρα και ο Γερμανός Άλεξ για διακοπές. Οι τέσσερις τους συναντώνται και από εκεί ξεκινούν και οι περιπέτειές τους. Στο τέλος αποκαλύπτεται ότι η Φαίδρα είναι η χαμένη κόρη του Αγησίλαου.

Τον ρόλο του Ηρακλή υποδύεται ο Θανάσης Τσαλταμπάσης, ο οποίος έχει συνεργαστεί ξανά με τον Νίκο Ζαπατίνα κινηματογραφικά στην ταινία «Ο Ηλίας του 16ου» και τηλεοπτικά στη σειρά «Λάκης ο Γλυκούλης», ενώ ο Λευτέρης Ελευθερίου πλαισιώνει τον Τσαλταμπάση και ενσαρκώνει τον ρόλο του Αγησίλαου. Ο Σουηδός Τζοέλ Κέτερμπεργκ υποδύεται τον Γερμανό Άλεξ, ενώ η τραγουδίστρια Δήμητρα Παπαδέα τη Φαίδρα. Η Παπαδέα ερμηνεύει επίσης το τραγούδι των τίτλων τέλους της ταινίας. Τη μουσική της ταινίας επιμελήθηκε ο Σταύρος Τσουμάνης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η ηχητική επένδυση της κινηματογραφικής ταινίας ως επί το πλείστον δεν έχει σκοπό να διευρύνει το νόημα της κινηματογραφικής αφήγησης παρά να το

ενισχύσει. Η μουσική της ταινίας όπως και οι υπόλοιποι ήχοι (διάλογοι και ηχητικά εφέ) συμπληρώνουν και συνοδεύουν την πλοκή του έργου.

5.2 Υπότιτλοι και οι κανόνες που εφαρμόστηκαν

Μέσω του προγράμματος Subtitle Edit πραγματοποιήθηκε ο υποτιτλισμός για Κ/κωφούς και βαρήκοους στην ελληνική γλώσσα. Όπως προαναφέρθηκε και στο θεωρητικό μέρος της εργασίας, η κύρια διαφορά των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους με τους απλούς υποτίτλους έγκειται στην επιπλέον καταγραφή των επιμέρους ήχων (φωνές, γέλια, τραγούδια, ήχους οχημάτων, νερά που τρέχουν, εκρήξεις, κ.τ.λ.). Σύμφωνα με τη Σωσώνη και Καραντζή (2016) οι κλειστοί υπότιτλοι ή αλλιώς closed captions επιτρέπουν στους τηλεθεατές να παρακολουθούν παράλληλα τους διαλόγους και την εκτυλισσόμενη δράση και ταυτόχρονα ενημερώνουν για την ταυτότητα του εκάστοτε ομιλούντος και τα ηχητικά στοιχεία του προγράμματος, συμβάλλοντας έτσι στην κατανόηση της πλοκής μιας ιστορίας. Έτσι καταγράφηκαν σε αγκύλες ήχοι οι οποίοι δεν γίνονται άμεσα αντιληπτοί μέσω της ίδιας της εικόνας για τον θεατή της ταινίας. Αναφορικά με την καταγραφή των ήχων αποφεύχθηκαν τα ρήματα, ενώ προτιμήθηκαν τα ουσιαστικά για την αναπαράσταση των ήχων. Επιπλέον αποφεύχθηκαν και ηχομιμητικές λέξεις δεδομένου ότι ένας θεατής ο οποίος είναι εκ γενετής κωφός μπορεί να μην αναγνωρίσει τον συγκεκριμένο ήχο.

Στους ήχους συγκαταλέγεται σαφώς και η μουσική υπόκρουση της ταινίας. Η ταινία ξεκινά με τους δύο πρωταγωνιστές Φαίδρα και Άλεξ να τρέχουν σε ένα πάρκο της Γερμανίας. Οι δύο τους δεν συνομιλούν, αλλά η σκηνή συνοδεύεται με τη μουσική επένδυση του τραγουδιού των τίτλων αρχής. Η γραμματοσειρά που επιλέχθηκε για τους υποτίτλους ήταν η Courier New. Οι στίχοι του τραγουδιού εμφανίζονται ως υπότιτλοι σε πλάγια γραμματοσειρά και στην αρχή όπως και στο τέλος του κάθε υποτίτλου υπάρχει το σύμβολο της νότας που υποδεικνύει ότι πρόκειται για ένα τραγούδι. Ο μέγιστος αριθμός χαρακτήρων ανά γραμμή υποτίτλου ήταν 38, καθώς η ικανότητα ανάγνωσης των κωφών είναι χαμηλότερη από αυτή των ακούντων. Για την εξοικονόμηση χαρακτήρων στους υποτίτλους χρησιμοποιήθηκαν οι συντομευμένες μορφές των ρημάτων και αναφορικά με τα πάθη των φωνηέντων εφαρμόστηκαν οι κανόνες όπως παρατίθενται στη Νεοελληνική Γραμματική του Τριανταφυλλίδη. Για τους τέσσερις κύριους πρωταγωνιστές της ταινίας χρησιμοποιήθηκαν χρώματα για την

ευκολότερη αναγνώρισή τους από τους θεατές. Συγκεκριμένα για τον χαρακτήρα της Φαίδρας χρησιμοποιήθηκε μια απόχρωση του μωβ, για τον χαρακτήρα του Αγησιλάου μια απόχρωση του κίτρινου και για τους χαρακτήρες των Άλεξ και Ηρακλή αποχρώσεις του κυανού. Αναφορικά με τους υπόλοιπους χαρακτήρες της ταινίας όπου δεν ήταν εμφανές ποιος μιλούσε, τότε στην αρχή κάθε υποτίτλου δινόταν και το όνομα του ομιλητή. Ως προς τον συγχρονισμό των υποτίτλων η μέγιστη παραμονή ενός υποτίτλου στην οθόνη ήταν 8 δεύτερα, ενός μονού υποτίτλου 4 δεύτερα και στην περίπτωση μιας λέξης 1,5 δευτερόλεπτο. Καταβλήθηκε η μέγιστη προσπάθεια ούτως ώστε να απομακρύνονται οι υπότιτλοι πριν από την αλλαγή των πλάνων στην ταινία, καθώς επίσης και να συγχρονίζονται με τη φυσική ροή του λόγου των ομιλητών.

5.3 Προβλήματα κατά τη δημιουργία των υποτίτλων

Οι κανόνες που ισχύουν στην Ελλάδα σύμφωνα με τους οποίους υποτιτλίζονται οι ταινίες για Κ/κωφούς και βαρήκοους δεν υπάρχουν καταγεγραμμένοι σε κάποιο επίσημο έγγραφο. Έτσι όλη η ταινία υποτιτλίστηκε με βάσει των θεωριών που ισχύουν γενικά στην Ευρώπη.

Επέλεξα τη συγκεκριμένη ταινία, καθώς ήθελα να ασχοληθώ με την κωμωδία και θεώρησα ιδιαίτερη δοκιμασία το πώς θα μπορέσω να μεταφέρω και να αποδώσω το χιούμορ και το κωμικό στοιχείο στους υποτίτλους. Καταρχάς, η εύρεση της συγκεκριμένης ταινίας μου πήρε αρκετό χρόνο, καθώς έπρεπε να βρω ταυτόχρονα μια ταινία που να είναι προσφάτως γυρισμένη και χωρίς να προσφέρεται με υποτίτλους για Κ/κωφούς και βαρήκοους. Συγχρόνως έπρεπε να βρω μια ταινία της οποίας η διάρκεια θα κάλυπτε τις απαιτήσεις της εργασίας αναφορικά με την ποσότητα των υποτίτλων. Εκτός αυτού, το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν ότι η ταινία δεν διατίθεται στο διαδίκτυο για να την κατεβάσει κανείς οπότε αγόρασα την ταινία σε DVD και ύστερα την έγραψα σε ψηφιακή μορφή ούτως ώστε να την επεξεργαστώ με το Subtitle Edit.

Σαφώς και πολύ μεγάλη πρόκληση αποτέλεσε η διαχείριση του ίδιου προγράμματος των υποτίτλων, δηλαδή το πώς θα δημιουργηθούν οι υπότιτλοι μέσω του Subtitle Edit. Βέβαια καθώς και στην προηγούμενη εργασία για την οπτικοακουστική μετάφραση είχα ασχοληθεί με τη δημιουργία υποτίτλων ήμουν περισσότερο εξοικειωμένη με τη χρήση του προγράμματος. Πέραν των δυσκολιών

όμως που ανέκυσαν κατά την επεξεργασία και δημιουργία των υποτίτλων με το πρόγραμμα, τα σημεία που με προβλημάτισαν ήταν τα εξής.

Σε πολλά σημεία της ταινίας οι εναλλαγές των διαλόγων μεταξύ των πρωταγωνιστών ήταν πολύ γρήγορες και ο ρυθμός της συζήτησης ιδιαίτερα ταχύς. Αν λάβουμε επιπλέον υπόψιν ότι ο μέσος θεατής χρειάζεται περισσότερο χρόνο να διαβάσει μια πληροφορία παρά να την ακούσει, τότε γίνεται αντιληπτό ότι στον υποτιτλισμό τίθεναι οι χωροχρονικοί περιορισμοί. Οι περιορισμοί αυτοί γίνονται ακόμα περισσότεροι έντονοι στην περίπτωση των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους, γιατί όπως προαναφέρθηκε και στο θεωρητικό κομμάτι της εργασίας, τα συγκεκριμένα άτομα χρειάζονται περισσότερο χρόνο να διαβάσουν. Καθώς επομένως μειώνεται η αναγνωστική ικανότητα των Κ/κωφών και βαρήκων, ταυτόχρονα μειώνεται και ο αριθμός των χαρακτήρων ενός υποτίτλου και συγχρόνως αυξάνεται ο χρόνος που χρειάζεται για την παραμονή του στην οθόνη. Όλα αυτά καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό το τι θα έπρεπε να παραλειφθεί και διαγραφεί από τα εκφωνηθέντα και το τι θα έπρεπε να παραμείνει. Από την άλλη ιδιαίτερη προσοχή έπρεπε να αποδοθεί για να συγχρονιστούν τα εκφωνηθέντα με τους πρωταγωνιστές. Πολλά Κ/κωφά και βαρήκοα άτομα χρησιμοποιούν τη χειλανάγνωση ως μέσο επικοινωνίας, οπότε καταβλήθηκε η μέγιστη προσπάθεια για να συγχρονιστούν τα χείλη των πρωταγωνιστών με το οπτικό κείμενο των υποτίτλων. Από την άλλη τα εκφωνηθέντα δεν μπορούν να εμφανίζονται ταυτόχρονα στην οθόνη αλλά $\frac{1}{4}$ του δευτερολέπτου αργότερα για να μπορέσει ο εγκέφαλος να επεξεργαστεί την ομιλία και να καθοδηγήσει το μάτι του στο κάτω μέρος της οθόνης. Όλα αυτά κατέστησαν όλο και πιο αντίξοη τη διαδικασία σύμπτυξης των εκφωνηθέντων. Για την εξοικονόμηση χαρακτήρων χρησιμοποιήθηκαν οι συντομευμένες μορφές των ρημάτων και όσον αφορά τα πάθη των φωνηέντων εφαρμόστηκαν οι κανόνες που παρατίθενται στο βιβλίο της Νεοελληνικής Γραμματικής του Τριανταφυλλίδη.

Το πιο απαιτητικό κομμάτι αποτέλεσε σίγουρα η μεταφορά της μουσικής της ταινίας και όλων των ήχων και ηχητικών εφέ. Η ταινία ξεκινούσε με το τραγούδι των τίτλων αρχής. Το κομμάτι αποδόθηκε σε υποτίτλους, επιλέχθηκε η πλάγια γραμματοσειρά και οι στίχοι του συμπτύχθηκαν για να συμφωνούν με τους χωροχρονικούς περιορισμούς που ορίζονται από τους κανόνες. Λόγω του ότι το απευθυνόμενο κοινό αντιμετωπίζει προβλήματα με την ακοή ήταν πιο εύκολο να συμπτυχθούν οι στίχοι από το τραγούδι των τίτλων αρχής, καθώς οι θεατές δεν θα

έμπαιναν στη διαδικασία χειλανάγνωσης. Επιπλέον, κάθε φορά χρειαζόταν να δοθούν περισσότερες λεπτομέρειες για το είδος της μουσικής υπόκρουσης. Για αυτόν τον λόγο σε πολλά σημεία επέλεξα να χαρακτηρίσω και το είδος της μουσικής που έπαιζε στο υπόβαθρο. Έτσι έχουμε υπότιτλους οι οποίοι ενημερώνουν το κοινό ότι παίζει εύθυμη ή και στενάχωρη μουσική. Σε κάθε περίπτωση το κοινό έπρεπε να ενημερωθεί και για την ένταση της μουσικής, για το αν η μουσική υποχωρούσε, για το πότε η μουσική ήταν πιο γρήγορη, για τον ρυθμό της μουσικής και για το πότε αυτή άρχιζε και τελειώνει. Αυτό συμβαίνει γιατί σε πολλά σημεία η μουσική αποτελούσε την πλοκή της ίδιας ταινίας. Έτσι στην κηδεία έχουμε στενάχωρη μουσική για να ταιριάζει με το συναίσθημα των πρωταγωνιστών, στα σημεία όπου οι πρωταγωνιστές βρίσκονται σε αγωνία έχουμε πιο γρήγορη μουσική με περισσότερη ένταση και όπου ανακοινώνονται ευχάριστα γεγονότα έχουμε χαρμόσυνη και εύθυμη μελωδία. Οι διαβαθμίσεις της μουσικής και ο ρυθμός της επομένως επέτειναν τον αφηγηματικό της ρόλο. Όπου κρίθηκε ότι η μουσική είναι πιο σημαντική για την αφηγηματική εξέλιξη τότε δινόταν σε υπότιτλο ότι στο υπόβαθρο παίζει μουσική και όπου αντίστοιχα κρίθηκε ότι οι ομιλίες των πρωταγωνιστών ήταν πιο σημαντικές για την κατανόηση της εκτυλισσόμενης δράσης τότε δηλωνόταν ότι η μουσική υποχωρούσε και δινόταν έμφαση στα λεγόμενα των πρωταγωνιστών. Σε πολλά σημεία της ταινίας ακούγονταν ηχητικά όργανα τα οποία δεν μου ήταν γνώριμα οπότε αναγκάστηκα να ρωτήσω για να τα κατηγοριοποιήσω (μουσική από μπάσο, συνθεσάιζερ, κανονάκι και σαντούρι). Τα υπόλοιπα ηχητικά εφέ αποδόθηκαν όπως προαναφέρθηκε ουσιαστικοποιημένα για παράδειγμα: δυνατά γέλια. Σε σημεία όπου κρίθηκε απαραίτητο να περιγραφεί το ύφος της ομιλίας των ομιλητών, πριν από τα λόγια δινόταν και σε αγκύλη το συναίσθημα για παράδειγμα : [ειρωνικά].

Αναφορικά με το ύφος της ομιλίας των πρωταγωνιστών καταβλήθηκε μέγιστη προσπάθεια για να διατηρηθεί η αργκό και να μην περιοριστεί ο τρόπος εκφοράς των λεγόμενων. Διατηρήθηκαν οι βωμολοχίες, τα στοιχεία του χιούμορ, οι πολιτιστικές αναφορές και ο ιδιαίτερος τρόπος ομιλίας των πρωταγωνιστών που καταγόντουσαν από το νησί της Νάξου. Οι πολιτισμικές αναφορές οι οποίες σχετίζονται με την ελληνική κουλτούρα διατηρήθηκαν και αποδόθηκαν αντίστοιχα στους υποτίτλους.

Απαιτητική διαδικασία αποτέλεσε επιπλέον η μεταφορά των χιουμοριστικών στοιχείων της ταινίας, καθώς τα λόγια έπρεπε να συμπτυχθούν στο ελάχιστο. Λαμβάνοντας υπόψιν ότι η ταινία είναι μια κωμωδία και στοχεύει να εκμαιοήσει τα

αντίστοιχα συναισθήματα στους θεατές κρίθηκε σημαντικό να τονιστεί ιδιαίτερα το κωμικό στοιχείο, το οποίο ενδεχομένως να χανόταν με τη μεταφορά του ως γραπτό κείμενο. Όπου τα λόγια εμπλέκονταν με μουσική στο υπόβαθρο κρίθηκε τι είναι πιο σημαντικό η μεταφορά της ομιλίας ή η μεταφορά αντίστοιχα της μουσικής για την εξέλιξη της δράσης. Καθ' όλη τη διαδικασία αποφεύχθηκαν λέξεις όπως ακούγεται, ήχος κτλ. για να μην έρθει το κοινό σε δύσκολη θέση. Επιπλέον για τον ίδιο ακριβώς λόγο αποφεύχθηκαν ηχοποιητικές λέξεις.

Όπως προαναφέρθηκε, για τους κεντρικούς χαρακτήρες χρησιμοποιήθηκε διαφορετικό χρώμα στους υποτίτλους για την ευκολότερη αναγνώρισή τους από το κοινό. Συγχρόνως όμως όταν οι κεντρικοί χαρακτήρες συνομιλούσαν με άλλα άτομα πέραν των πρωταγωνιστών, τα ονόματα δινόντουσαν σε αγκύλες. Ιδιαίτερη προσοχή αποδόθηκε για να μην προκληθεί σύγχυση στους θεατές με την εναλλαγή χρωμάτων, έτσι τα χρώματα περιορίστηκαν στους τέσσερις πρωταγωνιστές.

Αναφορικά με τον κεντρικό χαρακτήρα, τον Άλεξ, ο οποίος μιλούσε με σπαστά ελληνικά, δόθηκε σε αγκύλη η πληροφορία αυτή καθώς το κοινό θα μπερδευόταν να διαβάσει τα χείλη του και βοήθησε επίσης το κοινό να καταλάβει γιατί ο κεντρικός χαρακτήρας λόγω των σπαστών ελληνικών του αντιμετώπισε προβλήματα συνεννόησης κατά την εξέλιξη της ιστορίας. Τέλος, το σημείο όπου οι χαρακτήρες μιλούσαν γερμανικά, οι υπότιτλοι έγιναν εξ ακοής και ύστερα μεταφράστηκαν στα ελληνικά για να συμπτυχθούν και να συμφωνήσουν με τους χαρακτήρες που επιβάλλει ο κάθε υπότιτλος. Το συγκεκριμένο σημείο με προβλημάτισε ιδιαίτερα καθώς έπρεπε πρώτα να προβώ στη μετάφραση των λεγόμενων του Άλεξ και των γερμανών συνομιλητών και μετά να συμπτύξω τα αντίστοιχα λεγόμενα στα ελληνικά. Πριν από τον κάθε υπότιτλο δηλωνόταν επίσης ότι οι ομιλητές εκφράζονται στα γερμανικά για να μην μπερδεύεται το κοινό διαβάζοντας τα χείλη τους.

Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα

6.1 Συμπεράσματα και Επίλογος

Μέσα από την παρούσα διπλωματική εργασία έγινε προσπάθεια προσέγγισης της πολυπλοκότητας της προσβασιμότητας και των υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους. Το θεωρητικό κομμάτι της εργασίας στηρίχθηκε στην ανάλυση των δικαιωμάτων τους καθώς και της νομοθεσίας που υφίσταται για την προστασία τους. Ακολούθησε μια σύντομη αναδρομή, όπου αναλύθηκε το πώς δημιουργήθηκε η ανάγκη δημιουργίας υποτίτλων για Κ/κωφούς και βαρήκοους στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Στο θεωρητικό κομμάτι παρατέθηκαν επιπλέον οι θεωρίες σύμφωνα με τις οποίες δημιουργούνται οι υπότιτλοι. Στο πρακτικό κομμάτι παρατέθηκε το αρχείο των υποτίτλων της ταινίας και έγινε μια σύντομη αναφορά στην ταινία καθαντή καθώς και στα προβλήματα που ανέκυψαν κατά τη δημιουργία του αρχείου υποτίτλων.

Συνοψίζοντας οφείλουμε να τονίσουμε ότι η κοινότητα των Κ/κωφών και βαρήκων δεν θα πρέπει να παραγκωνίζεται σε καμία περίπτωση. Η Παγκόσμια Ημέρα Ακοής η οποία λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο στις 3 Μαρτίου, έχει σκοπό να προασπίσει τα δικαιώματα τους και να ευαισθητοποιήσει το παγκόσμιο κοινό για την υγιεινή του αυτιού. Αξίζει να αναφερθεί ότι επιλέχθηκε η συγκεκριμένη ημερομηνία (3.3), επειδή το σχήμα των αριθμών αυτών μοιάζει με τα δύο αυτιά του ανθρώπου.

Είναι πολύ σημαντικό να προωθηθούν ενέργειες για να μπορέσουν τα άτομα αυτά να νιώσουν ότι ενσωματώνονται με την υπόλοιπη κοινωνία και ένα μεγάλο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι να μετέχουν στα κοινωνικά δρώμενα και να μπορούν ανεμπόδιστοι να παρακολουθήσουν τηλεοπτικά προγράμματα, ταινίες αλλά και κάθε είδους μετάδοση πληροφοριών το ίδιο απρόσκοπτα όπως και οι υπόλοιποι που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ακοή τους. Εξάλλου όπως ισχυρίζεται η Glennie (2015) ακόμα και αν είσαι εντελώς κουφός υπάρχει η δυνατότητα να ακούς και να αισθάνεσαι ήχους. Η κοινότητα των κωφών αποτελείται από ανθρώπους που εν μέρει μπορούν να ακούσουν, από άλλους που ακούνε μόνο από συγκεκριμένες συχνότητες και από αυτούς που ενώ δεν μπορούν να ακούσουν, έχουν την ικανότητα να αισθανθούν τις δονήσεις των ήχων (Orero, Matamala 2007: 274).

Ο μεταφραστής λοιπόν οφείλει να σεβαστεί την ιδιαιτερότητα των ανθρώπων αυτών και να καταβάλλει τη μέγιστη προσπάθεια για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Αδιαμφισβήτητα διανύοντας τον 21^ο αιώνα είναι σίγουρο ότι καινούριες μελέτες θα διεξαχθούν για να επιλύσουν τα προβλήματα που ανακύπτουν. Επιπλέον, με τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας τα προγράμματα του υποτιτλισμού σαφώς και θα βελτιώνονται διευκολύνοντας από τη μια το έργο του μεταφραστή και παρέχοντας από την άλλη περισσότερες δυνατότητες στους δέκτες.

Όσον αφορά την παρούσα εργασία σαφώς υπήρχαν προβλήματα και δύσκολα σημεία που δυσχέραναν τη δημιουργία των υποτίτλων. Οι διεξαχθείσες όμως έρευνες και μελέτες πάνω στη μεταφορά των ήχων και πάνω στην αναγνωστική ικανότητα των Κ/κωφών και βαρήκοων αντίστοιχα συνέβαλλαν τελικώς στην επίλυση των αναδυόμενων προβλημάτων.

Καθώς λοιπόν αυξάνεται συνεχώς η ζήτηση για υποτίτλους για κωφούς και βαρήκοους επιτακτική είναι η ανάγκη νέων μελετών πάνω στον κλάδο της οπτικοακουστικής μετάφρασης. Ευχάριστο όμως είναι το γεγονός ότι βιώνουμε διαρκώς ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις. Με λίγα λόγια, η τεχνολογία είναι σύμμαχος μας και μέρα με τη μέρα η δουλειά του υποτιτλισμού καθίσταται ευκολότερη τουλάχιστον αναφορικά με το τεχνικό μέρος της δημιουργίας των υποτίτλων. Στόχος μας είναι να προσαρμοστούμε στα νέα δεδομένα και τη νέα τεχνολογία και να επαναπροσδιορίσουμε το ρόλο του υποτιτλιστή και τα προβλήματα που προκύπτουν από τη διαδικασία με νέες έρευνες πάνω στη φύση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει η κοινότητα των κωφών και βαρήκοων. Επομένως, αξίζει για την επιτυχή ένταξη και αφομοίωσή τους από την κοινωνία να θυσιάσουμε χρόνο για έρευνα και μελέτη και συλλογική προσπάθεια για να εξαλειφθεί ο ρατσισμός και η προκατάληψη και να εξυψωθούν τα δικαιώματά τους.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ξενόγλωσσες

- Baker, R. *et al.* (1984), *Handbook for Television Subtitlers*, Winchester: University of Southampton and Independent Broadcasting Authority, <https://www.worldcat.org/title/handbook-for-television-subtitlers/oclc/65508757>, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.
- De Linde, Z. & Kay, N. (1999), *The Semiotics of Subtitling*, Manchester: St. Jerome, https://www.researchgate.net/publication/307657627_The_Semiotics_of_Subtitling_Linde_Zoe_de_Kay_Neil, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- European Federation of Hard of Hearing People. (2011), *State of Subtitling Access in EU*, <https://efhoh.org/wp-content/uploads/2017/01/EFHOH-State-of-Subtitling-2011-English.pdf>, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.
- Gambier, Y. (2003), Introduction: Screen Transadaptation: Perception and reception, *The Translator* 9(2), 171-190, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13556509.2003.10799152>, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Glennie, E. (2015), *Hearing Essay*, <https://www.evelyn.co.uk/hearing-essay/>, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Karamitroglou, F. (1998), *A Proposed Set of Subtitling Standards in Europe*, http://www.sub2learn.ie/downloads/karamitroglou_fotiosa_proposed_set_of_subtitling_standards_in_europe.pdf, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Neves, J. (2008), *10 fallacies about Subtitling for the d/Deaf and the hard of hearing*, https://www.jostrans.org/issue10/art_neves.pdf, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Neves J. (2005), *Audiovisual Translation: Subtitling for the Deaf and the Hard of Hearing*, PhD thesis, Roehampton: Roehampton University, https://www.academia.edu/1589609/Audiovisual_translation_Subtitling_for_the_deaf_and_hard_of_hearing, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.

- Ofcom. (2015) *Ofcom's Code on Television Access Services*,
https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0016/40273/tv-access-services-2015.pdf, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Orero, P. & Matamala, A. (2007), *Accessible Opera: Overcoming Linguistic and Sensorial Barriers, Perspectives: Studies in Translatology*,
https://www.researchgate.net/publication/232871443_Accessible_Opera_Overcoming_Linguistic_and_Sensorial_Barriers, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Robson, G. D. (2004), *The Closed Captioning Handbook*, Oxford: Elsevier,
<https://docplayer.net/7016747-The-closed-captioning-handbook.html>,
 τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.
- Tamayo, A. (2016), *Reading speed in subtitling for hearing impaired children: an analysis in Spanish television*, Castello de la Plana: University of Jaume I,
https://www.jostrans.org/issue26/art_tamayo.pdf, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Tsaousi, A. (2016), *Sound effect labelling in subtitling for the deaf and hard-of hearing. An experimental study on audience reception*, PhD Thesis, Bellatera: Autonomous University of Barcelona,
<https://mapaccess.uab.cat/publications/phd-thesis/sound-effect-labelling-subtitling-deaf-and-hard-hearing-experimental-study>, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.

Ελληνικές

- Αλεξίου, Θ. (2006), Κοινωνικός αποκλεισμός και αποκλεισμένες ομάδες: Οι ιδεολογικές λειτουργίες μιας εννοιολόγησης, *Κοινωνία και Ψυχική Υγεία, Τεύχος Ι*,
https://www.psy.auth.gr/sites/default/files/Periodiko_1st_volume.pdf,
 τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.
- Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2010), *Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού της 10 Μαρτίου 2010 για τον συντονισμό ορισμένων, νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις*

υπηρεσίες των οπτικοακουστικών μέσων), <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:095:0001:0024:el:PDF>, τελευταία πρόσβαση στις 15/9/2021.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2016), *Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=EL>, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. ΦΕΚ 5491/6-12-2018 (2018), *Καθορισμός των μέσων, της διαδικασίας καθώς και κάθε άλλου θέματος τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα για την διασφάλιση της πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία στις υπηρεσίες των παροχών υπηρεσιών μέσων μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας*, <file:///C:/Users/user/Downloads/document.pdf>, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.

Καρυπίδου, Χ. (2008), *Ένωση Κωφών Βορείου Ελλάδος: Αγώνας για ίσα δικαιώματα*, <http://pacific.jour.auth.gr/emmeis/?p=2086>, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.

Κόντου, Β. (2009), *Βαρηκοΐα- Κώφωση*, Πτυχιακή Εργασία, Ιωάννινα: ΤΕΙ Ηπείρου, 21-23, https://apothetirio.lib.uoi.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/410/igt_2009023.pdf?sequence=1, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.

Μαλαβέτα, Α. (2009), *Μελέτη της ανάγνωσης, ως ικανότητα κατανόησης κειμένων σε κωφούς μαθητές Γυμνασίου*, Μεταπτυχιακή Εργασία, Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών, <https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/1988/1/document.pdf>, τελευταία πρόσβαση στις 30/5/2021.

Μιχαλινού, Μ. (2016), *Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας: Χρωματίζοντας τους Ήχους*, <https://www.debop.gr/deBlog/mikroi-iroes-tis-polis/omospondia-kofon-elladas-xromatizodas-tous-ixous>, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.

Σωσώνη, Β. & Καραντζή Ι. (2016), *Η Οπτικοακουστική Μετάφραση και η προσβασιμότητα στο οπτικοακουστικό υλικό ατόμων με αναπηρία: Υποτιτλισμός για κωφούς και βαρήκοους και ακουστική περιγραφή*, <https://blog.peempip.gr/audiovisual-translation/>, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.

Πιέρρος, Β. (2017), *Κωφά και βαρήκοα άτομα στη σύγχρονη κοινωνία, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Κοινωνία & Πολιτισμός*, <https://powerpolitics.eu/%CE%BA%CF%89%CF%86%CE%AC-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B2%CE%B1%CF%81%CE%AE%CE%BA%CE%BF%CE%B1-%CE%AC%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CF%83%CF%8D%CE%B3%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B7-%CE%BA%CE%BF/>, τελευταία πρόσβαση στις 29/5/2021.